כרמלית

הוגה מחדש בחודש

השלישי שנת תשע"ג ושוב שילהי תשעז ואייר תשפג

נא לבטל כל מהדורות הקודמות---וגם את זה אים יאוחר

מסכת כלאיים פרק א

פרק א הלכה א משנה החטים והזונין אינן כלאים זה בזה. השעורים ושבולת שועל, הכוסמין והשיפון, הפול והספיר, והפורקדן והטופח, ופול הלבן והשעועית, Wheat-tares, barley-goat grass, spelt-oat, bean-kidney bean, everlasting pea-vetchling, white-haricot bean **אינן כלאים זה בזה:**

גמרא כתיב (ויקרא יט) שדך לא תזרע כלאים. הייתי אומר אפילו שני מיני חטים ואפילו שני מיני שעורים. בהמתך לא תרביע כלאים הייתי אומר אפי' שור שחור על גבי שור לבן, או שור לבן על גבי שחור. (שם) ובגד כלאים שעטנז לא יעלה עליך הייתי אומר [אפילו] שני מיני צמר ואפילו שני מיני פשתים. פירש בבגדים (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. מה כלאי בגדים שאסרתי לך שני מינין, לא זה ממין זה, ולא זה ממין זה. אף כלאים שאסרתי לך בכל מקום לא זה ממין זה, ולא זה ממין זה.

החיטים והזונין אינן כלאים זה בזה. הא עם השעורים כלאים.

החיטים והזונין אינן כלאים זה בזה, דבר שאינו אוכל הוינן מטעי ומתני כלאים?!ל"ל לשנות "אינו כלאים", פשיטא דאינו אוכל!

א"ר בא בר זבדא: שכן מקומות מקיימין אותן ליונים.

מה? רבי בא בר זבדא כרבי ליעזר? דתנינן תמן המקיים קוצים בכרם רבי ליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש. אמר רבי אבהו טעמא דרבי ליעזר, שכן מקומות מקיימין אותן לגמלים בערביא. [מה? דרבנין סברין מימר אין מקומות מקיימין אותן לגמלים בערביא. ויבדקו! רבנין אמרין מקום שמקיימין אותן אסורין ומקום שאין מקיימין אותן מותרין. מה טעמא דרבי ליעזר? מכיון שמקיימין אותן במקום אחד נאסור מינן בכל מקום שהוא] ולא רבי בא בר זבדא כרבי ליעזר. תמן אין דרך בני אדם להביא קוצים ממקום למקום. ברם הכא דרך בני אדם להביא זונין ממקום למקום.

מעתה יהו כלאים עם החטים! אמר רבי יונה מין חטין הם אלא שהפירות מזנין. כהדא דתני (ויקרא יט) ולא תזנה הארץ מיכן שהפירות מזנין.

רבי יעקב בר זבדי בעא קומי ר' ירמיה, מתניתין, דשרי חטים וזונין דרבי ישמעאל בי רבי יוסי? דתני רבי ישמעאל בי רבי יוסי אומר משום אביו: תורמין מן היין על החומץ, אבל לא מן החומץ על היין. עבר ותרם תרומתו תרומה. [רבי אומר: היין והחומץ שני מינין הן אין תורמין ולא מעשרין מזה על זה.] והוה מסתכל ביה. אמר ליה, [ר' יעקב בר זבדי לר' ירמי'] מה את מסתכל בי? הבא לך רצועה בכאן?! [אתה רוצה להלקיני?! א"ל תמן למעשרות וכאן לכלאים!!]. אמר רבי יונה

הא כן הוה צריך מסתכל ביה, כד הוון רבנין קדמאיי בעון מקיימ' הדא מילתא הוון מקיימין לה. תמן למעשרות וכאן לכלאים.שפיר עבד ר' ירמי!

רבי יוסה בשם רבי יוחנן כולהון זוגות זוגות.אבל שבולת שועל וזונין, כלאים זב"ז מה על כל פירקא אתאמרת או על הדא הלכתא? מן מה דאמר רב: חמשה ירקות שאדם יוצא בהם ידי חובתו בפסח, כולם מותרין ליזרע בערוגה. ואמר, הדא דרב פליגא על ר' יוחנן.דלריו"ח אסורין לזרעם בערוגה הדא אמרה על כל פירקא איתאמר'. ועי"כ אסור חזרת עם עולשין

רבא בשם רב כולהון זוגות זוגות. מחלפא שיטתיה דרב. תמן הלכה ב הוא אמר כולן מין אחד והכא הוא אמר הכין! לא, דרב אמר כולן מין אחד לא אמר אלא מ י נ י י ר ק ו ת הן וכולן מותרין ליזרע בערוגה. ריש פרק ג

רבי יוסי בשם רבי חייא בר ווא: אשכחון כתיב על פינקסיה דרבי הלל בי רבי אלס. רבי יונה בשם רבי חייא בר ווא: אשכחון כתיב על כותלא דרבי הלל בי רבי אלס: פילה פישונה גילבונה מילותה סרפוונא פסילתה. תרגום המשנה

כיני מתניתא: פול הלבן והשעועית. אמר רבי יונה למה נקרא שמה שעועית? שהיא משעשעת משמחת את הלב ומהלכת את בני מיעים:

הלכה ב משנה הקישות והמלפפון אינן כלאים זה בזה. רבי יהודה אומר כלאים.

חזרת וחזרת גלין =במקום אשפה, **עלשין ועולשי שדה, כרישים כרישי שדה. כוסבר כיסבר שדה. חרדל וחרדל מצרי, ודלעת מצרית והרמוצה, ופול המצרי והחרוב, אינן כלאים זה בזה:**

Cucumber-musk melon, lettuce-willow lettuce, chicory-wild , leek-wild , coriander-wild, mustard-Egyptian, Egyptian gourd-bitter gourd, Egyptian bean-carob

גמרא א"ר יודן בר מנשה דברי חכמים: אדם נוטל מעה זרע אחת מפיטמה של קישו' ונוטעה והיא נעשית אבטיח, water melon אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיח ונוטעה והיא נעשית מלפפון. והוי "בן-בנו"

רבי יודה אומר עיקרו כלאים! כל עיקר מלפפון נוצר מכלאים! [ועל כן אסרו מלפפון עם דבר אחר??] אדם נוטל מעה אחת מפיטמה של אבטיח, ומעה אחת מפיטמה של תפוח, ונותנן בתוך גומא אחת והן נתאחין ונעשין כלאים! לפום כן צווחין ליה בלישנא יונא מולפפון. melon pome [אבטיח-תפוח]

הקישות והאבטיח מה אמר בה ר' יודה? נישמעינ' מן הדא: הקישואין והאבטיחין והמלפפונות אינן כלאים זה בזה. רבי יהודה אומר כלאים. ומדחה.. נאמר, הקישואין והמלפפון אינן כלאים זה בזה, האבטיח והמלפפון אינן כלאים זה בזה. ר' יודה אומר כלאים. הקישות והאבטיח צריכה. מיבעי לן

חזרת וחזרת גלים, רבי חנניה אמר חסדיגרון. שמעון בריה דרבי אבי אמר אנטוכין. רבי יוסי בי רבי בון אמר, יסיחלי.

עולשין טרוקסימון.

עולשי השדה עולתין.

כרישין כריתין

כרתי שדה קפלוטין.

דלעת מצרית מתני' דלא כרבי נחמיה. דתני בשם רבי נחמיה: דלעת ארמית היא דלעת מ צ רי ת, כלאים עם היוונית, כלאים עם ה ר מ ו צ ה!

והרמוצה- א"ר חיננא כמין דלעת מרה היא, והן ממתקין אותה ברמץ.

והחרוב- א"ר יונה כמין פול פרסי הוא, וקצוי תרמיליו דמיין לחרובה:

הלכה ג משנה הלפת והנפוס, והכרוב והתרובתור, התרדים והלעונים, Turnip-radish, cabbage-cauliflower, beet-orach **אינם כלאים זה בזה.**

הוסיף ר' עקיבה: השום והשומני', והבצל והבצלצול, והתורמוס והפלוסלוס, Garlic-wild garlic, onion-wild onion, lupine-wild lupine **אינן כלאים זה בזה:**

גמרא הלפת והנפוס. הכרוב והתרובתור. כרוב דקיק. =קטן

התרדין והלעונין- חמעויין.

הוסיף רבי עקיבה השום והשומנית- תומניתה. והבצל והבצלצול- פללגולה. והתורמוס והפלוסלוס- פרמועה, אין כלאים זה בזה:

הלכה ד משנה ובאילן: האגסין והקרוסטמלין, והפרישים והעזרדי', Pear-pippin, quince-hawthorne

אינן כלאי' זה בזה.

התפוח והחזרר, והפרסקין והשקדין, השיזפין והרימין, Apple-medlar, ?-peach-almond, jujube **אף על פי שדומין זה לזה, כלאי' זה בזה:**

גמרא פרישין- אמר רבי יונה אספרלגין. ולמה נקרא שמן פרישין? שאין לך מין אילן פריש לקדרה אלא מין זה בלבד.

שלמן בר לוי אחוי דזבדי בר לוי בשם רבי יהושע בן לוי כולהון 4 מינין השנויין ברישא מין אחד. רב אמר זוגות זוגות.

מתני' פליגא על רב. דתני אף הבכיים. התיב ר' יוסי בי ר' בון והתני אף הרוגייני' אלמא לאוו זוגות הן

בשוקיי שדה שלחין שמשקין אותם של ציפורין, היו מרכיבין קרוסטמלין על גבי אגס. ראם תלמיד אחד אמ' להן אסורים אתם! הלכו וקצצום, ובאו ושאלו ביבנה, אמר להן מי שפגע בכם מתלמידי בית שמאי. הוי, לא אמ' אלא קרוסמיל על גבי אגס, הא אגס על גבי חיזרר, לא! גם לב"ה אסור

בתחום אריח היו מרכיבין תפוח על גבי חיזרר. ובא תלמיד אחד אמר להן אסורין אתם! הלכו וקצצום, ובאו ושאלו ביבנה, אמר להן: יפה אמר התלמיד. לא אמר אלא התפוח על גבי חיזרר, הא חיזרר על גבי אגס לא!

יש כאן דיוקים הסותרים! ומתרץ.. מה דהוה עובדא הוה עובדא. מעשה שהיה כך היה [ואין לדייק ולפשוט כרב או כריב"ל]]

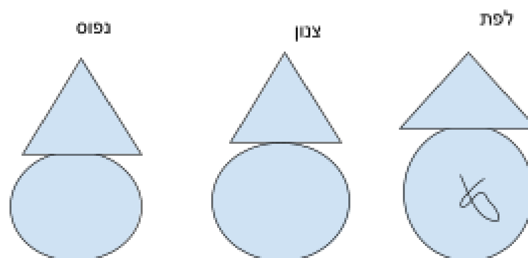
תני: גוי שהרכיב אגוז על גבי פרסק, אע"פ שאין ישראל רשאי לעשות כן, נוטל ממנו ייחור והולך ונוטע במקום אחר. מה נפק מינהון? קדריס פרסקיה. שם פרי הרכיב תריד על גבי דרכון אע"פ שאין ישר' רשאי לעשות כן, נוטל הימינו זרע והולך וזורע במקום אחר. מה נפק מינהון? כורבי לבנון. זרגון ולפת מה נפק מינהון? פטר פיטרא. סילינון לוזון ובוטמין מה נפק מביניהון? פסטקין. זיתין ורימין מה נפק מביניהון? שיזפין:

הלכה ה משנה הצנון והנפוס, והחרדל והלפסן, ודלעת יונית עם המצרית והרמוצא, Long radish-round radish, mustard-wild mustard, greek gourd-Egyptian gourd/bitter gourd

אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה

בזה:

גמרא א"ר יונתן יש מהן שהילכו אחר הפרי ויש מהן שהילכו אחר העלין. הלפת והצנון הילכו בהן אחר הפרי. ושונות, וע"כ אסורות הלפת והנפוס, הילכו בהן אחר העלין. ודומות וע"כ מותרות התיבון: הרי צנון ונפוס הרי פרי דומה, והעלין דומין, ותימר כלאים! א"ר יונה בזה הילכו בהן אחר

טעם הפרי כיון שאין טעמן שוין לא מהני צורתם!

הלכה ו משנה הזאב והכלב, כלב הכופרי והשועל, העזים והצבאים, היעילים והרחלים, הסוס והפרד, הפרד והחמור, החמור והערוד, Wolf-dog, wild dog-jackal, goats-gazelles, wild goats-sheep, horse-mule, mule-ass, ass-wild ass **אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה בזה:**

גמרא הא כלב עם כלב כופרין אינן כלאים. ודלא כר' מאיר. דרבי מאיר אומ' כלאים. אע"ג דר' מאיר אמ' כלב מין בהמה, מודה בכלב כופרי שהוא מין חיה. הא כלב עם כלב כופרי, על דעתיה דרבי מאיר כלאים.

עוף לא תניתה. אמר רבי יוחנן אייתיתה מן דבר דליה: תרנגול עם הפיסיוני, תרנגול עם הטווס, אף על פי שדומין זה לזה כלאים זה בזה. רבי שמעון בן לקיש אמר משנה שלימה שנה לנו רבי: וכן חיה ועוף כיוצא בהן! אמר רבי יוסה צרכה להדא דר' יוחנן. תנינן תמן חיה, ופרשנתה הכא. תנינן תמן בהמה ופרשנתה הכא. עוף תניתה תמן, אתא ופרשנתה הכא. אמ' רבי יוסי ויאות. בא להודיעך שהעוף אסו' בהרבעה.

רבי ירמיה אמר כהנא שאל לריש לקיש, המרביע בחיות הים מהו? א"ל עוד הן כתיב בהן למיניהן.

ר' אחא לא אמר כן רק נוסח אחר.., אלא הוה א"ר אחא בשם ריש לקיש: כל שכתוב בו למיניהו כלאים נוהג בו. התיב כהנא הרי חיית הים הרי כתיב בהן למיניהן מעתה כלאים נוהג בהן? איך "שייך" בהן כלאים? א"ר יוסי בי רבי בון הכא פרס כהנא מצודתיה על ריש לקיש וצדייה! אמר רבי יונה יכול אנא פתר לה משום מנהיג. מייתי חוט וקטר באודניה דלכיסא ובאודניה דיריקא. ואינון שייפין דין עם דין ומזרעין: ויש כאן מנהיג [מושכין החוט] והרבעה גם יחד!!

הלכה ז משנה אין מביאין הרכבה **אילן באילן, ירק בירק, ולא אילן בירק, ולא ירק באילן, רבי יהודה מתיר ירק באילן:**

גמרא מחלפה שיטתיה דר' יודה. תמן הוא אמר נוטל הוא אדם מעה אחת מפיטמה של אבטיח, ומעה אחת מפיטמו של תפוח, ונותנן לתוך גומא אחת, והן מתאחין ונעשין כלאים. וכא הוא אמר הכין! כיון דאין ירק מתאחה באילן, שרי תמן על ידי שהוא נותן זה בצד זה, הן מתאחין ונעשין כלאים. ברם הכא ירק באילן הוא.

תני מניין שאין מרכיבין עץ סרק על גבי עץ מאכל, ולא עץ מאכל על גבי עץ מאכל. מין בשאינו מינו מניין? תלמוד לומר (ויקרא יט) את חקותי תשמורו. ר' יונה ר' לעזר בשם כהנא דר' לעזר היא, משום חוקים שחקקתי לאדם הראשון. מעתה אסור לאדם הראשון. [כן סבר ר"א דאסור לב"ן] ר' יוסי בשם רבי הילא דברי הכל היא משום חוקים שחקקתי ב ע ו ל מ י.

מעתה אסור להרכיב תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה? אמר רבי אבין ולא מכלאי הבגדים למדת. מה כלאי בגדים שאמרתי לך שני מינין, לא זה ממין זה ולא זה ממין זה. אף כלאים שאסרתי לך בכל מקום לא זה ממין זה, ולא זה ממין זה!

תני בשם רבי לעזר מותר הוא גוי לזרוע וללבוש כלאים. אבל לא להרביע בהמתו כלאים, ולא להרכיב אילנו כלאים. למה? מפני שכתוב בהן למיניהן. והרי דשאין כתיב בהן למיניהן? אין כתיב בציווי אלא בהוצאה.

ואם כן למה נתקללה הארץ? ר' יודן בר שלום אמר על ידי שעברה על גזרותיו של הקב"ה. (בראשית א) תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע. והיא לא עשת אלא ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע למינהו. =הוציאה אילני סרק רבי פינחס אמר שמחה בציווייה והוסיפה אילני סרק. על דעתיה דרבי יודן בר שלום יפה נתקללה הארץ. על דעתיה דרבי פינחס למה נתקללה הארץ? כאינש דאמר ליט ביזא ארורה שדיים שכן מיניקות!! כ שהולידה פירות שנכשל בהם אדה"ר דכן איינק! ואתיא כיי רבי נתן שלשה נכנסו לדין וארבעה יצאו מקוללין. ארורה האדמה בעבורך.

עד כדון לית כתיב אלא בהמתך לא תרביע כלאים. עוף מנין? אית תניי תני מאת חוקותי תשמורו, ואית תני מבהמתך לא תרביע כלאים. יליף ג"ש משבת [בהמתך בהמתך] הרכיב אילן והרביע עוף, מאן דאמ' מחוקותי תשמורו אינו חייב אלא אחת, מאן דאמ' מבהמתך לא תרביע חייב שתים. הרביע בהמה והרביע עוף, מאן דאמר מחקותי תשמורו חייב שתים. מאן דאמר מבהמתך לא תרביע כלאים, אינו חייב אלא אחת

תני אין מרכיבין זיתים ברכב של תמרה מפני שהוא אילן באילן. רבי יודן בעי ולית הדא פליגא על רבי לוי (תהילים קכח) אשתך כגפן פוריה בירכתי ביתך כשתילי זתים סביב לשולחנך. מה זיתים אין בהן הרכבה. אף בניך לא יהא בהן פסולות! הא מכלל שיש בהן הרכבה! מברייתא משמע שהרכבה מועלת שנייא היא הכא שהוא עתיד למתקה. אינו התאינה נתאחה עם עץ הזית כלל להשתנות למין חדש--רק ממתיק קצת להזית כהדא רבי שמעון בר' הוה משקי פרסתקיה יין מבושל, בשביל למתקה:

הלכה ח משנה אין נוטעין ירק בתוך סדן של שיקמה. אין מרכיבין פיגם ע"ג קידה לבנה Rue grafted upon white cassia **מפני שהוא ירק באילן. אין נוטעין ייחור של תאינה לתוך החצוב שיהא מקירו:** Fig-tree shoot in a scutchgrass that it may shade it

אין תוחבין זמור' של גפן לתוך האבטיח שתהא זורקת מימיה לתוכן, מפני שהוא אילן בירק: אין נותנין זרע דלעת לתוך החלמות bugloss **שתהא משמרתו, מפני שהוא ירק בירק:**

גמרא רבי זכריה חתניה דרבי לוי בעי, בלא כך אינו אסור משום זרעים תחת הגפן? ל"ל משום "הרכבה"? 7:1 , תיפ"ל משום איסור סמיכת ירק ל כ ר ם אמר רבי יוסי תיפתר

במעמיק שורש למטה משלשה טפחים, מקצץ ויורד שרשי הגפן והאבטיח עד ג"ט----ושוב מרכיב ענף האבטיח על ענף הגפן [ר"י פליקס וכן הרבה פרושים יהא זכרו ברוך!] כהדא דתני: שרשי פואה הנכנסים לתוך ארבע אמות שבכרם. למטה משלשה טפחים, הרי אילו מותרין: אלמא אין אסור "סמיכה" רק על פני הקרקע [או תוך ג"ט]

הלכה ט משנה הטומן לפת [או] **וצנונות תחת הגפן, [אם היו מקצת העלין מגולין] אינו חושש לא משום כלאים ולא משום שביעית ולא משום מעשרות, ונטלין בשבת.**

הזורע חיטה ושעורה כאחת, הרי זה כלאים. רבי יודה אומר: אינו כלאים עד שיהיו שתי חטים ושעורה, או חיטה ושתי שעורים, או חטה ושעורה וכוסמת:

גמרא חזקיה אמר: לא שנו אלא לפת וצנונות, הא שאר דברים לא. שאר ירקות שמשתרשין מהרה, לא התירו להטמין רבי יוחנן אמר: לא שנייא היא לפת היא צנונות היא שאר כל הדברים.

מה נן קיימי', אי משום זרעים באילן, למה לי גפן אפילו שאר כל האילן!

אלא על כרחך לא איירי מאיסור הרכבה, רק מאיסור כלאי הכרם] וא"כ.. אי משום שאינו רוצה בהשרשתן, למה לי לפת וצנונות אפילו שאר כל הדברים! כ וודאי ריו"ח צודק! מן מה דתני ר' חייה כגון אגודה של לפת ואגודה של צנונו'. הוי לית טעמא דלא אלא משום שאינו רוצה בהשרשתן: עיקר ההיתר הוא "אגודה" ולפת ל"ד ##

תני: פגה שטמנה בתבן, וחררה שטמנה בגחלי', אם היו מקצתן מגולין, ניטלין בשבת. ואם לאו, אין ניטלין בשבת. ר' לעזר בן תדאי אומר: בין כך ובין כך תוחב בשפוד או בסכין ונוטלן.

אתיא דרבי לעזר בן תדאי כר' שמעון ל"ח לגומא דדשא"מ שרי דתני לא יגור אדם את הכסא ואת המטה ואת הקתידרה מפני שהוא עושה חריץ. רבי שמעון מתיר. ומדחה..רבא בשם רב הונא, רבי חגיי בשם ר' זעירא, רבי יוסי בשם רבי הילא, מודין חכמי' לר"ש בכסא שרגליו משוקעות בטיט שמותא להגביהו אע"פ ש נ ר א ית החריץ שמותר לטלטלו ודין פגה לכ ו לי עלמא. [וכמה דתימר מותר לטלטלו, ודכוותה מותר להחזירו.]

א"ר יוסה אוף נן נמי תנינן דמודו חכמים כשיש כבר חריץ ניטלין בשבת. א"ר יוסי בי ר' בון דר"ש היא. והא תנינן שביעית. אית לך מימר שביעית דר"ש?! דר"ש מתי' בספיחי שביעי' והכא את אמר הכן?! לר"ש אין איסור בספיחים, ול"ל "מקצת עליו מגולין"?

אע"ג דר"ש מתיר בספיחי שביעית, אית ליה משום קדוש' שביעי'. אוף הכא אינו חושש לא משום שביעית= ולא משום קדוש' שביעי'.

זרע שני מינין בחורבה, חטה אחת ושעורה אחת במקום פנוי לגמרי זרע שני מינין בבקעה, שני מינים וחלקן גדר. ר' יוחנן אמר פטור. ר"ש בן לקיש אמר חייב. כיון "שהוציאן כאחת" לזריעה, אף שחילקן אח"כ...

מודה ר"ש בן לקיש בזורע ע"ג הים, ע"ג פטרה, ע"ג סלעים, ע"ג טרשים שהוא פטור. מודה ר"ש בן לקיש בזורע ע"מ לחלקן גדר שהוא פטור: א"ר בא קרתיגניא מודה ר"ש בן לקיש לענין שבת בעינן הנחה ממש עד שתנוח.

מתני' פליגא על ר' יוחנן. הזורע חיטה ושעורה כאחת הרי זה כלאים! פתר

לה בנתונים בתוך ששה על ששה וכו' דאמר ר' יוחנן אינו חייב עד שיהו ששה על ששה מוקרחין בתוך שדה תבוא' או מוקפי' גדר.

בהדא ר' יודה או' במתניתין אינו כלאים?!

א"ר זעירא, ר' יהודה כדעתיה: דר' יודה אמר ג:ג בשדה ירק טפח שיעור טפח סגי. א"ר יוסי מאן דבעי מקשיא על הדא דר' זעירא, יליף הדא דר' יוד' מן דרבנין! כמה דרבנין אמרין באיסור בית רובע, ללקות ו' על ששה. אף שאין לוקין, יש איסור! כן ר' יודה אמר באיסור ששה על ששה, ללקות טפח! והתני הזורע חיטה ושעורה...רבי יודה מתיר! והו"ל ל א ס ור עכ"פ בפחות מ6X6

ע"כ הסבר ור' יודא אליבא דריו"ח

וקשיא מה טעמא דרבי שמעון בן לקיש? ומתרץ מכיון שהוציא מתוך ידו לזרע חייב. [ולפי"ז מובן שיטת ר' יודא דמקל בחטה ושעורה]

והא תנינן ר' יודה או' אינו כלאי'!

פתר לה עד שעה שתנוח. רק עודן בידו פוטר, הא הניחם ע"ג קרקע, חייב.

והתני ר' יודה מתיר, לא אפי' נחה ר' יודה מתיר?

א"ר הילא, ר"ש בן לקיש כדעתיה. דאר"ש בן לקיש בשם חזקיה: ראש תור מחורבה, מותר. עיין ציור 1 [הגם שאין ניכר שזרע כאן ר"ת ב כ ו ו נ ה--רק נ ה פ ך לר"ת מחמת החורבן] וה"ן כשזורע רק חטה אחת ושעורה אחת מעתה, אפילו שני חיטין ושעורה! וכן היא?! והתנינן עד שיהו שני חיטין ושעורה או חיטה אחת ושני שעורין או חיטה אחת ושעורה וכוסמת. פתר לה חיטה מכאן וחיטה מכאן, כגדר מיכן וגדר מיכן, וזורע על הגדר---דאסור. והיינו נמי טעמא דר"י ושעורה

חבושה באמצע.

##א"ר מתניה הדא דתימר, שאין שם חורבה. אבל יש שם חורבה מותר כריו"ח ס"ל:##

מסכת כלאיים פרק ב

הלכה א משנה כל סאה שיש בה רובע זרע ממין אחר, ימעט. רבי יוסי אומר יבור. בין ממין אחד בין משני מינין. רבי שמעון אומר לא אמרו אלא ממין אחד. וחכמים אומרי' כל שהוא כלאים בסאה, מצטרף לרובע.

במה דברים אמורי'? תבואה בתבואה וקטנית בקטנית תבואה בקטנית וקטנית בתבואה. באמת אמרו זירעוני גינה שאינן נאכלין מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה. אמר רבי שמעון כשם שאמרו להחמיר אף להקל. הפשתן בתבואה מצטרפת אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה:

גמרא אנן תנינן "שיש בה" אית תניי תני "שנפל לתוכה". אמר רבי מנא: מאן דאמר "שיש בה", אחד מעשרים וארבעה, מאן דאמר "שנפל לתוכה" אחד מעשרים וחמשה. [נפל רובע קב לתוך סאה ש ל ם] אמר רבי יוסי בי רבי בון: בין כמאן דאמר שיש בה, בין כמאן דאמר שנפל לתוכה, אחד מעשרים וארבעה. מאי כדון? מאן דאמר שיש בה, במחובר. איירי שיש ב ב י ת סאה, חטין ז ר ו ע ין, שיעור רובע משעורין זר ו ע י ן מאן דאמר שנפל לתוכה, בתלוש.

מה נן קיימין? אם במתכוין לזרע עירבן על מנת לזרוע אפילו חיטה אחת אסור!

[אם לערב לשם מכירה אפילו כל שהוא אסור לערב!

רבי יעקב בר אחא, אבא בר חייא בשם רב: הבורר צרורות מתוך כיריו של חבירו, חייב להעמיד לו חטין יפות תחתיהן. אמר רבי יוסי זאת אומרת שהוא אסור לערב. אם אמר את שמותר לערב, למה לי חטין יפות תחתיהן. יערב המוכר השתא!

מכר לו חיטין יפות, ונמצאו ברורות אין בהם שום פסולת מהו שינכה לו? שיתחייב הלוקח לה ח ז י ר רובע מיליהון דרבנין אמרין אינו מנכה לו. דאמר רבי יעקב בר אחא אבא בר חייא בשם רב הבורר צרורות מתוך חיטין של חבירו, חייב להעמיד לו חיטין יפות תחתיהן. ואי אמרת חייב הלוקח להחזיר כשנמצאו כולם יפות, לימא ליה הבורר, מאי אפסדתיך, תמכרם כולם יפות, והלוקח יחזיר לך רובע!

בירר, רובע אחד ומחצה, מצא הלוקח 1.5 רובע של פסולת ובירר הכל, ומבקש בחזרה גם דמי הרובע!! [דמי חצי הרובע היתר,פשיטא דמחזיר לו המוכר] מהו שינכה לו דמי אותו הרובע? רבי חיננא ורבי מנא. רבי חיננא אמר מנכה לו. רבי מנא אמר אינו מנכה לו דהוא אמר ליה אילו יהבתון לי, הוינא צרר לון בסירקי, מה דהוה זבונה חמי, הוה זבן! הייתי מוכרו בחנות ולוקח מה שהוא רואה [כ מי בקש מידך לברר]

מתרץ קושיא ראשונה אלא בשנתערבו דרך מכנס.

והא תנינן: באמת אמרו זירעוני גינה שאינן נאכלין, מצטרפין אחד מעשרים וארבעה בנופל לבית סאה. ותני עלה: כגון קב דבר שדרכו לזרוע קב בבי"ס—שיעור תערובתו היא 1/24 קב וחצי קב. ואחד מעשרים וארבעה לחצי קב טב הוא כלום? עד כאן חשו למראית העין מיכן, ואילך לא חשו למראית העין:

ימעט: באיזה צד הוא ממעט? או פוחת מן רובע, או מוסיף על הסאה. לא כן אמר רבי יוחנן ר' אבהו בשם רבי יוחנן: כל

האיסורין שריבה עליהן שוגג מותר מזיד אסור! תמן את מרבה לבטל איסור תורה, ברם הכא את מרבה לבטל מפני מראית עין:

רבי יוסי אומר יבור: מ"ט דר' יוסי? מכיון שהתחיל ברובע צריך להשלים את כל הרובע. מודה רבי יוסי שאם היה שם פחות מן הרובע משעה ראשונה אינו זקוק לו.

אליבא דר' יוסי היאך עבידה? היה שם רובע אחד משני מינין, בורר מין אחד ודיו, או צריך לבור את כולו?

ר' שמעון אומר לא אמרו אלא מין אחד שני מינין לא. עד היכן? עד רובה של סאה. אים יש רוב ממינים אחרים, יש לאסור חזר והוסיף, חזרה תבואה להתירה.

כמה דר"ש אמר אין שני מינין מצטרפין לאסור. כן הוא אומר הכא אין שני מינין מצטרפין להיתר: היאך עבידא? היה שם עשרים ושנים רבעים ומחצה של חיטים, וחצי רובע שעורין, נמצא נתבטל השעורים—אבל א"א לצרפו לבטל העדשים! ונפל לתוכו פחות מרובע עדשים, אפי' כן אין שני מינין מצטרפי' להיתר: [ומודה ר"ש שאסורה בכה"ג, מפני שאין כאן חטים:עדשים 23:1]

באמת. א"ר לעזר. כל מקום ששנו באמת הלכה למשה מסיני.

ותני עלה כגון מי שדרכו לזרוע שלשת קבין וארבעת קבין בבית סאה, שיעורן [כשנתערבו קצת מהם עם סאה חטים] ברובע הקב [הגם שהיה לו להיות פחות מזה [רק אחד מכד של שלשת קבין, שהיא חצי-רובע] לא פלוג חכמים] הא קביים, אחד מעשרים וארבע!

ותני עלה כגון קב וחצי קב. שיעורן אחד מכד הא קביים, ברובע! הכא את אמ' קביים ברובע. והכא את אמר קביים אחד מעשרים וארבעה?

ר' זעירא ר' אבונא בשם רב הונא חד אמ' עד תשעה קבין. השיעור ברובע--יותר מזה, שיעורו ב1/24 וחרנא אמר עד שמונה.

תשעה ועשרה מהו שיצטרפו? במתניתין 2 מינים מצטרפין—אים לא שוו שיעורן "לאסור", מהו?

מין המזדרע בכמות של...לבית סאה	יכול להתערב עד... בסאה של חטים
חצי קב	א ממח בקב
קב	א מכד ""
2 קב	א מיב / רובע
3 קב	רובע
4 קב	רובע
5 קב	רובע
6 קב [סאה]	רובע
7 קב	רובע
8 קב	רובע
9 קב	רובע/ תשע מכד
10 קב	עשר מכד

איתא חמי תשעה ושלשה מצטרפין . שהרי שוו בשיעור רובע

תשעה ועשרה לא כ"ש?!

#

רבי אבין ור' חנינה תרויהון אמרין [סאה חולקת ביניהון שמא הוגה מפי תלמיד שיש שיעור "סאה" בין רישא לסיפא דהאי מימרא]: רובע סאה אסור בשלשת קבין, ורובע שלשת קבין אסור בסאה. רובע סאה אסור בתשעת קבין, ורובע תשעת קבין אוסרין בסאה

יש שלשה מינים: חטה מזדרע 6 קב לבי"ס. קצח- 3 קב לבי"ס. פרג- 9 קב לבי"ס

נתערב

רובע קב חטים בסאה קצח

רובע קב קצח בסאה חטים

רובע קב חטים בסאה פרג

רובע קב פרג בסאה חטים

[אלו ד בבות הנזכרים בדברי ר' אבין]

שלשת רבעים של פשתן אוסרין בסאה. היאך עבידא? אתר דזרע רובע דחיטין, זרע תלתא רובעין דכיתן:

הלכה ב משנה היתה שדהו זרועה חטים ונמלך לזורעה שעורין, ימתין לה עד שיתליע, ויופך, ואח' כך יזרע.

אם צמחה, לא יאמר אזרע ואח"כ אופך, אלא הופך ואחר כך זורע.

כמה יהא חורש? כתלמי הרביעה. רחוקים קצת זה מזה **אבא שאול אומר: כדי שלא ישייר רובע לבית סאה:**

גמרא עד כמה היא מתלעת? עד כדי שתהא בארץ שלשה ימים, במקום הטינא, אבל במקום הגריד בעיא היא יותר.

ותני כן: מקצת היום ככולו. ואם צימחה, והוריד בהמתו לתוכה וקירטמתה, הרי זו מותרת.

מה טעמא דרבנין? מכיון שנתן דעתו לחרוש אפי' לא רצף. תני אין מחייבין להיות חורש דק אלא כתלמי הרביעה. רשב"ג אומר זנב הסוס היתה נקראת כדי שיהא סוף עפרה של זו נוגע

בזו, וסוף עפרה של זו נוגע בזו. שני "עפר התלמים" פוגשים זה בזה

מה טעמא דאבא שאול? מכיון שהתחיל ברובע דיו. צ 1.5

מה אבא שאול כר' יוסי? דאמר לעיל חייב לברר את "כל הרובע"?

כרבנין הוא, דרבנין אמרי מכיון שנתן דעתו לחרוש אפילו לא רצף. כן אבא שאול אומר מכיון שהתחיל ברובע דיו. רבי יוסי אומר צריך להשלים את כל הרובע:

הלכה ג משנה זרועה ונמלך ליטעה, לא יאמר אטע ואחר כך אופך, אלא הופך ואח"כ נוטע. נטועה ונמלך לזורעה לא יאמר אזרע ואחר כך אשרש, אלא משרש ואחר כך זורע. אם רצה, גומם עד פחות מטפח, וזורע, ואחר כך משרש:

היתה שדהו זרוע קנבס או לוף, לא יהא זורע ובא על גביהן, שאין עושין אלא לשלש שנים:

תבואה שעלו בהן ספיחי אסטיס, וכן מקום הגרנות שעלו בה מינין הרבה. וכן תלתן שהעלת מיני עשבים אין מחייבין אותו לנכש.

ואם ניכש או כיסח, אומר לו עקור את הכל חוץ ממין אחד:

גמרא תני סומכין עומרין בצד גפנים. אמר רבי יוסי הדא אמרה שמותר ליטע גפן בצד קמה יבישה . מהו לזרוע בצד גפנים יבשות? נשמעינה מן הדא: גפן שיבשה אסורה ואינה מקדשת. ואמר רבי לעזר דרבי מאיר היא. דרבי מאיר אמר אפילו גפן הצמר, אסור ואינו מקדש. הדא אמרה לרבנן דפליגי על ר"מ שמותר לזרוע בצד גפנים יבשות

נטועה ונמלך לזורעה..**ואם צמחו** ה ג פ נ י ם [למרות שגממן..], מותרות לשעבר מה שכבר גדלה ה ת ב ו א ה ואסורות לעתיד לבוא. כהדא ר' שמעון בן יהודה גם כרמייא, כמתניתין אמ' לאריסיה פוק זרע! מן דזרע החטים, צמחין, הגפנים אמר ליה פוק חצוד! החטים קצור תיכף!--דמותרות לשעבר מן דחצד, ארטבין יצאו פירות הגפן אמר ליה פוק סמך! כדלעיל

ר' זעירא בעי, עד כדון כר' שמעון בן יהודה שהוא אמר לדעת גמורה. שזהיר לקצור תכף שאר בני אדם שאין אומרין לדעת גמורה? חזר ואמר אפילו רבי שמעון בן יהודה אינו אוסר אלא משום מראית העין: ולא חמירא כ"כ

תניי יהושע, תנאי יהושע בן נון היו מלקטין עשבים מכל מקום, חוץ משדה תלתן. דבעלים מקפידין על העשבים, ואסורין משום גזל והא תנינן וכן תלתן שהעלת מיני עשבים, אין מחייבין אותו לנכש. אם את אומר שדעתו עליהן, =אסורין משום גזל משום שנהנה מהן יחייבו אותו לנכש!

רבי יעקב בר אחא בשם רבי יצחק בר נחמן כשזרע לעמיר היא מתניתא. רבי יעקב בר אחא בשם גרמיה, כשהעלת לזרע

כשזרע לזרע =מאכל אדם, אין מחייבין אותו לנכש [ומותר משום גזל]

זרע לעמיר=מאכל בהמה, אסור משום גזל [תניי יהושע] [וחייב לנכש]

[אמר רבי יוסי וכי לא בא יהושע לפרש אלא לעוברי עבירה. עבר עבירה, אסור משום גזל. לא עבר עבירה, מ ו ת ר משום גזל?! הוי, לא שנייא היא שזרעה לזרע היא שזרעה לעמיר.] תרוויהו אסורין משום גזל

בא לתרץ קושיית סתירת המשניות ר' אחא בשם ר' מיישא: רוצה הוא בהן כאילו עקורין ומונחין לפניו. אין מחייבין אותו לנכש דלא ניחא ליה במצב הנוכחי--אבל א ח ר ש כ ב ר נתנכש, שפיר אסורין משום גזל!!!

מעתה, מצא כלאים בכרם=עשבים שעלו ב כ ר ם יהו אסורים משו' גזל שהו' רוצ' בהן כאלו עקורי' ומונחין לפניו! [ר' יוסי לא אמ' כן אלא נוסח שונה קצת "שבסוף הוא רוצה בהן"]

ומתרץ... כאן בתניי יהושע [שאסור לעקור עשבים משדה תלתן] יש לו עם מי להכנס. כי רוצה העשבים כדי לארוז בהם התלתן וכאן עשבים בכרם אין לו עם מי להכנס. רב נחמן אמר רבי מנא בעי הגע עצמך שהיה שם שדה אחרת של תלתן =מאכל בהמה סמוכה לו לכרם, הרי יש לו עם מי להכנס! שהרי יכול להשתמש בעשב לצורך אריזת התלתן, וליתסר משום גזל!

מיליהון דרבנין פליגין על ר' יצחק בר נחמן: דאמר רבי זריקן בשם דבית רבי ינאי כל הספיחין אסורין, בשביעית חוץ מן העולין בשדה בור בשדה ניר בשדה כרם.דלא גזרו חז"ל על ספיחי הפקר ואימר חוץ משדה תלתן שזרען לזרע!

אמר רבי יוסי ראי' לדבריי שאסור משום גזל...[ואפ"ה ליכא אסור כלאיים [מטעמא אחרינא]] מילתא דרבי יוחנן מסייע לי. מעשה באחד שלקח ירקה של גינה מן הגוי, שהיה זרוע כלאים אתא ושאל לרבי יוחנן, אמר ליה, צא ולקוט, ת כ ף ומכור לפי השוק. והותיב רבי אבהו קומי ר' יוחנן והא תנינן וכן מקום הגרנות שעלו בהן מינין הרבה. אלמא אין חיוב נכוש ולמה חייב לנכש [שדה הגוי] [אמר ליה ריו"ח לר"א מקומו מוכיח עליה שאינו רוצה בקיומו] ויתיבינה הוה ליה לריו"ח להשיב "עשבים שעלו בתלתן מותר משום גזל, להכי אין מחייבין אותו" משא"כ ירקות שבשדה עכו"ם! כאן אסור משום גזל וכאן מותר משום גזל, היאך אתה משיבני דבר שהוא אסור משום גזל עם דבר שהוא מותר משום גזל? ומדחה... כההיא דאמר רבי אימי עשירים היו בתשובות. או ייבא כההיא דאמר ר' נסא כאינש דאית ביה תרין טעמין והוא מתיב חד מנהון:

הלכה ד משנה הרוצה לעשות שדהו משר משר rectangle **מכל מין בית שמאי אומרי' שלשה תלמין של פתיח** רוחב כל מישר ומישר **ובית הלל אומרי' מלוא העול השרוני. וקרובים דברי אלו להיות כדברי אלו:**

גמרא רבי זעירא רבי לעזר בשם רבי חייה רובה: עושה שתי אמות על שתי אמות ומיצר והולך אפילו כל שהוא. [אמר רבי יונה הדא דתימר בעשויה משרין משרין, אבל בעשויה משר אחד סמוך לשדה גדולה לא בדא. לא התירו]

ואתיא כיי דאמר רבי ינאי: יכיל אנא זרע חקלי חמשין מינין עשרי' וחמשה מיכא, ועשרין וחמש' מיכא. ציור 2

אף בשתי שדות כן? היתר של מישר היא גם בין שתי שדות? מעתה, אפילו בינו לבין חבירו מותר? אף בחורבה כשנחרבו קצת מן ה100 מינים כן? או ייבה כיי דאמר ריש לקיש בשם חזקיה ראש תור הבא מחורבה מותר? עיין לעיל

רבי אומר: מתחיל בית רובע, ומיצר והולך עד שלשה תלמין של פתיח. ציור 3

ולית ליה לרבי תבואה בתבואה בית רובע?! תמן במרובע וכאן במישר. ולית לרבנין מישר? א"ר יודן סוף מישר לרבי, תחילת משר לרבנין.

תוספתא 2:1 ר' לעזר שאל, היתה שדה

קטנה מהו? שמא אין צריך "מפולש" נישמעינה מן הדא: ר' לעזר בר שמעון אבא יוסי בן יוחנן איש ינוח אמר: בגדולה חמשים אמות, ובקטנה על פי רובה. מה אם אלו תנאים הנלי"ם שנתנו שיעור=הקילו שאי"צ מפולש לגדולה, לא נתנו שיעור לקטנה והחמירו דבעי ר ו ב . חכמים, שלא נתנו שיעור לגדולה, לא כל שכן שלא יתנו שיעור לקטנה!! וודאי שיחמירו דבעי' מ פ ו ל ש

הלכה ה משנה היה ראש תור חיטים, ונכנס בתוך של שעורים, מותר. מפני שהוא נראה כסוף שדהו.

שלו חיטין, ושל חבירו מין אחר, מותר לסמוך לו מאותו מין. [של החבר]

שלו חיטים ושל חבירו חיטים, מותר לסמוך לו תלם של פשתן, ולא תלם של מין אחר.

רבי שמעון אומר אחד זרע פשתן ואחד כל המינין.

רבי יוסי אומר אף באמצע שדהו, מותר לבדוק בתלם של פשתן:

גמרא ריש לקיש בשם חזקיה ראש תור הבא מחורבה, מותר. ציור 4 אמר רבי יוחנן לא שנו אלא "היה ראש תור" ציור 5, הא ראש תור הבא מחורבה, אסור .

[חזקיה אמר מי שיש לו בית רובע וכל שהוא. אותו כל שהוא זורע לתוכו כל מין שירצה =מין אחר. אמר ר' יוחנן אינו זורע לתוכו אלא מין אחד לבד =מין של העיקר.

אמר רבי זעירה: מודה רבי יוחנן שאם היה בית רובע ומחצה, שהוא זורע חצי רובע מכאן, וחצי רובע מכאן, אותו חצי רובע, נידון לכאן ולכאן] נחשב ומצטרף לשני הצדדין [כאילו יש ב"ר לכל אחד] ציור 6

מתנית' פליגא על ר' יוחנן: שאוסר ר"ת בחורבה היו לו שתי שדות אחת זרועה חיטין ואחת זרועה שעורין, מותר להביא תלם בנתיים, ולזרע אחת חיטה ואחת שעורה, = חטה שעורה חטה שעורה....alternating מפני שהחיטין נראות כסוף שדהו של חיטין, ושעורין כסוף שדהו של שעורין.

מה עבד לה רבי יוחנן? אלמא שרי אף באופן גרוע!

פתר לה כר' ליעזר בן יעקב. דר' אליעזר בן יעקב אמר אפילו חיטה אחר חיטה נכנסת לתוך של שעורין, ושעורה אחר שעורה נכנסת לתוך של חיטין מותר, מפני שהחיטה אחר חיטה הנכנסת לתוך של שעורין, ציור 7 חיטה. ושעורה אחר שעורה נכנסת לתוך של שעורין, שעורה. אבל ת"ק פליג עליה, ואנא כת"ק! [אבל אם היתה חיטה אחת מובלעת לתוך של שעורה, או שעורה אחת מובלעת בשל חיטין הרי זה אסור].

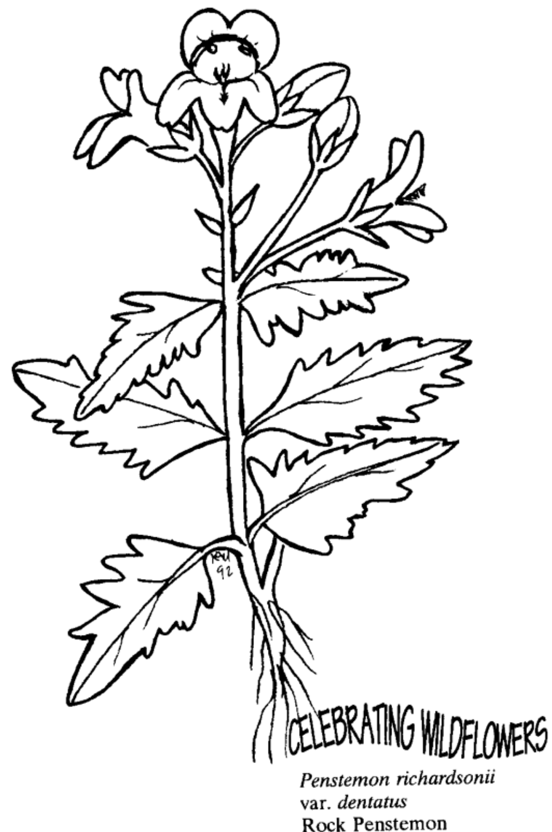
מה נן קיימין? אם במתכוין לבדוק אפי' באמצע שדהו מותר! אם בשאינו מתכוין לבדוק, ליתסר הכל! במתכוין לבדוק אנן קיימין. רבי יוסי לא חשש למראית העין. ורבנין חששו למראית העין.

רבי שמואל בשם רבי זעירא דרבי שמעון היא. דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש =אוסר דבר שאינו שלו.

רב אמר אין אדם חובש =אוסר מטעם ש"נחבש" משני הצדדין [אם אחת מהצדדין אינו שלו] דבר שאינו שלו. אמר רבי יונה אתיא דרב כרבי שמעון. כמה דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. כן רב אמר אין אדם חובש דבר שאינו שלו. ברם כרבנין לא אתיא:

הלכה ו משנה אין סומכי' לשדה

תבואה, חרדל וחריע. mustard and safflower
אבל סומכין לשדה ירקות, חרדל וחריע.

Penstemon richardsonii
var. *dentatus*
Rock Penstemon

סומך: לבור, ולניר, ולגפה, ולדרך, ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים, ולחריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה, ולאילן שהוא מיסך על הארץ, ולסלע שהוא גבוה עשרה ורחב ארבעה:

גמרא אין סומכין כו'. מהו חריע מוריקא.

כיני מתניתא אין מקיפין, מכל צד הא לסמוך סומכין.

מתניתין דרבי יודה. דתני אין מקיפין חרדל וחריע אלא לחסיות leek בלבד דברי רבי מאיר. רבי יודה אומר לכל מקיפין חרדל וחריע חוץ מן התבואה. רבי שמעון אומר לכל מקיפין חרדל וחריע. רבן שמעון בן גמליאל אומר ערוגות קטנות של ירק מקיפין אותן חרדל וחריע.

תני: מותר הוא אדם לזרוע בתוך שדהו שורה של חרדל וחריע, ובלבד שיעשה שורה אורך עשר אמות ומחצה, על רוחב מלואו?? ואי"צ 6 טפחים כסתם ירק

אמר רבי לעזר: לא שנו אלא שדה קטנה, הא בגדולה לא. איזו היא גדולה ואיזו היא קטנה? אם יש בין בד לבד בית רובע בין שורה לשורה יש 10 אמות, זו היא גדולה. ואם לאו, זו היא קטנה

לית הדא מותר לזרוע בת ו ך שדהו...
פליגא על רבי יוחנן דרבי יוחנן אמר ראש תור הבא מחורבה אסור! תמן לזרעין וכאן לירקות. אף על גב דרבי יוחנן פליג בזרעים, מודה הוא הכא בירקות.

גריד קרקע יבישה שאין זורעין אותו רק מגדלין בו ירקות ע"י השקאה מותר ליזרע בו כל מין שירצה.

אמר ר' יוחנן ובלבד שיעשה שלשה בתוך ששה שיזרע שלשה מתוך הששה [הגריד רחב 6] ציור 10

ושלשה שהן סמוכין לגדר כגריד.

היו ג' בתוך ששה, ואחד חוץ לששה, [איירי שהיה רוחב השורה: ששה גריד+1 טפח רגיל] מאחר שהוצלו אלו אף זה הוצל. היו שנים בתוך ששה ואחד חוץ לששה, מאחר שלא הוצלו אלו אף זה לא הוצל. ציור 10 [ושניים במקום שלשה]

היה שם גריד, ושורה. גדר ושורה, חובשין את השורה. ציור 11

גבו של גדר כשדות ציור 12.

שתי שדות זו על גבי זו, כגדר. העליונה סמוכה לחריץ, והתחתונה סמוכה לגדר.

דבי ר' ינאי אמרי, גדר על הגדר עצמו מותר לזרוע בו כל מין תורבכינה.ירק המתפשט

גדר יש בו להקל ויש בו להחמיר. היך עבידא? פחות מבית רובע מוקרח בתוך שדה תבואה, אסור לזרוע בו. מין אחר הקיפו גדר, מותר.

בית רובע בבקעה פנוי, מותר לזרע בו שני מינין. כי מייחד לכל מין ומין בית רובע. הקיפו גדר אסור.

הקיפו גדר מותר..גדר זרוע מהו שיציל את הזרעים?

גריד זרוע מהו שיציל את הירק? ירק מכאן וירק מכאן וגריד ז ר ו ע באמצע ר' שמואל בשם רבי זעירא שמע להן מן הדא: וסומך לשרשי אילן שיבשו, לא אמר אלא יבשו, הא לח אסור. וה"ה גריד/גדר, זרוע, אינו מפסיק רבי יוסי שמע לה מן הדא: סומך לבור ולניר ולגפה לדרך ולג ד ר שהוא גבוה עשרה טפחים. סתמא קתני--אפי' זרוע הדא אמרה שגדר זרוע מציל את הזרעים. ומדחה.. אפילו תימא אין גדר זרוע מציל את הזרעים. שנייא היא הכא שהוא שדה זרוע ואין גדר זרוע =לא איירי בגדר זרוע

רבי יודן בעי, גריד ומשר מהו שיצטרפו? היאך עבידא? היה שם מקום אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה אינו צריך גריד. כדתני לעיל מותר לזרוע...ובלבד... עשה גריד מיכן, מותר לסמוך משתי רוחותיו? ציור 13

תני רבי יונתן בן יוסי אומר: היה שם סלע ארוכה עשרה ורחב ארבעה, מותר לסמוך לה משתי רוחותיה. היתה עשרה על עשרה, מותר לסמוך לה מארבע רוחותיה:

הלכה ז משנה הרוצה לעשות שדהו קרחת מכל מין, עושה עשרים וארבע קרחות לבית סאה, מקרחת בית רובע, וזורע בתוכה כל מין שירצה.

[היתה קרחת אחת או שתים מאותן 24 קרחות, אסור לזרוע יותר מ2 חרדל **זורען חרדל. שלש, לא יזרעם חרדל מפני שהיא נראית כשדה חרדל]**

דברי רבי מאיר.

וחכמי' אומרי': תשע קרחות מותרות ועשר אסורות.

רבי אליעזר בן יעקב אומר: אפילו כל שדהו בית כור, לא יעשה בתוכה חוץ מקרחה אחת: **שרי רק מין אחד ותו לא**

גמרא רבי חזקיה רבי יסא בשם רבי יוחנן על ראשה: דברי חכמים מוסבים על שיעור קרחות המותרות [לא על עניין חרדל]

רבי מאיר אומ' אפי' חבושות אפילו סמוכות.

ורבנין אמרין ובלבד שלא יהו לא חבושות ולא סמוכות. היאך עבידא? תלת ותרתיי וחדא ותרתיי וחדא: ציור 14

הלכה ח משנה כל שהוא בתוך בית רובע עולה במידת **עיין סיפא** **בית רובע. אכילת הגפן, והקבר, והסלע, עולין במידת בית רובע.**

תבואה בתבואה, בית רובע. הרוצה לזרוע חטים באמצע שדהו של שעורים, ייחד לה לכה"פ ב"ר **ירק**

בירק, ששה טפחים. תבואה בירק, וירק בתבואה, בית רובע. רבי אליעזר אומר: ירק בתבואה, ששה טפחים.

תבואה נוטה על גבי תבואה, וירק על גבי ירק, תבואה על גבי ירק, וירק על גבי תבואה, הכל מותר חוץ מדלעת יוונית. ר' או' אף הקישוא' ופול המצרי, ורואה אני את דבריהם מדבריי:

גמרא רבי בון בר חייה בשם רבי זעירא לא שנו אלא אכילת הגפן. הא גפן עצמה לא. לעניין ב"ר הנצרך למה מפני שהיא אסורה בהנייה. והרי הקבר אסו' בהנייה? קבר אין איסורו ניכר. ועבודת הגפן אין איסורה בהנייה? כל מה שנזרע ב6 טפחים של גפן, נאסר, ואיך יעלה למדת ב"ר, דבר האסור! אלא כרבי ישמעאל דרבי ישמעאל אמר אין עבודה לגפן יחידית. כלל

תבואה בתבואה בית רובע ובלבד שלא תהא חבושה מארבע רוחותיה. רבי זעירא בעא קומי רבי יסא כן נן אמרין: הדא בקעת סימוניא אין זורעין לתוכ' אלא מין אחד בלבד! כיון דהיא חבושה מד' רוחות

צ 14.2 מתיב רבי אליעזר לרבנין כמה דאית לכון קל בשורה סגי 10 על 6 וחומר במרובע. בעינן 10 על 10 כן אנא יהיב קל במרובע, 6 על 6 וחומר בשורה 10 על 6

[הן אשכחן דאית לרבנין קל בשורה rectangle וחומר במרובע square?

כהדא דתני: הרוצה לעשות שורה של ירק לתוך שדה תבואה הרי זה עושה שורה אורך עשר אמות ומחצה על רוחב ששה.]

כהדא דתני...אמר רבי יוחנן אינו זורע לתוכה אלא מין אחד בלבד. אמר רבי זעירא מודה רבי יוחנן צ 15 כשהיו שבעה, שהוא זורע טפח מיכן וטפח מיכן, אותן חמשה, נידונין לכאן ולכאן.

מה דמר רבי זעירא, פליג על רבנן דתמן. דתמן אמרין: נטע חצי שורה ציור 15 צד ימין ועמד לו, וביקש להתחיל בשורה אחרת. רב חסדא אמר אסור. אומר לו עקור את השורה או מלא את השורה. אלמא שאין שום אופן להתיר שני מינין ??

רבי יודן אמר, איתפלגון רבי חייא בר בא ורבי שמואל בר רב יצחק. חד אמר אפילו שלשה לתוך ששה אסור. וחרנה אמר אפילו אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע מותר. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי, רבי חייא בר בא בשם רבי יוחנן: ובלבד שלא יהא שם חרבה, הוי ר' שמואל בר יצחק הוא דאמר אפילו אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע

אם היו=כל זמן ש.. זרעין רבה על החרבה, מותר:

תני: חמשה דברים נאמרו בדלעת יוונית: אין מסבכין אותה על גבי זרעים, ומביאה את הטומאה וחוצצת את הטומאה, ועוקצה טפח, ואוסרת כל שהוא. והנודר מן הדילועין אינו אסור אלא בדלעת יוונית בלבד. רבי יונה בעי, ולמה לית אנן אמרין מביאת את הטומאה וחוצצת את הטומאה תרתי?

תני בר קפרא שבע: אין מסבכין אותה על גבי זרעים, ומביאה את הטומאה, וחוצצת את הטומאה, וידה טפח, ונותנין לה עבודתה 3:6, וכלאים עם ארמית, וכלאים עם הרמוצה. ולא תני אוסרת ולא תני נדרים. אמר רבי יוסי רבי גמליאל ברבי

נפק לשוקא. אתון שאלון לי' סיבוך שאמרו בנוגע? נגיעה בעלמא נמי אסור? אתא שאל לאבוי, א"ל: סיבוך שאמרו בנוגע. אמר רבי יונה רבי הלל בי רבי וולס נפק לשוקא אתון שאלון ליה סיבוך שאמרו בנוגע. אתא שאל לאבוי אמר ליה סיבוך שאמרו בנוגע:

מהו רואה אני את דבריהן מדבריי? אמר רבי חיננא אם דלעת מצרית שהיא מסבכת את אמר מותר, קישות ופול המצרי לא כל שכן! ואיך רבי מתיר במצרית, ואוסר בקישות ופול אמר רבי אבא: לא כן הוה רבי מנא רבי "הרעבע שלי" אומר: "כל הן דתנינן קישות ופול המצרי אף דלעת מצרית בכלל"!! וא"כ רבי אוסר אף מצרית!! ולמה "רואה את דבריהם"? מהו רואה אני את דבריהם מדבריי? שאין כולן מסבכין כדלעת יוונית: וע"כ אין לאסור רק דלעת יוונית

מסכת כלאיים פרק ג

הלכה א משנה ערוגה שהיא ששה על ששה טפחים זורעין בתוכה חמשה זירעונין, ארבעה בד' רוחות ערוגה, ואחד באמצע.

היה לה גבול גבוה טפח זורעין בתוכה שלשה עשר, שלשה על כל גובל וגובל, ואחד באמצע. לא יטע ראש הלפת בתוך הגובל =באמצע, **מפני שהוא ממליהו.**

רבי יהודה אומר ששה באמצע:

גמרא (ישעיהו סא) זירועיה, מיעוט זרעים שנים. אמר ר' שמואל בר יסרטא משנים את למד ארבעה. מה שנים את נותן בתחילה ששה, ומיצר והולך. אף ארבעה את נותן בתחילה ששה ומיצר והולך. אי אפשר שלא יהא שם נקב אחד פנוי ליטע בו את האמצעית. ציור 16

אמר רבי יונה עבודה פוגע בעבודה. ואין מין פוגע בחבירו לחובשו.

רבי יהושע בן לוי זרע, זרעה, זרעיה. וכרבי יודה דרבי יודה אמר ששה זרע זרעה זרועיה. רבי חייא אמר, זרעיה חמשה. כל הן דאנא משכח לה וי"ו אנא מחק ליה. אשאילת לרב הונא ספרא דסידרא ואמר זרועיה מליא.

רבי יוחנן בשם רבי ייני כולהון בתוך ששה. כהנא בשם ר' שמעון בן לקיש כולהן חוץ לששה. אם כולהן חוץ לששה, ניתני תשעה! ציור 17 אמ' רבי תנחום בוצרייא וכן היא?! בערוגה שבערוגות היא מתניתא. וא"כ א"א לזרוע חוצה לה 9

רבי יצחק ורבי אימי הוון יתבין מקשיי, תנינן היה לה גובל גבוה טפח זורעין בתוכה שלשה עשר, שלשה על כל גובל וגובל, ואחד באמצע. ניתני חמשה באמצע! תיפתר שהגובלין ממעטין ששה. ואין במקום הערוגה רק 5X5 ע"כ לא הותר רק מין אחד אם כשהגובלין ממעטין ששה, בדה תנינן רבי יודה אומר ששה באמצע?! איך אפשר לזרוע בתוכה 6, כשאין בה רק 5X5! וקיימנוה, ולא ידעין אי חבריא קיימנוה אי רבי אימי קיימה. על ראשה. ר"י ארישא קאי [כשאין שם גובל] ואין על ראשה, בדה תני ר' חייה רבי יודה אומר שמונה עשר?! 6+12 , אלמא אף כשיש גובל, מתיר 6 בערוגה, וע"כ מיירי שיש 6 על 6 מלבד הגובל

מהו להקריח בית רובע, ולזרוע בתוכו חמשה מיני ת ב ו א ה? מה אם ששה על ששה שלוקין עליו דבר תורה, את אמר מותר. כאן שאין לוקין עליו דבר תורה, לא כל שכן!

ציור 18 מהו להקריח בתחילת ששה להיות מיצר והולך? מה אם בשעה שעבודה פוגעת בעבודה, את אמ' מותר [כר"ש בן סרטא]. כאן שאין עבודה פוגעת בעבודה, לא כ"ש.

ציור 19 שיטת ר' יודא דמתניתין [כ"ן]

לא צורכה די לא. מהו להקריח בתחילת בית רובע להיות מיצר והולך? מה אם ששה על ששה שלוקין עליו דבר תורה את אמר מותר. כאן שאין לוקין עליו דבר תורה לא כל שכן.

רבי נסא שאל, לא מסתברא בגגו של גובל שני טפחים מותר לזרוע בו שני מינין? אים גג הגבול רחב 2 טפחים, מותר לזרוע 2 מינים?

היה לה גבול גבוה טפח...רבי נסא שאל, זרע בגומסין?? גומא , משכו בכמה? מן מה דאמר רבי יצחק ורבי אימי "תיפתר שהגובלין ממעטין ששה" הדא אמרה

אפילו פרא מכאן. אפי' פחות מכאן מותר לזרוע בתוכה עד היכן? מה השיעור הקטן ביותר שמותר? נישמעינה מן הדא: גוממיות שהן עמוקות טפח, זורעין לתוכה שלשה זירעונין, אחד מיכן, ואחד מיכן, ואחד באמצע. הדא אמרה עד טפח.

שלשה על כל גובל..רשב"ל אמר: בנוטין לחורבה שנינו

אמר רבי זעירא כל טפח וטפח של גובל עשו אותו מקום בפני עצמו. ויהיו עשרים וחמשה, ששה על כל גובל וגובל ואחד באמצע! וכן הוא?! התיב רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק והתנינן תלם ואמת המים שהן עמוקין טפח זורעין לתוכן שלשה זירעונין, אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. ונתני חמשה! שנים מיכן ושנים מיכן ואחד באמצע! ציור 20 לית יכיל. צד שכאן וצד שכאן חובש את האמצעי.

רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק בעי, גובל מהו שיציל את הירק מיד מוקשה? מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה, אין הגובל מציל מידם =ל"מ הפסק גובל. מוקשה שהוא ניצול בשתים עשרה, לא כל שכן. עיין ציור לקמן הלכה ה

מוקשה עצמו מהו שיהא ניצול בראש הגובל. מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה, אינן ניצולין בראש הגובל. מוקשה שהוא ניצול בשמונה אמות, לא כל שכן!

א"ר יודן אבוי דר' מתניא והן הוא כל שכן?! אלא הכן הוא: מה אם זרעים בזרעים שהן ניצולין בעשר אמות ומחצה, אינן ניצולין בראש הגובל. מוקשה שהוא ניצול בשתים עשרה, לא כל שכן:

הלכה ב משנה כל מין זרעים אין זורעין בערוגה וכל מין ירקות זורעין בערוגה. חרדל ואפונין השופין, mustard and small chick-peas **מין זרעונין. אפונין הגמלונין** large chik-peas **מין ירק.**

גובל שהיה גבוה טפח ונתמעט, כשר. שהיה כשר מתחילתו.

התלם ואמת המים שהן עמוקין טפח. זורעין לתוכן שלשה זירעונין, אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע:

גמרא כל מין זרעים וכו'. חרדל והאפונין השופין שזרען לירק, נותנין אותן על גבי ערוגה.

האפונין הגמלונין ופול המצרי שזרען לזרע, אין נותנין אותן על גבי ערוגה. ושאר זירעוני גינה שאין נאכלין, אף על פי שזרען לזרע, נותנין אותן על גבי ערוגה:

נתמעט כשר: אמר רבי אימי הדא דאת אמר לזרעים שבו, הא לזרוע בו בתחילה אסור. אסור לזרוע "לכתחילה" על גובל שכבר נתמעט עבר וזרע, מאחר שאלו מותרין אף אלו מותרין.

מאחר שאלו מותרין...רבי ירמיה בעי, ניחא נעקרו השניים, הראשונים מותרין. נעקרו הראשונים, השניים מה הן? מי אמרי' כיון שהותרו הותרו? נישמעינה מן הדא. המיטה שנטמאת שניטלו שתי ארוכות שלה, ועשה לה את החדשות ולא שינה את הנקבי'. =עדיין יכול להחזיר הישנות אם ירצה נשתברו חדשות, טמיאה. וישנות, טהורה, שהכל הולך אחר הישנות. הדא אמרה נעקרו השניים, הראשונים מותרין. נעקרו הראשונים, השניים אסורין. אלמא אזלינן בתר קמייתא #

רבי יונה אמר רבי זעירא ורבי אימי, תרויהון בשם רבי יוחנן: חד אמר סומכין לגדר, של 10 טפחים ואין סומכין

לגובל. וחרנה אמר גובל שנתמעט כשר, הא גדר שנתמעט פסול. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דאמר רבי יוסי רבי זעירא בשם רבי יוחנן סומכין לגדר ואין סומכין לגובל. הוי, רבי אימי דו אמר, גובל שנתמעט כשר, הא גדר שנתמעט פסול.

אמר רבי יוסי אוף אנן תנינן תרתיהון: גובל שנתמעט כשר. הא גדר שנתמעט פסול.

סומכין לגדר- דתנינן הסומך לבור ולניר ולגפה ולדרך ולגדר שהוא גבוה עשרה טפחים. אין סומכין לגובל- דתנינן התלם ואמת המים שהן עמוקין טפח זורעין לתוכה שלשה מיני זירעונין, אחד מיכן ואחד מיכן ואחד באמצע. אם אומר את שסומכין לגובל, יזרע למטן [בתלם ג ב ו ה טפח איירי [למטן=משני צדדיו]] כמה שורות [לא רק שורה א ח ת מכאן ומכאן] אמרין חבריא קומי רבי שמואל בר אבין, תיפתר שהיה זורע בראש הגובל איירי שרוצה לזרוע ע ל הגובל אמר לו אין כיני, יעקור אותו הקלח ויזרע למטן כמה שורות. לא מוטב לעקור קלח אחד ולזרע למטן כמה שורות?!

הלכה ג משנה היה ראש תור ירק, ונכנס לתוך שדה ירק אחר מותר מפני שהוא נראה כסוף שדהו.

היתה שדהו זרועה ירק, והוא מבקש ליטע בתוכה שורה של ירק אחר. רבי ישמעאל אומר: עד שיהא התלם מפולש מראש השדה ועד ראשו.

ור' עקיבה אומר: אורך ששה טפחים =אי"צ מפולש **ורוחב מלואו.**

רבי יודה אומר: רוחב כמלוא רוחב הפרסה: לכה"פ טפח [ולא סגי מלואו]

גמרא היתה שדהו זרועה ירק וכו'. תני בר קפרא: אינו זורע לתוכה אלא מין אחד בלבד.

מה אמר רבי ישמעאל ברוחב? מה אין רבי עקיבה חובש בשלש שורות, שמתיר להקיף מג רוחות אית ליה רוחב מלואו. רבי ישמעאל שהוא חובש בשתי שורות, לא כל שכן. דבעינן מלואו

מה אמר רבי ישמעאל בשורה של ירק בשדה תבואה? מה אין רבי עקיבה דהוא מיקל הכא, הוא מחמיר תמן. עיין לעיל 2:8 בברייתא שם דבעינן 10.5X6 רבי ישמעאל דהוא מחמיר הכא, לא כל שכן דיחמיר תמן. דבעינן מפולש

לא צורכא דלא, מה אמר רבי ישמעאל התם ברוחב? כמה דאת אמר הכא לא שנייא היא רבי עקיבה היא רבי ישמעאל ברוחב. אוף התם, היא רבי עקיבה היא רבי ישמעאל ברוחב. ובעינן על רוחב 6

שורה של ירק...שמואל אמר: לא שנו אלא שורה אחת, הא שתים אסור. רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש תרויהון אמרי: לא שנייא היא אחת היא שתים:

רבי שמעון בן לקיש אמר מותר להבקיע ארבע שורות בבקעה. אמר רבי יוחנן ובלבד שיהו שתי שורות החיצונות נידונות כערוגה.

אמר רבי זעירא ובלבד שלשה בתוך ששה.

מותר לזרוע 4 שורות של חזרת באמצע שדה תבואה--בתנאי ששורה 1 ו4 יהא רחבן 6 עכ"פ, ו3 טפחים מתוך ה6, יהו זרועות חזרת.

אמר רבי הונא טעמא דרבי יודה (דברים יא) והשקית ברגלך כגן הירק. וכמה היא שיעורה של פרסה טפח: תנינן הכא דרבי יודה ותנינן תמן! ריש פירקין אילו תניתה הכא ולא תניתה תמן, הוינן אמרין, מה אין רבי יודה דהוא מחמר הכא, מיקל תמן.

רבנין דאילין מקילין הכא, לא כל שכן יקילון תמן. הוי צורכא מתני תמן. או אילו תניתה תמן ולא תניתה הכא. הוינן אמרין מה אין רבנן דאינון מחמרין תמן מתירין רק 5 מינין בערוגה אינון מקילין הכא. רבי יהודה דהוא מיקל תמן לא כל שכן דיקיל הכא. הוי צורכא מתני הכא וצורכא מתני תמן:

הלכה ד משנה הנוטע שתי שורות של קישואין שתי שורות של דילועין שתי שורות של פול המצרי מותר.

שורה של קישואין שורה של דילועין שורה של פול המצרי אסור.

שורה של קישואין שורה של דילועין שורה של פול המצרי ושורה של קישואין, רבי ליעזר מתיר עיין גמרא **וחכמים אוסרין.**

נוטע אדם קישות ודלעת לתוך גומא אחת, ובלבד שתהא זו נוטה לצד זו, וזו נוטה לצד זו. ונוטה שער של זו לכאן, ושל זו לכאן. שכן מה שאסרו חכמים לא גזרו אלא מפני מראית העין:

גמרא הנוטע שתי שורות כו'. חזקיה אמר במחלוקת. מאן דאמר תמן הרחק בין מוקשה למוקשה [כשיש בצלים ביניהן] שתים עשרה, אוף הכא שתים עשרה. צריך 3 שורות=12 אמות מכל מין מאן דאמר תמן בשמונה אוף הכא בשמונה. אמר רבי יוחנן דברי הכל היא. יפה כח מוקשה בין המוקשיות [כל הנך דמתניתין מין קשואין] להציל =להינצל בשמונה.[לכו"ע סגי ב8]

##אורכו בכמה חובש? כמה מינימום אורך השורה שיהא לו קולא של נוטע שתי שורות.. אמר רבי זעירא נלמדינה מן הכרם. כמה דתימר גבי כרם 4:6 לא שנייא היא ארכו היא הפליגו. אף הכא לא שנייא היא ארכו היא הפליגו. על דעתיה דחזקיה מאן דאמר תמן בשמונה אוף הכא בשמונה וכו', ניחא =ל"ש להשתמש כאן במדת ק"ו דלהלן. על דעתיה דרבי יוחנן דכו"ע מודו הכא ב8 , אורכו בכמה חובש? אין תימר בשמונה, דס ג י במינומום של 8 קל וחומר למוקשה בין הבצלים שייחבש בשמונה. אם יש פ ח ו ת משמונה מה אם מוקשה בין המוקשיות שיפיתה כוחו להינצל בשמונה, נחבש בשמונה. מוקשה בין הבצלים שהורעת כוחו להינצל בשתים עשרה. בעינן 12 אמות בין שורת דלועין לחבירו לא כל שכן שייחבש בשמונה. פ ח ו ת משמונה

אין תימר =אם יש לך מסורה..מוקשה בין הבצלים אין נחבש אלא בשתים עשרה. לא נאסר רק כשאורך השורה פ ח ו ת מ12 אבל 13 שרי קל וחומר למוקשה בין המוקשיות שלא יחבש אלא בשתים עשרה.

##

עד כדון ברוצף. בעושה קלחים יחידים? אים אינו זורע "רצופות" שתי השורות, האים מותר? כמה דתימר גבי כרם לא שנייא הוא רוצף הוא עושה קלחים יחידים. 5:1 אף הכא לא שנייא הוא רוצף הוא עושה קלחים יחידים.

ר' ינאי אמר במחלוקת, ר"א פליג גם ארישא שני מינין מצטרפין להציל שורות החיצוניות מצטרפות שיהא לה דין נוטע ב שורות, וממילא הכל שרי ואין שני מינין מצטרפין ליאסר. לא מצרפינן שתי החיצוניות כדי לאסור האמצעי רב אמר דברי הכל היא כשם ששני מינין מצטרפין להציל. כך שני מינין מצטרפין ליאסר. ומודה ר"א שאסור [הלשון מעניין...]

מתני' מסייעא לרבי ינאי דתנינן רבי ליעזר מתיר. מתני' פליגא על רב שור' של קישואין שורה של דילועין שורה של פול המצרי ושורה של קישואין. עד שלא נטע את הרביעית לא כבר נאסרו. תיפתר שנטע ארבעתן כאחת:

נוטע אדם קישות. תני מותר הוא אדם לעשות בתוך שדהו גומא קטנה עמוקה טפח ולזרע בתוכו ארבע זירעונין ולהפכן לארבע רוחותיה. רבי אבא בר כהנא שמעון גרשייה בשם רבי שמעון בן לקיש בנוטין לחורבה שנו. רבי מנא בעי אם בנוטין לחורבה ניתני שמונה! שנים מיכן לכל ארבע צדדין: אחד בתוך הגומא ואחד חוצה לו ושנים מיכן ושנים מיכן ושנים מיכן!

הלכה ה משנה היתה שדהו זרועה בצלים וביקש ליטע בתוכה שורות של דילועין. רבי ישמעאל אומר: עוקר שתי שורות ונוטע שור' אחת ומניח קמת בצלי' במקום שתי שורות ועוקר שתי שורות ונוטע שורה אחת.

רבי עקיבה אומר: עוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות, ומניח קמת בצלים במקום שתי שורות, ועוקר שתי שורות ונוטע שתי שורות.

וחכמים אומרים אם אין בין שורה [של דלעויו] **לחבירתה שתים עשרה אמה לא יקיים זרע של בנתיים:**

גמרא כהנא אמר, דברי רבי ישמעאל: פעמים שש עשרה פעמים שתים עשרה פעמים שמונה. בשעה שהוא נותן כל העבודה מבפנים שש עשרה. מקצתה בפנים ומקצתה בחוץ שתים עשרה. כולה מבחוץ שמונה. שמואל אמר לעולם שתים עשרה. ותני כן קוצב על דברי שניהן. רבי ישמעאל אומר שתים עשרה. רבי עקיבה אומר שמונה. ציורים 21

הא רבי ישמעאל אמר שתים עשרה. ורבנין אמרין שתים עשרה. מה ביניהון? סמיכה. על דעתיה דרבי ישמעאל אסור לסמוך. ורבנין אמרין מותר לסמוך: לרי"ש אסור לסמוך מוקשה לבצלים [לא סגי הרחק 12 בין דלע לדלע] ובעינן דווקא כציור 22

הלכה ו משנה דלעת בירק, כירק. חייב להרחיק 6 **דלעת בתבואה, נותנין לה בית רובע.**

היתה שדהו זרועה תבואה וביקש ליטע בתוכה שורה של דילועין, נותנין לה עבודתה ששה טפחים. צריך לשייר מקום פנוי 6 טפחים מב' הצדדין **ואם הגדילה, יעקור מלפניה.**

רבי יוסי אומר: נותנין לה עבודתה ארבע אמות.

אמרו לו: התחמור זו מן הגפן?! **שורה אחד של גפן בשדה תבואה, סגי בהרחק 6 טפח!**

אמר להן: מצינו שזו חמורה מן הגפן, שלגפן יחידית באמצע שדה תבואה **נותנין לה עבודתה ששה טפחים, ולדלעת יחידית בית רובע!**

רבי מאיר אומר משום רבי ישמעאל: כל שלשה דילועין לבית סאה לא יביא זרע לתוך בית סאה. רבי יוסי בן החוטף אפרתים משום רבי ישמעאל: כל שלשה דילועין לבית כור לא יביא זרע לתוך בית כור:

הערה: יש ambiguity בכל הפרק ובעיקר בהלכה זו: מה זה "נותנין בית רובע?" האם היא ה ר ח קה של 10 אמות ומחצה מכל צד. או י י ח וד מקום של בית רובע ל צ ו ר ך דלעת זו [ונראה: "עבודתה"=הרחק. "נותן לה"=מייחד מקום]

גמרא אמר רבי יוחנן דברי רבי יוסי: אפילו שורה יחידית נותנין לה עבודה ד' אמות

#מהו ליתן עבודה לראשין? אם רוצה לזרוע סמוך ל"ראש" השורה ציור 23 כמה דתימר גבי כרם נותנין עבודה לראשין. אוף הכא נותנין עבודה לראשין.

מהו לזרוע בין הגומות? לאורך השורה עצמה בין

דלע לדלע כמה דתימר גבי כרם אסור לזרוע בין הגפנים. 4:6 אוף הכא אסור לזרוע בין הגומות. #

רבי יונה בעי, נטע שורה של ..חמשה דילועין וסמכן לגדר, מהו ליתן להן הלכות עריס? ליבעי הרחק 4 אמות אף לת"ק

מהו, בכל הדילועין משערין או לא? שמא דווקא דלעת יוונית כל מקום שעשית קישות ופול המצרי כדלעת יוונית, את עושה דלעת מצרי כדלעת יוונית. וכאן שלא עשית...

ויתיביניה, רבנן לר' יוסי קל הוא בשורה. הרי מצינו שהקילו חכמים בשורה2:8 ואיך אתה מביא ראי' מדלעת י ח י ד י ת? [ולמה לא נקל בשורה של דלעת?] מן מה דלא מתיבין ליה. הוי, כן רבי יוסי סבר מימר, היא שורה היא מרובע. מעולם לא הקילו! [גם שורה בעי שיעור ב"ר??]

דאמ' רבי יונה ורבי יוסי גלילאה בשם רבי יוסי בי רבי חנינה המקיים קלח אחד בתוך שלו לזרע, צריך להפנות לו בית רובע או לעשות לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים. אפילו מין במינו.

התיב רבי בון בר חייה קומי רבי זעירא והתנינן כוסבר שזרעה לזרע, ירקה פטור. זרעה לירק, מתעשר זרע וירק אלמא-מסיפא-ירק וזרע מתעשרין מזה על זה [דחשיב כחד מינא] אמר ליה שנייא היא כוסבר, שהיא וזרעה נאכלין.

אמר בי יוסי בי רבי בון בוא וראה מה בין תחילת ימיו וסוף ימיו כשחזר בו רבי ישמעאל לסופו. שתחילתו כבית כור וסופו כבית סאה:

מסכת כלאיים פרק ד

הלכה א משנה קרחת הכרם בית שמאי אומרים עשרים וארבע אמות, ובית הלל אומרים שש עשרה אמה. מחול הכרם בית שמאי אומרי' שש עשרה אמה, ובית הלל אומרי' שתים עשרה אמה.

ואי זו היא קרחת הכרם? כרם שחרב מאמצעו אם אין שם שש עשרה אמה לא יביא זרע לשם. היו שם שש עשרה אמה נותנין לה עבודתה וזורע את המותר. ואי זהו מחול הכרם? בין כרם לגדר. אם אין שם שתים עשרה אמה לא יביא זרע לשם. היו שם שתים עשרה אמה נותנין לה עבודתה וזורע את המותר. רבי יהודה אומר אין זה אלא גדר הכרם ואין לו חומרא של 12 אמות **ואי זהו מחול הכרם? בין שני כרמים.**

[ואי זהו גדר? שהוא גבוה עשרה טפחים. וחריץ, שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה]

גמרא אמר רבי יוחנן קרחת הכרם הוא כרם שחרב. קרחת הכרם, מקריחים אותו מאמצעו. כרם שחרב, מקריחין אותו מכל צדדיו. עיין לקמן ריש פרק ה דמפרש כרם שחרב. וכאן מפרש "קרחת"

אמר רבי יוסי והוא שבא ממטע כרם גדול. בעינן שישתייר שני שורות משני הצדדין אבל אם בא ממטע כרם קטון אין זה קרחת הכרם. ציור 24

תנינן אי זהו קרחת הכרם כרם שחרב מאמצעו ונשתייר בו כדי כרם. בין מארבע רוחות בין משלש בין משתים זו כנגד זו.

היאך עבידא? ציור 25 [ע"פ ר' שאול ליברמן שהאיר עניים בסוגיא זו]חמש שורין מן שובע שובע נסב כמין כי, אית תמן ארבעה כרמין וארבעה ביניין. נסב חד חורן אית תמן תלתא כרמין ותרין ביניין. נסב חד חורן. אית תמן תרין כרמין וחד ביניין.

כהנא אמר כתחילת מטעתו עושין אותו. בית שמאי אומרים תחילת מטעתו עשרים וארבע, גם בנוטע בתחילה כרם, צריך 24 כדיי להתיר זריעה בנתיים [ודלא כהלכה ו היו שלש...ש ש ע ש ר ה לא יביא זרע] וחורבנו עשרים וארבע. אמר רבי יוחנן בית שמאי מחמרין בחורבנו יותר ממטעתו. תחילת מטעתו שש עשרה, וחורבנו עשרים וארבע.

וכל הדברים ב"ש מוסיפין שליש, מחול הכרם על דעתיה דבית שמאי שמונה עשרה, על דעתיה דבית הלל שתים עשרה?! והתנינן מחול הכרם בית שמאי אומרי' שש עשרה אמה. וב"ה אומר' שתים עשרה אמה! אית דבעי מימר צא מהן ארבע אמות לעבודה, נמצאו שתים עשרה על דעתיה דבית שמאי, ושמונה על דבית הלל אים תחשב בלי 4 אמות של "עבודה", נמצא ב"ש מוסיפין שליש [אם תחשוב באופן כזה]

ואי בעית אימא..ועבודו' הגפן אדעתיה דבית שמאי שש אמות ואדעתיה דבית הלל ארבע אמות. הרי הוספת שליש על שיעור "עבודה". וממילא 6 פלוס 6 פלוס 4 [של גוף הזרע] יוצא שש עשרה. משא"כ לב"ה 4 פלוס 4 פלוס 4 יוצא שתים עשרה והתנינן לפיכך הזורע "א ר ב ע אמות" שבכרם, [בית שמאי אומרים קידש שורה אחת. ובית הלל אומרי' קידש שתי שורות] נימר בגין בית הלל תניתה. דלב"ש אפי' בתוך 6, קידש

והתנינן: אי זהו עריס? הנוטע שורה של חמש גפנים. בש"א מודדין א ר ב ע אמות מעיקר הגפנים לשדה. שנייא היא דאמר רבי שמעון בן לקיש בעריס המעוקם שנו. על ידי עקימה תרתיי מתבלעין: ציור 25

לא סוף דבר גדר יש לו דין מחול וצריך 12 אמות

אלא אפילו עשה פסין אם אין בין פס לחבירו שלשה טפחים נידונין כגדר. אפילו קמה ואפי' קשין. ואתיא כיי דאמר רבי חנינא [אין האסור קשין נעשה מחיצה לציל] סברין מימר האיסור עשה מחיצה ליאסר. "לחומרא" חשיב קשין מחיצה

על דעתיה דרבי יהודה, יעשה כבתוך הכרם. ויוסר בשש עשרה!! אמר רבי יונה הדא דתימר כשאין הכרתים מכוונים. ציור 26 אבל אם היו הכרתי' מכוונין אוסר בשש עשרה דאז י"ל דין כרם אחד והו"ל קרחת הכרם

עד שיהא מוקף גדר מארבע רוחותיו? חומר דמחול הכרם [לת"ק] צריך מחיצה מ4 רוחות? מן מה דתנינן בין שני כרמים, הדא אמרה אפילו מרוח אחת. [דת"ק מחמיר מאד]

עד שיהא מוקף גדר כל אותו הרוח? נישמעינה מן הדא דאמר רבי זעירא ר' יסא בשם רב מתנה: אין זנב לכרם גדול ציור 27, ולא מחול לכרם קטן. ציור 28 אין זנב לכרם גדול, שאי אתה זקוק לו. ולא מחול לכרם קטן, לוסר חוצה לו יותר מתוכו. תוכו שמונה וחוצה לו שתים עשרה?! ואי זהו כרם קטן? שלש כנגד שתיים. הא שלש כנגד שלש יש לו מחול: אמר רבי זעירא הדא אמרה עשה פסין כנגד שלש גפנים ציור 29 יש לו מחול. יש חומר מחול עכ"פ לאותו מקום [שבין הפסין והשלש גפנים]

רבי יודן בעי עשה גדר לפנים מגדר? ציור 30 נימר, אם יש שלשה טפחים מותר להביא זרע לשם, ואם לאו אסור להביא זרע לשם.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש היה שם מקום שתים עשרה אמה ניטל המחול. אין לו חומרא של מחול אמר רבי חזקיה ובלבד שתים עשרה על שתים עשרה. אמר רבי מנא אפילו מיצר והולך:

הלכה ב משנה מחיצת הקנים, אם אין שם בין קנה לחבירו שלשה טפחים כדי שיכנס הגדי, הרי זו כמחיצה.

וגדר שנפרץ, עד עשר אמות, הרי הוא כפתח. יותר מיכן, כנגד הפירצה, אסור.

נפרצו בו פרצות הרבה, אם העומד מרובה על הפרוץ, מותר. ואם הפרוץ מרובה על העומד, כנגד הפירצה, אסור:

גמרא עשה פסין כנגד הבניין =אוויר שבין הגפנים ציור 31 ויש בעומד ארבעה, והעומד רבה על הפרוץ, אף כנגד הפרצה מותר. הפרוץ מרובה על העומד, כנגד העומד, מותר, כנגד הפרוץ, אסור.

עשה פסין כנגד הגפנים, ויש בעומד ארבעה והפרוץ רבה על העומד. פשיטא כנגד העומד מותר, כנגד הפירצה אסור. ולא שרינן זריעה אף נגד הבניין. ציור 31

רבי שמעון בן לקיש בשם ר' יודה בן חנינה: נעץ ארבעה קנים בארבעה זויות שבכרם, וקשר גמי מלמעלה, מציל משום פיאה. אמר רבי יונה כמחיצת שבת כן מחיצת כלאים.

אמר רבי יוחנן, מעשה שהלך ר' יהושע בן קרחה אצל רבי יוחנן בן נורי לנגנינר, הראו שדה אחת ובית חבירתה היתה נקראת, והיו שם פרצות יותר מעשר והיה נוטל אעין וסותם, דוקרנין וסותם עד שמיעטן פחות מעשר. אמר, כזה, כן מחיצת שבת. =ל"מ צוה"פ יותר מ10

א"ר זעירא מודה רבי שמעון בן לקיש לענין שבת שאין הפיאה מצלת יותר מעשר. א"ר חגי מתניתא אמרה כן: מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה וזה למעלה מזה. אם אמר את שהפיאה מצלת יותר מעשר דיו חבל אחד!

##

ר' יונה אמר, ר' יאשיה בעי, הדא פיאה =הא

דמהני צוה"פ מה את אמרת, מלמעלן, מן הצד? אין תימר מן הצד, כל שכן מלמעלן. אין תימר מלמעלן, הא מן הצד לא. אין תימר מן הצד , יאות אמר ר' חגי. ואין תימר מלמעלן, אבל מן הצד ל"מ צוה"פ לא אמר רבי חגי כלום! דילמא להכי בעי ג חבלים, משום דהוי מן הצד דל"מ כלל [ולעולם פיאה ל מ ע ל ה , מצלת אפי' יותר מ10]

מה נפשך אם מלמעלן הרי מלמעלן, אי מן הצד הרי מן הצד! שפיר מוכיח ר' חגי... אי ס"ד דמהני יותר מי', הו"ל לעשות מלמעלה! [ול"ל ג חבלים!] :
רבנין דקיסרין בשם רבי ירמיה תיפתר בעשויין כמין דוקרן שא"א לעשות למעלה

##

ר' זעירא רבי אבודמא דחיפה בשם רבי שמעון בן לקיש: לגובה אפילו עד מאה אמה. אמר רבי יודן הדא דאת אמר לענין כלאים, אבל לענין שבת לא תהא פיאה גדולה מן הקורה. אמר רבי יוסי היא כלאים היא שבת. על דעתיה דרבי יוסי מה בין קורה מה בין פיאה? פיאה אינה מצלת מרוח אחת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. קורה מצלת מרוח אחת. ואתיא כההיא דמר רבי זעירא בשם רב המנונא הפיאה אינה מצלת עד שתהא מגופפת מארבע רוחותיה. וע"כ כשירה אפי' גבוה 100

א"ר בא בר ממל טיטרפליות a building with four gates שבכרמים אסור לטלטל תחתיהן מפני שהן סוף תקרה ואין סוף תקרה מציל משום פיאה =ל"א פ"ת יורד וסותם. אמר רבי פינחס אתא עובדא קומי רבי ירמיה בארבעה עמודין ועליהן ארבעה פיטסליות והתיר לטלטל תחתיהן משום פיאה.

רבי בון ורבנין בעון קומי רבי זעירא, פיאה מהו שתציל בסוכה? אמר לון פיאה מצלת בסוכה. סוף סכך מהו שיציל בסוכה? אמר לון אין סוף סכך מציל בסוכה. מה בין זה לזה? זה נעשה לכך וזה אינו נעשה לכך.

א"ר אבהו כל אילין מיליא לענין משא ומתן, הא להורות אסור להורות. להתיר פ"ת

מה אם סוכה קלה את אמר אסור, שבת החמורה לא כל שכן!

רבי בון בר חייא בעא קומי ר' זעירא מאן תנא פיאה מצלת? דלא ר' יוחנן בן נורי. אמר ליה אדהי תנא. נכון! זהו התנא

נמצאת אמר לענין כלאים: כל הפחות משלש' כסתום. מג' ועד ארבעה אם העומד רבה על הפרוץ מותר, ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. מארבע ועד עשר אם עומד מרובה על הפרוץ מותר. ואם פרוץ מרובה על העומד, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור. יותר מעשר, אע"פ שהעומד רבה על הפרוץ, כנגד העומד מותר, כנגד הפרוץ אסור.

לענין שבת: כל הפחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה מארבעה ועד עשר אם העומד רבה על הפרוץ מותר ואם הפרוץ רבה על העומד אסור. יתר מעשר אע"פ שעומד רבה על הפרוץ אסור.

ר' חנניה ר' יודה בר פזי בשם ר' יוחנן לית כאן מג' ועד ארבעה. אין להתיר בקנים של 3.5 אף בעומד מרובה יש כאן פירצה ג' אין כאן מקום ד'. מתיב רבי מנא והתנינן מקיפין בקנים וקנה יש לו מקום? א"ל לא תתיביני פחות משלשה שכל הפחות משלשה כסתום הוא.

רבי יוסי בי ר' בון בשם רב מכל מקום מכיון שהעומד רבה על הפרוץ מותר:

הלכה ג משנה הנוטע שורה של חמש גפנים, בית שמאי אומרים כרם. ובית הלל אומרים אינו כרם עד שיהו שתי שורות.

לפיכך: הזורע ארבע אמות שבכרם, בית שמאי אומרים: קידש שורה אחת. ובית הלל אומרים: קידש שתי שורות:

גמרא ב"שא קידש שורה א ח ת והוא שזרע כנגד כולם.

ציור 32 זרע כנגד האמצעי, מספר 15, A על דעתיה דבית שמאי, אוסר את כל השורה. 5 10 15 25 על דעתיה דבית הלל, אוסר שלש כנגד שלש. 8 9 10 13 14 15 18 19 20

זרע כנגד הבניין=מקום שאינו זרוע, B שבאמצעי, על דעתין דבית שמאי אוסר שתים מיכן ושתים מיכן. 5 10 15 20 חמישית אי זו היא נאסר? אם היו זרעי' קרובין לאחת מהן, כגון B קרוב יותר ל 15 הרי נאסר גם 25 הרי אילו אסורו' ואם לאו הרי אלו מותרות. על דעתי' דבית הלל אסור ארבע כנגד שתים. 5 10 15 20 4 9 14 19

זרע כנגד קרן הזוית. C על דעתיה דבית שמאי אי זו שורה אסור? זו וזו. 5 10 15 20 25 24 23 22 21 על דעתיה דב"ה אסור שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב מכאן, ושתים כנגד שתיים ואחת יוצא זנב מכאן. 15 20 25 19 24 23

זרע כנגד הביניין שבקרן הזוית. D על דעתיה דב"ש אוסר את כל השורה. 5 10 15 20 25 על דעתיה דב"ה אוסר שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב מיכן. 15 20 25 19 24 שישית אי זו היא? שלישית שבראשונה שנייה שבשלישית: 14 או 23

הלכה ד משנה הנוטע שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב הרי זה כרם. שתים כנגד שתים ואחת בינתיים, או שתים כנגד שתים ואחת באמצע, אינו כרם עד שיהו שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב:

גמרא רבי חייה בר בא בשם רבי חייא בר יוסף (במדבר לד) ארץ כנען לגבולותיה. גבולות שבדו להם הכנעניים. רבי אימי בעי ולמידין מן הכנעניים? שמואל אמר במורד לכסן. דרך ליטע כן

רבי יוסי בר זמינא בשם רבי יוחנן את רואה כילו אחת נטועה כאן:

רבי יונה בעי, נטע שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב, שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. את רואה כילו אחרת נטועה כאן, ואחרת נטועה כאן? ציור 33 מי ממלאינן שני מקומות הריקים?

נטע שלש כנגד שלש, ואחת מכוונת כנגד האמצעי, את רואה כילו אחרת נטועה כאן לעשותו כרם גדול? [לא כן את אמר אין זנב לכרם גדול?! בשעה שהוא גדול, מהו ליתן זנב לכרם קטן ולעשותו גדול?] ציור34

הלכה ה משנה הנוטע שורה אחת בתוך שלו ושורה אחת בתוך של חבירו, ודרך היחיד ודרך הרבים באמצע, וגדר שהוא נמוך מעשרה טפחים, הרי אלו מצטרפין. גבוה מעשרה טפחים, אינן מצטרפות. רבי יהודה אומר אם ערסן מלמעלה הרי אילו מצטרפות:

גמרא רבי אחא בעי לית הדא פליגא על רבי שמעון 7:3 דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו?

תמן אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. ברם הכא שלו ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי. זרע שזרע ביניהן [כדין זורע בתוך הכרם]

רבי מנא לא אמר כן. נוסח אחר אלא, לא כן אמר ר' שמואל בשם ר' זעירא, רבי שמעון כדעתיה כמה דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו, כן הוא אמר 2:8 אין אדם חובש דבר שאינו שלו?

תמן אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו.

ברם הכא שלו ושל חבירו מצטרפין לאסור את האמצעי:

הלכה ו משנה הנוטע שתי שורות, אם אין ביניהן שמונה אמות לא יביא זרע לשם.

[היו שלש ="כרם גדול", **אם אין בין שורה לחבירתה שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם]**

רבי ליעזר בן יעקב אומר משום חנניה בן חכינאי: אפילו חרבה האמצעית, ואין בין שורה לחבירתה =שני החיצוניות הנשארות **שש עשרה אמה, לא יביא זרע לשם. שאילו מתחילה נטען, היה מותר בשמונה אמות.**

דין "כרם גדול"

הנוטע את כרמו שש עשרה על שש עשרה אמה שורות שורות בהפלג 16 אמה **מותר להביא זרע לשם.**

[אמר רבי יהודה מעשה בצלמון באחד שנטע את כרמו שש עשרה על שש עשרה אמה היה הופך סער ענפים **שתי שורות לצד אחד וזורע את הניר, ובשנה האחרת היה הופך את הסער למקום הזרע וזורע את הבור, ובא מעשה לפני חכמים והתירו]**

ר' שמעון ורבי מאיר אומרי' אף הנוטע את כרמו על שמונה אמות מותר:

גמרא אמר רבי זעירא "שמונה" ברישא חוץ ממקום כרתין. =שורש

כמה דתימר שמונה חוץ ממקום כרתין, ודכוותה ארבע שחייבין להרחיק מכרם חוץ ממקום כרתין

אמר רבי לעזר בכרם בת שתי שורות החמירו חוצה לו, יותר מתוכו. אמר ר' זעירא עד דאנא תמן, קיימנתה: תוכו שמונה, חוצה לו שתים עשרה. ודלא כמו שכתוב בהלכה א "תוכו שמונה וחוצה לו שתים עשרה?!"

היו שלש, אם אין בין שורה לחבירתה..

אמר רבי לעזר מארבע אמות ועד שמונה, אסור ומקדש. משמונה ועד שש עשרה, אסור ואינו מקדש. בזורע באמצע השורות איירי

ר' יודן לא אמר כן, אלא שמונה אמות אסור. שמונה אמות וכל שהוא מותר לגמרי

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב כבית שמאי. כמה דבית שמאי אמרו שורה אחת כרם. כן רבי ליעזר בן יעקב אמר שורה אחת כרם. מה נפשך כרם גדול הוא אסור בשמנה, כרם קטן הוא אסור בשמנה. [לראב"י בין "כרם גדול", בין "כרם קטן" לא מספיק הפלג 8, ואוסר אף בנוטע שני שורות להביא זרע, רק אם יש ביניהן 16 [כמו ת"ק בשלש] משום שסובר שורה אחת הרי הוא כשניים

אית דבעי מימר, פירוש הסיפא "שאילו מתחילה נטעו" מטע שש עשרה על שש עשרה, היה מותר בשמונה אמות. אם מתחילה הפליג 16, מותר [שהרי יש 8 לכל אחד]

ר' יהודה בן פזי בשם רבי יוחנן: אתיא דרבי ליעזר בן יעקב כבית שמאי, כמה דבית שמאי מחמירין בו בחורבנו יותר ממטעתו עיין לעיל הלכה א כן רבי ליעזר בן יעקב מחמיר בחורבנו יותר ממטעתו: לפי זה רק בגוונא ש כ ב ר היה שלש שורות, ונעקר אחת מהן, יש צורך בהפלג 16 [בין הנשארות] אבל בנוטע מעיקרא שתי שורות, מספיק הפלג 8

רש"א אף..ר' יונה בשם רב: מותר הזרע ואסור לזרוע. ר' יוסי בשם רב הלכתא

מותר הזרע ומותר לזרוע. רב חייא בר אשי בשם רב הלכה כר' מאיר ור' שמעון. מה מותר הזרע ומותר לזרוע, או מותר הזרע ואסור לזרוע? מן מה דאמר רבי בא משח לי מדד לי רבי חייא בר אשי כרמי מטע שמונה על שמונה, הדא אמר' מותר הזרע ומותר לזרוע.

רב הונא זרע כרמיה כרתין. leek ואינו אסור משום כלאים? מערבבן הויין. לא נטועות "כהלכתן" ואין עבודה לגפן יחידית? אלא כרבי ישמעאל דרבי ישמעאל אמר אין עבודה לגפן יחידית.

דברי חכמים: רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ. אמר רבי יעקב בר אחא ותניי תמן הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ:

מסכת כלאיים פרק ה

הלכה א משנה כרם שחרב, אם יש בו ללקט עשר גפני' לבית סאה, ונטועות כהילכתן, הרי זה נקרא כרם.

כרם דל שהו' נטוע ערבוביא, אם יש בו לכוין שתים כנגד שלש הרי זה כרם ואם לאו אינו כרם. רבי מאיר אומר הואיל והוא נראה כתבנית כרמים הרי זה כרם:

גמרא אמר רבי יוחנן היא קרחת הכרם היא כרם שחרב. קרחת הכרם מקריחין אותו מאמצעו. ונתבאר בריש פרק ד שהיא חמש שורין מן שבע שבע כרם שחרב מקריחין אותו מכל צדדיו: כאשר יתבאר כאן ציור

להבנת הסוגיא עיין ציור 35 36 37 גם 36B

ר' זעיר' מחוי לחברייא, תשע שורין מן שובע שובע. נסב שורה פרא פחות שורה לשתי. נסב שורה פרא שורה לערב. נשתיירו שם עשרים גפני', נסב תרתיין מיכן ותרתיי מיכן, חדא מיכא וחדא מיכא. נשתיירו שם עשר גפנים. הדא דתנינן עשר גפנים לבית סאה. נמצאו שתים כנגד שתים אחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב. את רואה כילו אחרת נטועה כאן. כילו אחרת נטועה כאן. כילו אחרת נטועה כאן.

ליטע כאן 1-5-16-20 את יכול. שהוא זנב ואין זנב לזנב. ליטע כאן את יכול, שהוא זנב ואין זנב לזנב.

עיין B36סוף דבר: כרמים 1 2 4 5 16 17 19 20 10 11 נעקרו----

יש לנו "ששה כרמים" והילך: 3-8-9-13-14 כרם אלף 3-7-8-12-13 כרם בית 6-7-8-12-13 כרם גימל 8-9-13-14-15 כרם דלת 7-8-12-13-18 כרם הא

8-9-13-14-18 כרם ויו

הדא אמרה נותנים זנב לכרם קטן, לעשותו גדול דהא ע"י הוספת 6 זנבות 2-4-10-11-17-19 [דוק בציור] נעשה כרם גדול [3 על 3 נקרא גדול] הדא פשיטא שאילתיה דרבי יונה לעיל 4:6

נמצאו ששים וארבע על ארבעים ושמנה.

כרם דר"ז =8 אוירים= 64 אמות. על 6 אוירים=48

##

ציור 37.5

נסב תרתי מיכא ויהב לון הכא, נמצאו ארבעים ושמונה על ארבעים ושמונה. חד ביניי עקר חד ביניי יהב.

הוית שש עשרה על שש עשרה, עבודתו בשמונה אמות. יש לזה דין כרם הנטוע על 16 [כלומר משהו פחות מ16] ועבודתו 8 אמות [כי חייבים להרחיק משני צדדיו 4 אמות] עיין המשך החשבון שאפשר לחשב גם העבודה

##

ציור 38

מה את עבד לה, הוא ועבודתו לתוך בית סאה או חוץ לעבודתו?

אין תעבדינה הוא ועבודתו תוסיף 4 אמות מכל צד נמצא מדת הכרם: 56X72 בתוך בית סאה, אשכח יתר ארבע מאוון וארבע ותמנין. אים תחשב "כרם דר"ז+עבודה" כ תוסיף 4 אמות מכל צד (ותגרע 16 על 16 על 4) כי "נקרחו הקרנות". יצא: 56x72=4032-(16x16x4)=2984. 2500+484

ואין תעבדינה חוץ לעבודתו תחשוב "רק" כרם דר"ז (64*48) לשיעור 10 גפנים לב"ס

48x64=3072-(16x16x4)=2048. 2500-2048=452

אשכח חסר ארבע מאוון וחמשין ותרתיי. שיעור דר"ז חסר... ובמופלגות, כיחידיות הן! אין תימר ברוצף, לא תנינן אלא עשר גפנים לבית סאה! הוי לא מצי תנייה!

הכורת גזעו כוון והנוף אינו מכוון, הרי זה כרם. הנוף מכוון והכורת אינו מכוון, אינו כרם. היו דקות ואינן מכוונות, העבו והרי הם מכוונות הרי זה כרם. צ 39

כיצד יודע? מביא חוט ומותח. אית תניי תני מבפנים מודד ואית תניי תני מבחוץ. אמר רבי יונה מאן דאמר מבפנים בתוך טפח. [כנראה "מבפנים" משתנה יותר] מאן דאמר מבחוץ צריך שיהא נוגע בהן.

שורה החיצונה שאינה מכוונת כנגד הכרתין צ 40 נותנין לה עבודתה 6 טפחים וזורע את המותר. אמר רבי יוסי שאם היו זורעין בתוך ששה הכל אסור. חוץ לששה, הגפנים מותרות, והכרם אסור. כי שורה החיצונה לחוד אינו מכוון--ולהכי אינו נאסר אלא בזורע תוך 6 טפחים, אבל לגבי שאר הכרם שפיר בעי הרחקת 4 אמות

גם רישא קרי ליה כרם דל..איזה כרם דל. אמר רבי יונה דל בגפנים ועשיר בעבודות כדאמרי' דבעי הרחקות טובא

הלכה ב משנה כרם שהוא נטוע על פחות מד' אמות רבי שמעון אומר: אינו כרם. וחכמים אומרים: כרם. ורואים את האמצעיות כילו כאילו **אינן:**

גמרא אמר להם רבי שמעון: אותם שאתם אומרים רואין את האמצעיות כילו אינן הרי הן עיקרו של כרם! אמר רבי חנניה הדא אמרה כשהיו שש כנגד שש. אבל אם היו חמש כנגד חמש, כל עמא מודיי שהן רואין את האמצעיות כילו אינן. יש ל"עקור" את 2 &4 ולהניח 1 3 5 במקומו אמר רבי מנא הדא דתימר כשהיו חמש כנגד חמש. אבל אם היו שש כנגד שש, אילו את רואה את האמצעי' כילו אינן, אילו אילו אף רבנן מודו, איזה מהם תעקור ואיזה תניח?

מהו הדא דתנינן "רואין את האמצעיות כילו אינן"?

אמר רבי הונא שמותר להדלותן על גבי תבואה צ 41 ושורה ראשונה ושלישת נאסרו כ4:3, אבל שורה שנייה--על אף שנדלה על גבי התבואה-- שרי!! אמר רבי מנא הדא מסייעא להא דאמר ר' יוסי לעיל ריש פירקין אם היו זרעים בתוך ששה, הכל אסור. חוץ לששה, ג פ נ י ם מותרות וה כ ר ם אסור!!

שמעון בר בא בשם רבי יוחנן. כשם שהן חלוקין כאן כך חלוקין בשכונת קברות. נזיר 9:3

אמר רבי יוסי ולא דמייא, הכא מרווחין ורצפן במחלוקת, רצופין וריווחן דברי הכל. דהוי כרם ברם תמן מרווחין ורצפן, יש להן שכונת קברות. רצופים ורווחן, אין עליהם שכונת קברות. מהו פליגין? בשבא ומצאן רצופין, רבי שמעון אומר: גל נפל עליהן ורצפן, ואין לחשוש שאדם קברן ורבנן אמרי מרווחין היו ורצפן

הלכה ג משנה חריץ שהוא עובר בכרם עמוק עשרה ורוחב ארבעה, רבי ליעזר בן יעקב אומר: אם היה מפלש מראש הכרם ועד סופו, הרי זה נראה כבין שני כרמי', זורעין בתוכו. ואם לאו הרי הוא כגת. והא קיימ"ל כחכמים דאסרי בגת..

הגת שבכרם עמוקה עשרה ורוחבה ארבעה זורעין בתוכה דברי רבי ליעזר, וחכמים אוסרין.

שומרה שבכרם גבוה עשרה ורחבה ארבעה זורעין בתוכה. ואם היה סער כותש אסור. ענפי הגפן "מתחככין"

גפן שהיא נטועה בגת או בנקע נותנין לה עבודתה 6 טפחים **וזורע את המותר.** בתוך הגת **רבי יוסי אומר אם אין שם** בהנקע **ארבע אמות לא יביא זרע לשם**

והבית שבכרם זורעין אותו:

גמרא עד שיהא מבריק כדי הוא ועבודתו? אם צריך שיהא מפולש+4 אמות? מן מה דתני מודין חכמים לר' אליעזר בן יעקב בחריץ מבריק כדי הוא ועבודתו, הוי כן רבי ליעזר בן יעקב סבר מימר: אפי' אינו מבריק כדי הוא ועבודתו.

מה פליגין? בשהיו שתי שורות מיכן ושתי

שורות מכאן. אבל אם היתה שורה אחת מיכן ושורה אחת מיכן, מכיון שהוא מגיע נגד שלש גפנים בטל הכרם. וממילא מותר לזרוע בחריץ [ציור 42]

חריץ שהוא עובר...זורעין בתוכו תני: פחות מיכן מ10, אסור. דל כן מה אנן אמרין מותר?! תשעה מותר, עשרה לא כל שכן! אלא מהו "פחות מיכן", לרוחב. דל כן מה אנן אמרין יעשה כסתום ותהא מותר. הוי אמינא דפחות מ3 הוי כסתום ושרי ויעשה כסתום ותהא מותר! לא כן תני שרשי פואה נכנסין לתוך ארבע אמות שבכרם למטה משלשה טפחים ומלמעלה נפרדין זה מזה, הרי אילו מותרין! שנייא היא שאויר הכרם מקיף. מכל הצדדין

אמר להן ר' ליעזר בן יעקב אין אתם מודין לי שעמוק כגבוה אלא שאויר הכרם מקיף. וא"כ במפולש יש להתיר!

מסתברא רבי ליעזר מודה לרבי ליעזר בן יעקב, רבי ליעזר בן יעקב לא יודי לר' ליעזר. רבי ליעזר מודי לרבי ליעזר בן יעקב שעמוק כגבוה ומותר לזרוע בתוך חריץ ר' ליעזר בן יעקב לא יודי לרבי ליעזר שאויר הכרם מקיף

שומירה שבכרם...רבי חייא בשם רבי יוחנן: צריך שיהא שם חלל לבד מעובי הדופן ארבעה אמר רב שמואל בר רב יצחק הדא דתימר בעגולה. צריך לרבע ב ת ו כ ו 4X4 אבל במרובעת, אינו צריך שיהא שם חלל ארבעה.

רבי חלפתא בן שאול אמר: צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלן. עפר 3 טפחים, "להגביה" קרקע השומירה אמר ר' יוסי הדא דתימא בעגולה אבל במרובעת אינו צריך שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלה.

גפן שהיא נטעה בגת... משלשה ועד ארבעה היא מתני', פחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה, משלים. ארבעה, זורע מיד.אים הגת שבו הגפן, פחות מ3 , כסתום, וחייב למנות 6 משפת הבור . מ3 עד 4, משלים ל6 בחוץ—4 זורע מיד על שפת הבור

רבי אבין בשם שמואל (ישעיהו מב) ובבתי כלאים הוחבאו. בית שמחביאי' בו את הכלאים:

הלכה ד משנה הנוטע ירק בכרם או המקיים, הרי זה מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי? בזמן שהן נטועות על ארבע ארבע או על חמש חמש. היו נטועות על שש שש או על שבע שבע הרי זה מקדש שש עשרה אמה לכל רוח עגולות לא מרובעות:

גמרא רבי יוסי בן חנינא אמר והוא שזרע כנגד האמצעית. ר' אבין בשם שמואל והוא שתהא האמצעי עגולה ירק.

היאך עבידא? שובע שורין מן שובע שורין, צא מהן ארבע גפנים לארבע זויות הכרם, שעומדות ח ו ץ לעגול [עיין ציור 43 44 45] נשתיירו שם ארבעים וחמש גפנים, הדא היא דתנינן הרי הוא מקדש ארבעים וחמש גפנים. אימתי בזמן שהן נטועות ד' על ד' או חמש על חמש

הדא שאין נאסרות 4 העומדות ע ל קו העיגול מסייע לר' זעירא דר' זעירא אמר שמונה חוץ ממקום כרתין. וא"כ אינם עומדות על הקוו רק מרוחקות 3 טפחים ממנו [או 16 אמות ו3 טפח מהמרכז] [[אים כל שורש עבה טפח, לדוגמה]]

היו נטועות שש על שש או שבע על שבע. הדא דלא תנא נמי שמונה על שמונה... מסייע לר' לעזר דר' לעזר אמר: מד' אמות ועד שמונה אסור ומקדש, משמונה ועד שש עשרה אסור ואינו מ ק ד ש:

הלכה ה משנה הרואה ירק בכרם ואמר: כשאגיע לו אלקטנו מותר. כשאחזור אלקטנו, אם הוסיף הירק **במאתים, אסור**: הירק והגפן

גמרא רבי יוסי בר חנינא אמר בפועל שנו.

הא דשרינן "לכשאגיע.."

בעל הבית שהוא עסוק במלאכתו עשו אותו כפועל.

בעל הבית שקיים ירקות שדה בכרם, אסורין בין לו בין לאחר. פועל שקיים ירקות שדה בכרם אסור לו ומותר לכל אדם. וקשיא אם אסור לו יהא אסור לכל אדם אם מותר לכל אדם יהא מותר לו? אלא כרבי שמעון דאמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. אף על גב דרבי שמעון אמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו מודה הוא הכא שאסור לו. רק להפועל

בלקטן אחר, אבל אם ליקט הוא, אסור בין לו בין לכל אדם:

ואם הוסיף במאתים אסור. דברי רבי ינאי, משערין בהדין ירבוזה. מין ירק כיצד הוא בודק? רב ביבי בשם רבי חנינא לוקט אחד ומניח אחד, מה שזה פוחת זה מוסיף: אם רואים שבחצי-שעה, נתמעט 1/200 אמרי' שכ"כ מוסיף בחצי שעה

הלכה ו משנה היה עובר בכרם ונפלו ממנו זרעים, או שיצאו עם הזבלים, או עם המים, הזורע, וסיערתו הרוח --- לאחריו, מותר.

סיערתו הרוח לפניו, רבי עקיבה אומר: אם עשבים יופך, ואם אביב ינפץ, ואם הביאה דגן ידלק:

גמרא אמר רבי לעזר מתני' בעומד בשדה לבן, וסיערתו הרוח לשדה כרם.

רבי זעירא בעי, מה איתאמרת, "בעומד", או "אפילו עומד", אין תימר בעומד בלבן, הא בשדה כרם לא. אין היתר אפי' הלך לאחריו אין תימר אפי' עומד בלבן, וקאי אסיפא [לפניו אסור...אפי' עומד בלבן] היא הדא היא הדא. יש להתיר בלאחריו, בכל גווני

נישמענה מן הדא: רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: הזורע וסיערתו הרוח לאחוריו מותר מפני שהוא אונס. מה נן קיימין? אם בעומד בשדה כרם, עובר עבירה ואת אמרת אונס?! אלא כי נן קיימין בעומד בשדה לבן וסיערתו הרוח לשדה כרם.

ר' זעירא ר' שמעון בן לקיש משום ר' הושעיא: אם עשבים יופך- הכל מותר, אם אביב ינפץ- הקשין מותרין, והדגן אסור. אם הביאה דגן תדלק- הכל אסור.

רבי יוחנן אמר הכל אסור, מהו הדא דתנינן "אם עשבים יופך אם אביב ינפץ ואם הביאה דגן תדלק"? כההיא דתנינן תמן הערלה וכלאי הכרם את שדרכו לשרף ישרף. את שדרכו ליקבר יקבר.

רבי יעקב בר אידי בשם רבי שמעון בן לקיש: פעמים שהקשין מותרין והדגן אסור. פעמים שהקשין אסורין והדגן מותר. היאך עבידא? זרע בהיתר וסיכך על גבן, הקשין מותרין והדגן אסור. זרע באיסור, והעביר את הסכך, הקשין אסורין והדגן מותר.

רבי זעירא בעי, ניחא הקשין מותרין והדגן אסור. הקשין אסורין והדגן מותר? גדל מתוך איסור ואת אמרת הדגן מותר?! רבי זעירא כדעתיה דאמר ר' זעירא בשם ר' יונתן בצל של כלאי הכרם שעקרו ושתלו אפילו מוסיף כמה, אסור. שאין גידולי איסור, מעלין את האיסור:

הלכה ז משנה המקיים קוצים בכרם, רבי ליעזר אומר קידש וחכמים אומרים לא קידש אלא דבר שכמוהו מקיימין.

האירוס והקיסוס ושושנת המלך iris ivy white lily **וכל מין זרעים,** כן גירסת תוספתא **אינם כלאים בכרם.**

הקנבס hemp **רבי טרפון אומר אינו כלאים.** [ל"ה אוכל] **וחכמים אומרי'**

כלאים.

והקינרס globe artichoke **כלאים בכרם:**

גמרא אמר ר' אבהו טעמא דר' ליעזר שכן מקיימין אותן לגמלים בערביא.

האירוס אירסיה. הקיסוס קיסוסא. ושושנת המלך קרינטון. הקנים והאגין והוורד והאטדין מין אילן ואינן כלאים בכרם. השיפה והאיטן והגמי ושאר כל הגדלים באפר מין דשאים והן כלאים בכרם. והתני רבי הושעיה אילו הן מיני דשאים: הקינרס והחלמה והדימוע והא ט ד. תמן לברכה וכאן לכלאים. מברכין על פירות אטד בורא פרי האדמה/מיני דשאים

אמר ר' יוסי הדא שמברכין על פירות אטד בפה"א--אף שהיא עץ אמרה אתרוג אע"פ שאתה אומר עליו בורא פרי העץ, את אמר על התמורות shoots שלו בורא מיני דשאים.

הצלף caper בית שמאי אומרי' כלאים בכרם, לגבי איסורא דכלאי הכרם, החמירו לחשבו כירק ואינו כלאים בזרעים. בית הלל אומרים אינו כלאים לא בכרם ולא בזרעים. דהוי אילן גמור הכל מודין שהוא חייב בערלה.

תני רבי חיננא בר פפא את שהוא עולה מגזעו if leafs grow from the trunk מין אילן, משרשיו מין ירק. התיבון הרי הכרוב הרי הוא עולה מגזעו! כאן בודאי כאן בספק: אים פשיטא לך שהיא ירק [כגון כרוב] אל תשתמש בסימן זה!

הלכה א משנה איזהו עריס? שהחמירו להרחיק 4 אמות-אף שהם בשורה אחת **הנוטע שורה של חמש גפנים בצד הגדר שהוא גבוה עשרה טפחים או בצד החריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ד', נותנין לו עבודתו ד' אמות.**

ב"ש אומרי': מודדין ד' אמות מעיקר גפנים ולשדה, וב"ה אומרי': מן הגדר ולשדה. צ 46

א"ר יוחנן בן נורי: טועין כל האומרין כך! לא נאמר שיעור ד' אמות על דבר זה! [ובגוונא דידכו סגי בו"ט [כגפן יחידי]] **אלא אם יש ד' אמות מעיקר גפנים ולגדר, נותנין לו עבודתו וזורע את המותר** מרחיק ו"ט וזורע בין הגפנים לגדר [ואינו נאסר משום "חבוש"] צ 47

וכמה היא עבודת הגפן? יחידית **ששה טפחים לכל רוח. ור"ע אומר שלשה:**

גמרא וקשיא על דעתי' דבית שמאי בלא כך אינו אסור משום כרם?! כל שורה של 5 גפנים חייב בהרחקה! רבי שמעון בן לקיש אמר בעריס המעוקם שנו. צ 48

רבי יונה בעי מהו ליזרע בנתים? ככרם הן, ואת אמר אסור ליזרע בנתיים. צ 49

רבי יוחנן אמר בעריס המכוון שנו. אם בעריס המכוון שנו בלא גדר אינו אסור משום כרם! נימר בגין בית הלל תניתה.

אמר רבי חנניה: מסתברא מודה רבי שמעון בן לקיש לרבי יוחנן בעריס המכוון שנו בגין בית הלל. ומודה רבי יוחנן לר"ש בן לקיש בעריס המעוקם שנו בגין רבי יוחנן בן נורי. דרבי יוחנן בן נורי אמר טועין כל האומרים כן. אין תימר בעריס המכוון שנו, מה אית בה טועין? הלא באמת אסור אליבא דב"ש! [ריב"ן מתלמידי ב"ש?]

מה ביניהון? ב"ש וב"ה היו שם שתי אמות, מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין, אינו אסור אלא שתי אמות. מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין, אסור עוד שתי אמות אחר. כ 4 אמות מהגפנים

ר' יונה בעי, היו הכרתין =שרשיו ועיקריו נתונין מקצתן בתוך ארבע אמות ומקצתן חוץ לארבע אמות. מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין ניחא. יש לאסור, עוד ד אמות מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין, מקום שהחוט כלה אסור והשאר מותר ציור 50

אמר רבי יוחנן: רבי יוסי ורבי ישמעאל ורבי יוחנן בן נורי שלשתן אמרו דבר אחד.

רבי ישמעאל: דתנינן על גנה קטנה שהיא מוקפת עריס, אם יש בה מלא בוצר וסלו מיכן, ומלא בוצר וסלו מיכן, תיזרע. ואם לאו, לא תיזרע. א"ר יונה אמה בוצר ואמה סלו. אמה בוצר ואמה סלו. [הוון בעיי מימר, מאן דאמר מעיקר הגדר מושחין ניחא, מאן דאמר מעיקר הגפנים מושחין, אין אותן הכרתין ממעטין ארבע?! תיפתר שהיו חבוקין לכותל וחשיבי ככותל ממש.]

[לא ארבע אינן כלום, הלכות עריס בחמש! אמר רבי חנניה תיפתר שהיו שתי גפנים נתונים בקרן זוית אחת, שאם ימתחם הן נראים כארבע בניין] ציור 51

רבי יוסי. דתנינן 5:3 רבי יוסי אומר אם אין שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם.
ואהן, רבי יוחנן בן נורי דהכא.

מסתברא רבי יוסי ורבי ישמעאל יודון לרבי יוחנן בן נורי. ורבי יוחנן בן נורי לא יודי לרבי יוסי ורבי ישמעאל. רבי יוסי יודי לרבי ישמעאל. רבי ישמעאל לא יודי לרבי יוסי.
חבוש דרי"ש חזק מר' יוסי, וריב"ן מר' יוסי

רב יהודה בשם רב הלכה כרבי עקיבה.

רבי יעקב בר אידי בשם ר' יהושע בן לוי:
הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ.
אמר רבי יעקב בר אחא ותניי תמן הלכה כדברי מי שהוא מיקל בחוצה לארץ:

הלכה ב משנה עריס שהוא יוצא מן המדרגה ציור 52 **, רבי ליעזר בן יעקב אומר אם עומד בארץ ובוצר את כולו, הרי זה אוסר ארבע אמות בשדה, ואם לאו אינו אוסר אלא כנגדו.**

רבי לעזר אומר: אף הנוטע אחת בארץ ואחת במדרגה, אם גבוה עשרה טפחים אינה מצטרפת עמה, ואם לאו הרי זו מ צ ט ר פ ת ע מ ה כגון שנטע שתיים על המדרגה ושלש על הארץ

גמרא [רבי שמואל בר נחמן רבי יונתן בשם רבי ליעזר הגומם את כרמו פחות מטפח חייב בערלה משום מראית העין, וחכ"א עד שיגום מעם הארץ.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בשם רבי ליעזר בן יעקב העושה כרי מן הלקט ומן השכחה ומן הפיאה חייב בתרומה גדולה מפני מראית העין.

רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן ורבי ליעזר בן יעקב משום בית שמאי המת מטמא ארבע אמות ברשות הרבים מפני כבודו. רבי מנא אמר הדא אחרייתא משום בית שמאי. רבי יוסי בי רבי בון אמר כולהון משום בית שמאי]

א"ר יונה אוף הדא דתנינן משנתינו מפני מראית העין. דלא כן, מה בין העומד בארץ מה בין העומד במדרגה? למה ייאסר כשעומד בארץ ובוצר?

אים גבוהה.."גבוהה" מה? גבוהה שורה? גבוה מדרגה? אין תימר גבוהה שורה, שופע המדרגה כלמטן. אין תימר גבוהה המדרגה, שופע המדריגה כלמעלן ושפיר מקילינן אף שנטע בשפוע המדריגה. [אים המדריגה גבוהה 10, אבל הוא נטע שורה, בשיפוע המדריגה [כגון 5 מן הארץ] מיבעי לן אי דיינינן ליה כאילו נטעו למעלה, [ולא מצטרף] או למטה [ומצטרף]] ציור 52

והתני "שתי שורות במדרגה אחת" [חשיבי ככרם לעניין שחייבין להרחיק 4 אמות תבואה הזרועה על הארץ [ותליא בשיעורא ד10 טפחים]] אית לך מימר גבוהה מדריגה?! לא גבוהה שורה! פשיטא דלא מקילינן כששתי השורות על שפוע המדריגה ע צ מ ה סמוכין זל"ז [ורק ה מ ד ר י גה גבוה!!] ציור 53

אמר רבי מנא כל אותן עשרה טפחים שבמדרגה עשו אותם מקום בפני עצמו.
מדחה...דילמא הקילו לחשבם כמקום בפנ"ע

תמן תנינן הזורק ד' אמות בכותל למעלה מעשרה טפחים, כזורק באויר. למטה מעשרה טפחים, כזורק בארץ. רב חסדא אמר במורד לכסן. כותל משופע חשיב מקום ד ואין סופה לירד?! ר' חייא בשם רבי יוחנן תיפתר שהיתה דבילה שמינה והיא ניטוחה.

ר' חגי בעי קומי רבי יוסי, לית הדא אמרה שיפוע המדרגה כלמטן?! דחשבינן ליה כזורק בארץ אמר ליה: תמן, זרעין נהנין מן המדרגה, לא מלמטן ברם הכא דרך בני אדם להיות שפין בה והיא נופלת. אילו אמר כשהיה שם בכותל חור והיא נהנה מן החור כשם שהזרעין נהנין מן המדרגה, ואפ"ה הוי חשיב ליה כלמטה לחייב חטאת, שפיר מצי לאוכוחי דשפוע מדריגה כלמטן יאות!

שתי גינות זו על גב זו התחתונה עשויה כרם, והעליונה אינה עשויה כרם, זורע את העליונה עד שהוא מגיע לאויר עשרה. ולא יותר רבי בון בר חייא בעי קומי רבי זעירא, לית הדא אמרה שיפוע המדרגה כלמטן?! אמר ליה משום זרעים נוטין לאויר הכרם.

העליונה עשויה ככרם והתחתונה אינה עשויה ככרם, זורע את התחתונה ואת המדרגה עד שהוא מגיע לעיקר הגפנים. אמר רבי יוסי לית כאן לעיקר הגפנים. אלא למטה משלשה. כהדא דתני שרשי פואה נכנסין לתוך ארבע אמות שבכרם למטה משלשה טפחים, הרי אלו מותרין:

הלכה ג משנה המדלה את הגפן על מקצת אפיפיירות lattice work **לא יביא זרע אל תחת המותר. ואם הביא לא קידש. ואם הילך החדש, אסור.**
וכן המדלה על מקצת אילן סרק.

המדלה את הגפן על מקצת אילן מאכל, מותר להביא זרע אל תחת המותר. ואם הילך החדש, יחזירנו.

מעשה שהלך רבי יהושע אצל רבי ישמעאל מכפר עזיז הראהו גפן שהיה מודלה על מקצת תאינה, אמר ליה מה אני להביא זרע אל תחת המותר? אמר ליה מותר.

והעלהו משם לבית מגינייא והראהו גפן שהיה מודלה על מקצת הקורה וסדן של שקמה ובו קורות הרבה, אמר ליה תחת הקורה הזו אסור והשאר מותר.

אי זהו אילן סרק? כל שאינו עושה פירות. רבי מאיר אמר הכל אילן סרק חוץ מן הזית ומן התאינה. אינו מבטל התאינה **רבי יוסי אומר כל שאין כמוהו נוטעין שדות שלימות הרי זה אילן סרק:** הא כל שנוטעין, אינו מבטל ו ש ר י

גמרא לא יביא זרע אל המותר [רק מרחיק 6 טפחים כדלהלן] חזקיה אמר: משלשה ועד ארבעה בין קנה לקנה [שבפיפייר] היא מתניתא. פחות משלשה כסתום. משלשה ועד ארבעה, משלים. ארבעה, נחת

הוא לה. =מסתמא ירדו הענפים [ולק יקפצו לקנה הסמוך]

עד היכן? אסור לזרוע תחת המותר ר' יעקב בר אידי בשם ר' שמעון בן לקיש עד ד' אמות. ר' אחא רבי חיננא בשם ר"ש בן לקיש עד שש טפחים

א"ר מנא אזלית לקיסרין ושמעית ר' הושעיה בר שמי בשם ר' יצחק בן לעזר אם היו שתי פיפרות, אף שקרובין זה לזה, כיון שהם שני "בניינים" נפרדים מותר . אמר רבי חיננא ותני ופליג אם היה דרכו לפסע לקפוץ מזה על זה אסור. ותני כן: ר' שמעון בן לעזר אומר אם היה דרכו לפסע בין פיפור לפיפור, כפיפור אחד הוא:

מה בין אילן סרק מה בין אילן מאכל? אדם מבטל אילן סרק על גבי גפנו ואין אדם מבטל אילן מאכל על גבי גפנו.

תמן תנינן כל חמתות צרורות טהורות חוץ משל ערביים. רבי מאיר אומר צרור השעה- טהורות, צרור עולם- טמאות. רבי יוסי אומר כל חמתות צרורות טהורות.

אית תניי תני מחלף ר' יוסי "מטמא" בקשר עולם רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא כמתניתין. אמר ר' יודן סימנא דכלים כלאים ר"מ=מבטל, ר"י =אינו מבטל

דלכן, מה בין צרור עולם מה בין צרור שעה? דבי רבי ינאי אמרי צרור עולם צריך היתוך כדי להתירו צרור שעה אינו צריך היתוך:

הלכה ד משנה פיסקי עריס שמונה אמות

ועוד. וכל מידות שאמרו חכמים בכרם אין בהם "ועוד" חוץ מפיסקי עריס.

אילו הן פיסקי עריס: עריס שחרב מאמצעו, ונשתיירו בו חמש גפנים מיכן וחמש גפנים מיכן, אם יש שם שמונה אמות, לא יביא זרע לשם. שמונה אמות ועוד, נותנין לו עבודתו 6 טפחים **וזורע את המותר.** ציור 54

מכאן ואילך מדובר בגפן אחת המודלה על עריס

עריס שהוא יוצא מן הכותל מתוך קרן, וכלה. יש כותל כמין ך עיין ציור 55 **נותנין לו עבודתו** 6 טפחים **וזורע את המותר.** **=אין חומרת עריס דמשנה א [=מודה ת"ק לריב"ן]**

[רבי יוסה אומר: אם אין שם ארבע אמות לא יביא זרע לשם. כריב"ן]

הקנים היוצאין מן העריס וחס עליהן לפסקן, כנגדן מותר. עשאן כדי שיהלך בהן החדש, אסור.

הפרח היוצא מן העריס, רואין אותו כילו כאילו **מטוטלת** plumb line **תלוייה בו, כנגדו אסור. וכן בדלית.** גפן יחידי שהדלה אותו ע"ג חבל.

המותח זמורה מאילן לאילן, תחתיה אסור. ספקה בחבל או בגמי, תחת הסיפוק, מותר. עשאו כדי שיהלך עליו החדש, אסור:

גמרא לית הדא כ ל מדות שאמרו חכמים אין שם ועוד... פליגא על רבי זעירא 4:6 דרבי זעירא אמר

שמונה חוץ ממקום כרתין! לדידיה, יש שיעור "ועוד" גם בכרם רגיל! פתר לה שמונה אמות וכל שהוא. ולמה לא תניתה? ולא תיסבור כההיא דאמר רבי יוחנן כל מידות שאמרו חכמים "ועוד" טפח, וההין, ר' זעירא ריבה ציבחר כל שהוא לפום כן לא תניתה. רק כשנצרך "ועוד"=טפח מיירי משנתינו

רבי יונה בעי, למה נן אמרין כל מידות שאמרו חכמים אין בהן ועוד חוץ מפיסקי עריס? והתנינן עשרת קבין ירושלמיי שהן ששה עשרוניין ועדויין! תמן למידות וכאן לאמות. והתנינן רבי יוסי בן משולם אומר ועוד קב למאה סאה, שתות סאה למדמע! סאה תרומה בטילה ב100.1666 סאה חולין תמן למידות וכא לאמות.

והתנינן אמר רבי יודה בן בבא הגינה והקרפף שהיא שבעים ושיריים על שבעים ושיריים! שמואל אמר בשני שלישי אמה שנו.

ולא שנייא בין שבנה גדר ואח"כ נטע אחת עשרה גפנים, בין שנטע אחת עשרה גפנים ואח"כ בנה גדר: נפסקה האמצעית- יש כאן עריס ויש כאן פיסקי עריס, חרב הגדר, אין כאן עריס ולא פיסקי עריס.
רבי אבודמי אחוה דרבי יוסי בעי, חזר ובנייה, את אמר חזר עריס למקומו, ודכוותה חזרו פיסקי עריס למקומן?

רבי יוסי בשם רבי יוחנן: מעשה ששרף רבי יוחנן בן נורי בנגניגר. מה שרף? פיסקי עריס שרף. ר' חייא בשם ר' יוחנן: מעשה ששרף ריב"נ בנגניגר. מה שרף? בין עריס לגדר שרף.

אמר רבי יוסי קשייתה קומי רבי יעקב בר אחא ניחא בין עריס לגדר שרף,6:1 דברי ריב"ן דברי חכמים חלוקין עליו דלחכמים אפי' ליכא ד"א בין גפן לגדר ---אין בעיה [וכגון דליכא ה גפנים או שאינן מכוונים] פיסקי עריס שרף, דברי חכמים חלוקין עליו?! ומתרץ..ולא שמיע דאמר רבי יעקב בר אחא איתפלגון רבי יוחנן ור"ש בן לקיש, עריס עצמו מהו? רבי יוחנן אמר אסור ומקדש, ר"ש בן לקיש אמר אסור ואינו מקדש.

ר' יוסי אומר...והוא שיהא בקרן זוית ארבעה טפחים כדי מקום. ציור 56

תנינן הכא דר' יוסי, ותנינתה תמן 5:3 גפן שהיא נטועה... אילו תנינתה הכא ולא תנינתה תמן, הוינן אמרין, הכא על ידי שהיא הלכת עריס, את אמר אסור. הוי צורכה מתני תמן. או אלו תנינתה תמן ולא תנינתה הכא, הוינן אמרין, תמן על ידי שהוא מגופף מארבע רוחותיו, את אמר אסור, הכא על ידי שאינו מגופף מארבע רוחותיו, את אמר מותר. הוי צורכא מתניא הכא וצורכא מתניא תמן.

נוסח אחר לכאילו מטוטלת תלוייה תמן אמר, את רואה כילו שפוד של מתכת תחוב בו. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן עד מקום שהוא נקמז.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינא: תחת האשכולות אסור ומקדש. תחת העלין לא. אמר רבי יוסי אפילו תחת העלין אסור ומקדש:

מסכת כלאיים פרק ז

הלכה א משנה המבריך את הגפן בארץ, אם אין עפר על גבה שלשה טפחים, לא יביא זרע עליה. אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הבריכה בסלע, אף על פי שאין עפר על גבה אלא שלש אצבעות, מותר להביא זרע עליה.

הארכובה שבגפן, עיין בגמרא אין מודדין אלא מעיקר השני:

גמרא לא יביא זרע "עליה" הא מן הצד מותר. מה נן קיימין? אי משום זרעים באילן, =הרכבה למה לי גפן, אפילו שאר כל האילן! אי משום עבודה, =הרחקה ניתני ששה! אלא כר' עקיבה, דרבי עקיבה אמר שלשה. הרחקת זרע מן גפן יחידי אין כרבי עקיבה אפילו מן הצד ניתני שלשה! רבי ירמיה בשם רבי חייה בר אבא משום זרעים על גבי הגפן. לעולם משום "הרחקה", ודי לנו להחמיר על גבה ממש [כיון שהזמורה מכוסה]

תמן תנינן: מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל, שלשה טפחים. רבי ירמיה אמר רבי חמא בר עוקבא מקשי, תמן את אמר השרשין מהלכין מן הצד, והכא את אמר אין השרשין מהלכין מן הצד! אמר רבי יוסי כאן וכאן אין השרשין מהלכין מן הצד. אלא שהן עושין עפר תחוח והן מלקין ארעיתו של כותל. תדע לך שהוא כן, דתנינן תמן מי רגלים, ומי רגלים מהלכין מן הצד?! התיב רבי יוסי בי רבי בון, והתנינן מחרישה, אית לך מימר מחרישה אינה מהלכת מן הצד?!

אפילו הבריכה בדלעת או בסילון. הדא דתימר בסילון של חרס, אבל בסילון של אבר, אינו צריך עד שיהא שם שלשה טפחים עפר מלמעלן.

הבריכה בסלע. הדא דתימא בהדין צונמא קרקע קשה ברם בהדין רכיכה, מתפתפת היא .

והאי שאין מודדין אלא מעיקר השני בשאין הראשון נראית, אבל אם היה הראשון נראה, נותן ששה טפחים לכאן, וששה טפחים לכאן. תדע לך שהוא כן דתנינן דבתרה: המבריך שלשה גפנים ועיקריהן נראין. ותני עלה במה דברים אמורים? ..ואם לאוו אינן מצטרפין לענין הכרם, אבל לענין עבודה, נותן ששה טפחים לכאן וששה טפחים לכאן:

הלכה ב משנה המבריך שלש גפנים ועיקריהן נראין, מקום הראשון עדיין ניכר רבי לעזר בי רבי צדוק אומר: אם יש שם ביניהם מארבע אמות ועד שמנה הרי אלו מצטרפות, והוי כרם [שיש 6 גפנים] ואם לאו אינן מצטרפות.

גפן שיבשה, וזרע תבואה בצדה אסורה ואינה מקדשת. רבי מאיר אומר אף צמר גפן ?? אסור ואינו מקדש. רבי אלעזר בר ר' צדוק אומר משמו: אף "על גבי הגפן" עיין גמרא אסור ואינו מקדש.

אלו אסורין ולא מקדשין: פירקי ד ה ו מותר חורבן הכרם, מותר מחול הכרם, מותר פיסקי עריס, מותר אפיפירות.

אבל תחת הגפן, ועבודת הגפן, וארבע אמות שבכרם, הרי אלו מקדשין:

גמרא אמר רבי לעזר הלכה דרבי מאיר היא. ניחא בסיתווא אבל בקייטא? בקיץ הרי ניכר שאינו גפן! אית אתרין דמתרן טרפיהן אפילו בקייטא.]

תחת הגפן=

רבי שמואל בשם רבי זעירא "על גבי זמורה" היא מתניתא. רבי בון בר חייא בשם רבי שמואל בר רב יצחק: לאויר עשרה היא מתניתא =תחת הגפן ממש [אך בתוך י"ט]

אמר רבי יוסי הוינן סברין כרם יש לו אויר, גפן יחידית אין לה אויר. מן מה דאמר רבי בון בר חייא בשם ר' שמואל בר רב יצחק לאויר עשרה היא מתניתא. הדא אמרה אפי' גפן יחידית יש לה אויר:

בדיעבד...מותר מחול הכרם, ארבע אמות. מותר חורבן הכרם, ארבע אמות. מותר פיסקי עריס, ששה טפחים. מותר אפיפירות ששה טפחים.

בנתיים מהו? כל מה שלא נזכר ב"אלו אסורין ומקדשין" וגם לא נזכר ב"אלו..ולא מקדשין"

רבי יוחנן אמר אסור ומקדש רבי שמעון בן לקיש הוא הדא הוא הדא

יש 11 אמות בין שורות הכרם לגדר, וזרע שם, [בהרחקת 4 אמות] ב ד י ע ב ד ,לא נאסר..ממה נפשך? כרם גדול =כרם בת 3 שורות. וגם יש בין שורה לשורה 9 אמות, למה לי חורבנו אפילו מטעתו? קיימ"ל, אפי' זרע ב י ן השורות בד י ע ב ד לא נאסר כרם קטן =כרם בת 2 שורות. גם יש 7 אמות בין שורה לשורה, אין לו מחול! אלא כי נן קיימין בכרם גדול, שנטעו על מטע כרם קטן. ע"ז אמרו "מותר מחול הכרם ד' אמות"

אמר רבי זעירא כרם גדול שנטעו עד מטע שש עשרה על שש עשרה, אין לו מחול. ואפי' לכתחלה שרי בין כרם לגדר תוכו אסור ואינו מקדש, חוצה לו לא כל שכן! שאין לאסור כ ל ל אפי' פחות מ12

אמר רבי יוסי אין לוקין אלא על עיקר הכרם:

הלכה ג משנה המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו, הרי זה קידש וחייב באחריותו. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: אין אדם מקדש דבר שאינו שלו. אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית, ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו:

גמרא כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים אין לי אלא כרמך. כרם אחר=גוי מנין? ת"ל כרם לא כלאים. וקשיא הא אא"א דש"ש! אמר רבי לעזר דרבי מאיר היא, דרבי מאיר אמר אין לגוי קנין בארץ ישראל לפוטרו מן המעשרות. אמר ר' יוחנן דברי הכל היא. תיפתר בגוי שזרע כרמו כלאים ולקחו ממנו ישראל. רבי יונה ורבי יוסה תרויהון אמרי דרבי מאיר היא:

ה"נעבד" המשתחווה לבהמה פסול לקרבן אית תניי תני: בין שלו בין של אחרים אסור. אית תניי תני: שלו אסור של אחרים מותר. הוון בעיי מימר מאן דאמר בין שלו בין של אחרים אסור, רבי מאיר ורבי יודה. מאן דאמר שלו אסור ושל אחרים מותר, רבי יוסי ורבי שמעון. רבי יוסה בשם רבי לא: דברי הכל היא. כמה דתימר תמן דבר שיש בו רוח חיים אף על פי שאינו נאסר להדיוט, נאסר לגבוה. ודכוותה, דבר שאינו שלך, אף על פי שאינו נאסר להדיוט, נאסר לגבוה.

[רבי שמעון בן לקיש אמר: קנסיה דר' מאיר מתניתין דקניס, אתיא כר"מ. ועבד עובדא דכוותיה וכן פסק ר"ל "למעשה" [דדינינן דינא דגרמי] מן הדא: המסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו... וכי מה עשה מעשה? אלא כשהוסיף לפי דעתו הוא מוסיף. מכיון שע"י ג ר מ ת ו הוסיף, חייב

חד בר נש חוי סלעיה לרבי לעזר, אמר ליה: טבא היא! ואיפסלית, אתא עובדא קומי רבי שמעון בן לקיש וקנסיה מן הדא:

המראה דינר לשולחני ונמצא רע, חייב לשלם מפני שהוא נושא שכר. ורבי לעזר נושא שכר?! רבי יעקב בר אחא בשם ר' אבונא המחזיק בו, כנושא שכר. אם סומכין עליו לגמרי, חייב

רבי יוסי בי רבי בון לא אמר כן, [נוסח אחר אודות פלוגתת ר"ל ור' לעזר] אלא: רבי לעזר אמר קנסיה דרבנין. רבי שמעון בן לקיש אמר קנסיה דר' מאיר. כד אתא עובדא, שאל רבי שמעון בן לקיש לרבי לעזר ההן קנסא דמאן? אמר ליה דרבנין. אף רבנן מודו אמר ליה פוק שלם!]

אמר ר' יוחנן הכל מודים ר"י ור"ש בענבים שהן אסורות. אמר ליה ר' לעזר האוסר אינו נאסר, ושאינו אוסר נאסר?! התבואה ה"אוסר" אינו נאסר, ואיך ייאסר ה"נאסר"=כרם

מה פליגין? [ריו"ח ור"א] במסכך את גפנו על גבי תבואתו של חבירו. אבל המסכך את גפנו של חבירו ע"ג תבואתו, כל עמא מודיי שהאוסר נאסר.

המסכך גפנו של חבירו ע"ג תבואתו של חבירו. ראובן נכנס לשדה שמעון וסיכך גפנו של שמעון ע"ג תבואת שמעון נישמעינה מן הדא: אמר רבי יוסי מעשה באחד שזרע את כרמו בשביעית ובא מעשה לפני רבי עקיבה ואמר: אין אדם מקדיש דבר שאינו שלו. הרי אין הגפן שלו, ואין התבואה שלו, ואיתתבת: תשובה שהשיב ר' יוסי לר"מ להפריכו [ממעשה שהיה]---אלמא, לר"מ, אף זה נאסר.

הלכה ד משנה האנס שזרע את הכרם ויצא מלפניו, קוצרו אפילו במועד.

עד כמה הוא נותן לפועלים? עד שליש. ישלם יותר [בגלל שאינם רוצים לעבוד במועד!] יותר מיכן שאינו מוצא פועלים רק ביוקר קוצר כדרכו והולך, אפי' לאחר המועד.

מאימתי הוא נקרא אנס? משישקע: "עד אימתי" נקרא "אנס" לעניין שאינו יכול "לאסור" כרם חבירו? עד שישקע שם בעלים ממנה

גמרא רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן כיני מתניתא: "מותר" לקצור אפילו במועד.

עד כמה הוא נותן לפועלים? עד שליש. רב הונא ורב ששת חד אמר שליש לשכר. וחרנא אמר שליש לדמים:

מאימתי נקרא אנס? משישקע. אמר רבי אחא נתייאשו הבעלים, ולא נשתקעו הבעלים, איסורו מדבריהן. נשתקעו הבעלים, ונתייאשו, איסורן דבר תורה

ויש קרקע נגזל? אמר רבי לא, אף על פי שאין קרקע נגזל יש ייאוש לקרקע:

הלכה ה משנה הרוח שעילעלה את הגפנים על גבי תבואה יגדור מיד, ואם אירעו אונס, כגון אבל מותר.

תבואה שהיא נוטה תחת הגפן, וכן בירק, מחזיר ואינו מקדש.

מאימתי תבואה מתקדשת? משתשליש. וענבים משיעשו כפול הלבן. תבואה שיבשה כל צורכה, וענבי' שבישלו כל צרכן אינן מתקדשות:

גמרא וכבן עזאי: יספר. אשכח תני רבי עקיבה אמר: יחזיר. בן עזאי אמר: יספר.

מאימתי מתקדשת? משתשליש. אית תניי תני משתשריש. מאן דתני משתשליש, מסייעא לרבי הושעיא. מאן דאמר משתשריש, מסייעא לרבי יוחנן. 5:6

וענבים משיעשו כפול הלבן. א"ר חנניה בריה דרבי הלל דכתיב (דברים כב) ותבואת הכרם.

כיני מתני' אינן מתקדשות:

הלכה ו משנה עציץ נקוב מקדש בכרם, אוסר הכרם ושאינו נקוב אינו מקדש. רבי שמעון אומר זה וזה אסורין מלעשות כן..ולא

מקדשין.

המעביר עציץ נקוב בכרם, אם הוסיף במאתים, אסור: העציץ

גמרא תני אין בין עציץ נקוב לעציץ שאינו נקוב אלא הכשר זרעים בלבד. נקוב, אינו מקבל הכשר כרבי שמעון דס"ל נקוב כתלוש לכל מילי ברם כרבנן אית חורנין: עציץ נקוב מקדש בכרם, ושאינו נקוב אינו מקדש. התולש מעציץ נקוב חייב, משאינו נקוב פטור.

עציץ נקוב אינו מכשיר את הזרעים, ושאינו נקוב מכשיר את הזרעים. רבי יוסי אמר לה סתם, רבי חנינא מטי בה בשם רבי שמואל בר רב יצחק: התורה ריבתה בטהרת זרעים. מה טעם? (ויקרא יא) וכי יפול מנבלתם על כל זרע זרוע אשר יזרע טהור הוא.

תני: עציץ שאינו נקוב, מעשרותיו מהלכה, מדרבנן ותרומתו אינה מדמעת, ואין חייבין עליה חומש.

רבי יוסי בעי, מהו לומר על פיתו המוציא לחם מן הארץ? רבי יונה בעי, כן =כאהן דלעת, כתלוש הוא לסכך בו? רבי יודה בר פזי בעי, נטע חמש גפנים בחמשה עציצין שאינן נקובין, ועשאן שתים כנגד שתים ואחת יוצא זנב, את אמר כרם הוא. הפכן =טלטלן קצת ממקומן, אינו כרם!! ויש כרם מיטלטל?

שמואל אמר במעביר תחת כל גפן וגפן. שהוסיף 200 בסך הכל לפיכך לא נאסרו הגפנים—דהיו שם זמן מועט—רק העציץ

אמר רבי יוחנן לאויר עשרה היא מתניתא. תלה העציץ בתוך י' [וס"ל דאסור וא"מ--עיין ריש פירקין]

העביר חמשה עציצין נקובים תחת גפן אחת, וכל אחד לא שהה כזמן הראוי תפלוגתא דרבי לעזר ורבי יוחנן. 7:3 האוסר- אינו נאסר, ושאינו אוסר- נאסר?! אבל אם העביר עציץ אחד תחת חמש גפנים, כל עמא מודיי שהאוסר נאסר:

מסכת כלאיים פרק ח

הלכה א משנה כלאי הכרם אסורין מלזרוע ומלקיים, ואסורין בהנאה.
כלאי זרעים אסורין מלזרוע ומלקיים, ומותרין באכילה וכל שכן בהנאה.
כלאי בגדים מותרין בכל דבר ואינן אסורין אלא מללבוש.
כלאי בהמה מותרין לגדל ולקיים ואינן אסורין אלא מלהרביע.

כלאי בהמה וולדות שנולדו מן כלאיים אסורין זה עם זה:

גמרא כלאי הכרם אסורין כו'. כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים. אין לי אלא הזורע. מקיים מניין? ת"ל וכרם לא כלאים. מה כרבי עקיבה? דר"ע אומר המקיים עובר בלא תעשה. אמר רבי יוסה דברי הכל היא. הכל מודים באסור שהוא אסור. בשלא קיים ע"י מעשה. אבל אם קיים ע"י מעשה לוקה. כהדא דתני המחפה בכלאים לוקה.

מניין שהוא אסור בהנייה? נאמר כאן פן תקדש. ונאמר להלן פן תווקש בו. מה פן האמור להלן אסור בהנייה, אף פן שנאמר כאן אסור בהנייה. ואית דבעי מימר: נאמר כאן פן תקדש, ונאמר להלן (דברים כג) ולא יהיה קדש מבני ישראל. מה קדש שנאמר להלן אסור בהנייה אף כאן אסור בהנייה. [אמר רבי חונא ביאתו אסורה בהנייה] אית דבעי נישמעינה מן הדא: דאמר רבי חנינא פן תקדש פן תוקד באש:

כתיב (דברים כב) לא תזרע כרמך כלאים. מלמד שאינו חייב עד שיזרע שני מינים בכרם דברי רבי יאשיה. רבי יונתן אמר אפי' מין אחד.

על דעתיה דרבי יונתן כתיב (ויקרא יט) שדך לא תזרע כלאים, לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים? חברייא אמרין להחמיר עליו אפילו מין אחד.

על דעתיה דרבי יאשיה שדך לא תזרע כלאים, לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים? והלא חייב על חטה ושעורה אף חוץ לכרם! חברייא אמרין להתרייה. שאם התרו בו משום שדך לוקה, משום כרמך לוקה.

א"ר בון בר חייא ליתן לו שיעור אחרת. כאן הרחקת חטה ושעורה ששה טפחים, וכאן ארבע אמות. מה נן קיימין? אם בשעשה גדר מבפנים, בטל הכרם! צ57 [אים יש יותר מ6 טפחים בין שורת הכרם לשעורה/חטה---מה הבעייה? הרי נתבטלה הכרם [משום מחיצה] [ול"ל ד"א?]

אם בשעשה גדר מבחוץ, זהו המחול! אפילו יש 10 אמות! בין כרם לשעורה---נאסר הכרם משום דין מחול [דחטה כגדר דמי] צ58 אלא כי נן קיימין בשדה שהיה שם שדה תבואה, והקריח לתוכה ארבע אמות. צ 59 [שים לב: השעורה באמצע רחוקה 6 מן החטים] ואתיא כדאמר רבי חנינה אין האוסר נעשה מחיצה להציל.
[סברין מימר, אוסר, נעשה מחיצה ליאסר]

על דעתיה דרבי יונתן, לאיזה דבר נאמר לא תזרע כרמך כלאים? משמע דווקא שני מינים בתוך הכרם! הא דאמר רבי הילא הן דאת אמר לא אמר', למה את אמר?! =מה שאתה אומר, לא נאמרה [=אינו יישוב טוב] א"כ למה אתה מקשה? או כהא דאמר רבי זעירא לא תזרע כרמך כלאים- עיקר כרמך כלאים לא תזרע. לאסור חרצן וחטה!

רבי יודן קפודקיא בעא קומי רבי יוסי, תמן לעניין כלאי זרעים את אמר אין זרעי אילן קרויין זרעים. והכא הכשר זרעים את אמר זרעי אילן קרויין זרעים! אמר ליה תמן מיעט הכתוב את שאין דרך בני אדם להיות קורין זרעים. ברם הכא ריבה הכתוב (ויקרא יא) על כל זרע זרוע אשר יזרע.

אמר רבי יוחנן בשם רבי ינאי המחפה בכלאים לוקה. א"ל רבי יוחנן ולאו מתניתא היא! "כלאים בכרם" יש חורש חרישה אחת וחייב 8 מלקיות איך אפשר כלאים על ידי חרישה? לא במחפה! והוה רבי יניי מקלס ליה הזלים זהב מכיס וגו' (משלי ד) בני אל ילוזו מעיניך תן לחכם ויחכם עוד ישמע חכם ויוסף לקח. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין קילוסיא יכיל אנא פתר לה מתני' דמכות כרבי עקיבה. דרבי עקיבה אמר המקיים כלאים עובר בלא תעשה. כלום אמר רבי עקיבה אלא לעבור שמא ללקות?! והכא ללקות אנן קיימין! ע"כ במחפה,ומחפה כזורע! ועוד מן הדא דתנינן שביעית, אית לך מימר שביעית דרבי עקיבה! ע"כ משום "זורע" בשביעית (ל"ש "מקיים"!) פתר לה שביעית דרבי לעזר

דרבי לעזר אמר לוקין על החרישה בשביעית. רבי יוחנן אמר אין לוקין על החרישה בשביעית. מה טעם דרבי לעזר (ויקרא כה) ושבתה הארץ שבת לה' כלל. שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור פרט. הזרע והזמר בכלל היו ולמה יצאו להקיש אליהן ולומר לך מה זרע וזמר מיוחד שהן עבודה בארץ ובאילן אף כל דבר שהוא עבודה בארץ ובאילן.

מה עבד לה רבי יוחנן? שני דברים הן, ושני דברים יצאו מן הכלל, חולקין באו "לחלק" שחייב רק על אלו. ולית ליה לרבי אלעזר חולקין? אית ליה לחלוק חולקין לחייב על כל אחת ואחת! הא ללמד מלמדין! ולית ליה לרבי יוחנן מלמדין? שנייא היא שהכלל בעשה ופרט בלא תעשה, [אין עשה מלמד על לא תעשה] ואין לא תעשה מלמד על עשה.

על דעתיה דרבי אלעזר ניחא מותר לחפור בה בורות שיחין ומערות. על דעתיה דרבי יוחנן מהו לחפור בה בורות שיחין ומערות? כשם שאין מלמדין לענין איסור כך לענין היתר לא ילמדו!

א"ר בא קרתיגנייא טעם דרבי אלעזר (שם) שש שנים תזרע שדך לא בשביעית ושש שנים תזמור כרמך לא בשביעית. כל לא תעשה שהוא בא מכח עשה עשה הוא: נמצא גם הפרט בעשה, ושפיר מלמד על הכלל

ועובר בעשה? לרי"ח רבי ירמיה אמר עובר בעשה. ורבי יוסה אמר אפילו עשה אין בו בחרישה. ליידא מילה כתיב (ויקרא כה) ושבתה

הארץ שבת לה'? לענין לא תעשה שבו=זריעה.

לשון ברייתא.. יכול יהו לוקין על ה"תוספות שבו"?

רבי יוחנן פתר מתניתא: יכול יהו לוקין על חרישה בשביעית. ר' לעזר פתר מתניתא: יכול יהו לוקין על איסור שני פרקים הראשונים.
[סיום ברייתא הסתומה דלעיל] אית תניי תני: שש שנים תזרע שדך ושש שנים תזמר כרמך, מסייעא לר"א . אית תניי תני שדך לא תזרע וכרמך לא תזמור מסייעא לריו"ח.

מתניתא פליגא על רבי לעזר: השמר לך פן תעלה- לא תעשה. וכתיב (דברים יב) שם תעלה שם תעשה ל ה ק י ש שאר עשיות להעלאה. בגין דכתיב, הא אילו לא כתיב עשה הוא!! אלמא אין ל"ת מלמד על העשה! [כריו"ח] שלא תאמר כמה דתימ' גבי שבת חפר חרץ נעץ אינו חייב אלא אחת. ודכוותה שחט זרק והעלה לא יהא חייב אלא א ח ת. לפום כן צריך מימר חייב על כל אחת ואחת. להכי איצטריך הקישא

רבי זעירא רבי חייה בר אשי בשם כהנא הנוטע בשבת חייב משום זורע.
רבי זעירא אמר הזומר כנוטע . כ "זומר" יש לחייבו משום שם "נוטע"

נטע וזמר בשביעית, על דעתיה דכהנא חייב שתים. על דעתיה דרבי זעירא אינו חייב אלא אחת. ס"ד ד"נוטע" כזומר! כלום אמר רבי זעירא אלא הזומר כנוטע, שמא הנוטע כזומר?! וודאי דנוטע חייב משום זורע! הכל היה בכלל זריעה יצאת זמירה להחמיר על עצמה. מפני שיצאת זמירה להחמיר על עצמה, את פוטרו את ה נ ו ט ע משום זורע?! הוי, לא שנייא בין על דעתיה דכהנא בין על דעתיה דרבי זעירא חייב שתים:

הלכה ב משנה בהמה עם בהמה וחיה עם חיה בהמה עם חיה וחיה עם בהמה טמאה עם טמאה וטהורה עם טהורה טמאה עם טהורה וטהורה עם טמאה אסורין לחרוש ולמשוך ולהנהיג בקרון:

המנהיג סופג את הארבעים
והיושב בקרון סופג את הארבעים. רבי מאיר פוטר.
והשלישית שהיא קשורה לרצועתיהן אסורה:

גמרא עיין בבלי ב"מ צא בהמה עם בהמה וכו':
יכול לא יהא מעמיד זכרים אצל הנקבות ונקבות אצל הזכרים? תלמוד לומר (ויקרא ד) בהמתך לא תרביע. אין את אסור אלא מלהרביע, אבל מעמיד את, זכרים אצל נקבות ונקבות אצל זכרים.

וכי מה עשה מעשה? לא בשהטיל, כשהזכר מטיל זרע ולפי דעתו הוא מטיל?! ואיך שייך ללקות על זה?
[והרי אין קשוי אלא מדעת ה ב ה מ ה!] עיין ביטוי דומה 7:3

איסי בן עקביה אמר אסור לרכב על גבי פרדה מקל וחומר, ומה אם בבגדים שאת מותר ללבוש זה על זה את אסור בתערובתן, בהמה שאת אסור להנהיג בה בזו עם זו לא כל שכן את אסור לרכוב עליה! והא כתיב (שמואל ב יג) וירכבו איש על פרדו וינוסו! אין למדין מן

המלכות. והא כתיב (מלכים א א) והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי. בריה משמש ימי בראשית היתה.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בי רבי חנינה אמר המנהיג בקול בכלאים לוקה. ותני כן: הנהיגה המשיכה קרא לה ובאת אחריו נתחייב בה לשלם כשואל. והתני שמואל היתה עומדת חוץ לתחום וקרא לה ובאת אחריו הרי זה פטור! תמן לדעתה היא מהלכת. ברם הכא על כורחה היא מהלכת. והתני טיפח כנגד עינו וסימייה כנגד אזנו והרשה לא יצא לחירות! אמר רבי לעזר בי רבי יוסי קומי רבי יוסי שנייא היא שהוא יכול לברות.עבד הוא בר דעת תדע לך שהוא כן דתני תפש בו הרי זה חייב.

היושב בקרון רבנין אמרין משקל הוא=מסייע בהנהגה. ר' מאיר אמר אינו משקל.

בראשונה לא היו אלא שתים דכתיב (בראשית מא) וירכב אותו במרכבת המשנה אשר לו. עמד פרעה ועשה שלש דכתיב (שמות יד) ושלישים על כולו. עמדה מלכות הרשעה ועשה אותן ארבעה:

הלכה ג משנה אין קושרין את הסוס לא בצדדי הקרון הנמשך ע"י שוורים ולא לאחר הקרון.

ולא את הליבדקס לגמלים.

רבי יהודה אומר כל הנולדים מן הסוס=אמן סוסה אף על פי שאביהן חמור מותרין זה עם זה. וכן הנולדין מן החמור, אף על פי שאביהן סוס, מותרין זה עם זה. אבל הנולדים מן הסוס עם הנולדין מן החמור, אסורין זה עם זה הכל הולך אחר האם:

גמרא אין קושרין את הסוס לא לצדדי הקרון ולא לאחר הקרון. תני רבי מאיר פוטר. אם היה מסייעו בין במעלה בין בירידה, הכל מודין שהוא אסור.

אמר רבי יוחנן מפני שזה נושא עצלותו של זה, וזה נושא עצלותו של זה. רב אמר מפני שנושאין את החבל שבנתים.

רבי ירמיה בעי, קשרן בשערן? מה נן קיימין? מה בדיוק האיבעיא? אם בשקשרו בשערו, כך אנו אומרים אסור להרכיב בהמה על גבי חבירתה?! וכי אסור לתת בהמה ע"ג חבירתה? אם בשקשרו החבל בשערו, נאמר, מפני שהן נושאין את החבל שבנתים! תיפ"ל לאיסור משום זה! [לרב]

רבי יונה אמר איתפלגון רב ורבי יוחנן. רבי יוחנן אמר מפני שזה נושא עצלותו של זה, וזה נושא עצלותו של זה. רב אמר מפני שהן נושאין את החבל שבנתים. מה נפק מן ביניהון? קשרו החבל בשערן

קשרן בשערן, בין על דעתיה דרב בין על דעתיה דרבי יוחנן פטור.

ולא הליבדקס אית תניי תני ניברקוס. מאן דאמר ליבדקס שם ליבוי על שם (דנייאל יא) לובים וכושים במצעדיו. מ"ד ניברקוס

אבהטס. מהו אבהטס חמר סלק. חמור אדום

רבי יונה רב הושעיא בעי גרים הבאים מליבוי מהו להמתין להם שלשה דורות.מי הוי כמצריים? אמר רבי יונה בוצרייה, מן מה דאנן חמין ההן פולא מצריי, כד רטיבכאשר היא לחה קורין אותה... אינון צווחין ליה "לובי" כד הוא נגיב אינון צווחין ליה פול "מצריי". הדא אמרה גר מלובי צריך להמתין ג' דורות. הדא אמרה היא לוב היא מצרים.
[רבי יצחק בר נחמן בשם רבי הושעיה הלכה כדברי התלמיד] שייך למסכת שבת ריש במה בהמה [עיין בבלי]

דברי חכמים כל מין פרידות אחד.

ואלו הן הסימנין אמר רבי יונה כל שאזניו קטנות אמו סוסה ואביו חמור. גדולות אמו חמורה ואביו סוס.

רבי מנא מפקד לאילין דרבי יודן נשיאה אין בעיתון מיזבון מולוון כאשר אתם רוצין לקנות פרדות אתון זבנין לו אזניהון דקיקין שאמו סוסה ואביו חמור.

הלובן מן האיש שממנו מוח ועצמות והגידים. והאודם מן האשה שממנו העור והבשר והדם. והרוח והנפש והנשמה משל הקב"ה. ושלשתן שותפין בו.

רבי בא רבי יהודה בשם רב מודים חכמים לרבי יהודה בסוס בן סוס בן חמור עם חמור בן חמור בן סוס. שאסורים זה עים זה

רבי חגיי רבי זעירא בשם רבי איסי בני עזים בני רחלים אסורים זה עם זה. ולא כן נן אמרין?! עז בן עז בן רחל עם רחל בן רחל בן עז: קמ"ל דבכה"ג אסורין דמודין חכמים בזה

הלכה ד משנה הפרוטיות לא ידוע אים נולדו מסוסה או חמורה אסורות. והרמך פרד שאימו סוסה מותר. ואדני השדה חיה. רבי יוסי: אומר מטמאות באהל כאדם.

הקופד וחולדת הסנאין hedgehog and weasel חיה
חולדת הסנאין רבי יוסי אומר בית שמאי אומ' מטמא בכזית במשא וכעדשה במגע. חומרי בהמה וחומרי שרץ
שור הבר מין בהמה. רבי יוסי אומר מין חיה.
כלב מין חיה. רבי מאיר אומר מין בהמה.

החזיר מין בהמה. הערוד arabian onager מין חיה.
הפיל והקוף מין חיה.
ואדם מותר עם כולן לחרוש ולמשוך:

גמרא הפרוטיות אסורות והרמך מותר כו'. רבי אימי בשם רבי לעזר: רמכה- דלא כלינס =אינו מקבל מתג ורסן כמה דתימר (אסתר ח) בני הרמכים.

אדני השדה חיה. ייסי ערקי אמר יוסף הבורח [ברח מיישוב] בר נש דטור הוא, והוא חיי מן טיבורייה, איפסק טיבורייה, לא חיי.

רבי חמא בר עוקבא בשם רבי יוסי בן חנינה טעמא דרבי יוסי (במדבר יט) וכל אשר יגע על פני השדה. בגדל על פני השדה.

הירודות והנעמית הרי הן כעוף לכל דבר. והנחש הרי הוא כחיה. רבי חייה בשם רבי יוחנן ששה ספיקות הן: הצלף באילן כבית שמאי. כלי חרס בכלי נתר כבית שמאי. חולדת הסנאים בשרצים כבית שמאי. פול מצרי בזרעים. ואנדרוגינוס באדם. כוי בחיה דברי הכל.שני האחרונים הם "ספק" לכו"ע

רבי חמא בר עוקבא אמר ואמה טריקסין.=פנים-חוץ מהו ואמה טריקסין?

רבי יונה בוצרייה אמר טריכסון=מה מבפנים? מבחוץ?הנחשב כק"ק או כהיכל?

אמר רבי יוסי מן מה דכתיב (מלכים א ו) וארבעים באמה היה הבית הוא ההיכל לפני הדא אמרה מבפנים. אמר ליה רבי מנא והכתיב (דברי הימים ב ג) ויעש את בית קדש הקדשים עשרים אמה אורך ועשרים רוחב הדא אמרה מבחוץ:

שור בר מין בהמה. רבנין אמרין מיכא הוה וערק לתמן. רבי יוסי אמר עיקריה מן תמן הוה.

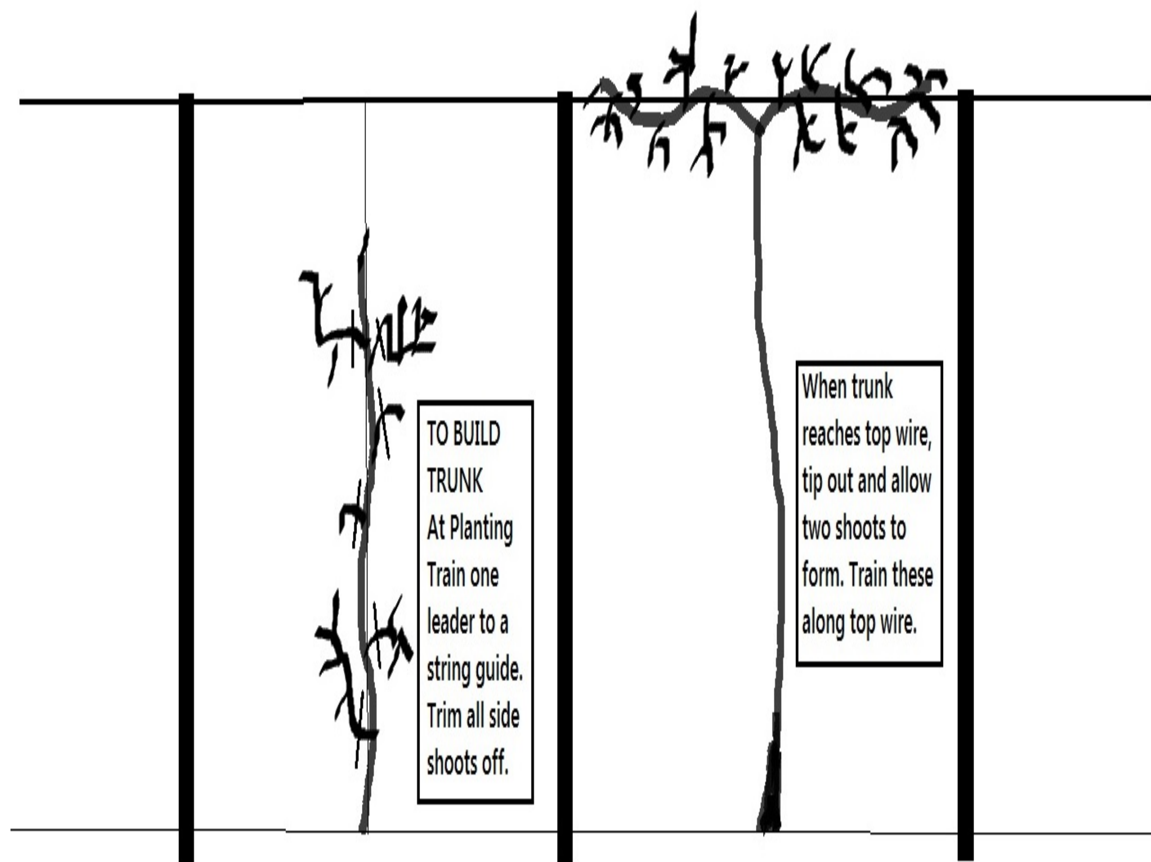
הא שור עם שור בר אינן כלאים דלא כרבי יוסי דרבי יוסי אמר כלאים. ואילין דמתרגמין דברים 14:15 ותורי בר וראמנין כרבי יוסי.

רבי בא בשם רבי שמואל אווז עם אווז מדבר כלאים זה בזה.

אווז עם אווז הים תני רבי יודה בן פזי דבר דליה, ולא ידעין מאי תני לאיסור או להיתר...

קל וחומר: מה אם בשעה ששניהן ביבשה את אמר אסור, בשעה שאחד ביבשה ואחד בים לא כל שכן!

ואדם מותר בכולן לחרוש ולמשוך. כתיב (דברים כב) לא תחרוש בשור ובחמור יחדו. בשור ובחמור אין את חורש. אבל חורש את בשור עם אדם בחמור עם אדם:

מנהג הברכה הוא: לכסות הענף בעפר, ולחזור ולהעלותו מן הארץ ברחוק מקום קצת. ובזה מפיקים אשכולות מרובים.אך לא מצאתי ציור

פרק ט

הלכה א משנה אינו אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים. ואינו מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים. אין הכהנים לובשין לשמש במקדש אלא צמר ופשתים.

צמר גמלים וצמר רחלים שטרפן זה בזה אם רוב מן הגמלים מותר. אם רוב מן הרחלים אסור. מחצה למחצה אסור. וכן הקנבס והפשתן flax-hemp שטרפן זה בזה.

השיריין והכלך, silk -bast silk אין בהן משום כלאים אבל אסורין מפני מראית העין.

הכרים והכסתות pillow and matress אין בהן משום כלאים, ובלבד שלא יהא בשרו נוגע בהן כמש"כ בסוף ההלכה איסור הצעה תחתיו.

אין עראי לכלאים.

לא ילבש כלאים על גבי עשרה, אפילו לגנוב את המכס:

גמרא אינו אסור משום כלאים כו'. כתיב (דברים כב) לא תלבש שעטנז צמר ופשתים יחדיו. הייתי אומר אינו אסור אלא מללבוש תלמוד לומר לא יעלה עליך. אי לא יעלה עליך, הייתי אומר לא יפשיל את הקופה לאחוריו, תלמוד לומר לא תלבש. מה מלבוש מיוחד דבר שהוא מהנה את הגוף, אף אין לי אלא דבר שהוא מהנה את הגוף. לאי זה דבר נאמר לא יעלה עליך? כ למה נאמר בלשון הזה דמשמע כל עלייה אסורה... רבי ניחה בר סבה רבי יונה בשם רבי זעירא שאם היה בגד גדול קצתו יש בו כלאים ומונח בארץ, ומקצתו אין בו, לא יכסה בו מצד השני.

הייתי אומר אפילו פשתן של ים אפילו קנבס? תלמוד לומר צמר ופשתים. מה צמר שאין לו שם לוויי אף כל דבר שאין לו שם לוויי. מניין שאין לו שם לוויי? אמר רבי יהושע בן לוי כתיב (מלכים ב ג) ומישע מלך מואב היה נוקד. [מהו נוקד? רועה] והשיב למלך ישראל מאה אלף כרים ומאה אלף אלים צמר. אין לך קרוי צמר אלא צמר אלים בלבד.

אין מיטמא בנגעים אלא צמר ופשתים דכתיב (ויקרא יג) בבגד צמר או בבגד פשתים. יכול יהו מטמאין בין צבועין בין שאינן צבועין? תלמוד לומר בגד צמר או בגד פשתים. מה פשתים כברייתה אף צמר כברייתו. אוציא את הצבוע בידי אדם ולא אוציא את הצבוע בידי שמים? תלמוד לומר (שם) לפשתים ולצמר. מה פשתים לבנה אף צמר לבן.

תנינן תרין כללין ולא דמיין דין לדין. תנינן אין אסור משום כלאים אלא צמר ופשתים= בין צבועין בין לבנין. תנינן אין מטמא בנגעים אלא צמר ופשתים= ובלבד לבנים. רבי יונה בוצרייה בעי קומי רבי מנא, תמן את אמר בין צבועין בין לבנים. והכא את אמר ובלבד לבנים! אמר ליה שנייא היא ששנה עליו הכתוב צמר צמר שני פעמים, מה פשתן לבן אף צמר לבן.

אמר רבי זעירא כתיב (ויקרא טז) כתונת בד קודש ילבש. בד שהוא עולה יחידי. זה פשתן והרי צמר עולה יחידי! פירש בקבלה (יחזקאל מד) ולא יעלה עליהם צמר בשרתם בשערי הפנימית וביתה. אלמא שימש בפנים בפשתן [הא מבחוץ מותר לעלות עליהם ל"ש כאן]

[מנין שהן האבנט בכלאים? שנאמר (שמות לט) ואת המצנפת שש ואת פארי המגבעות שש ואת מכנסי הבד שש משזר ואת האבנט שש משזר תכלת וארגמן ותולעת שני וכתיב (יחזקאל מד) פארי פשתים יהיו על ראשם ומכנסי פשתים יהיו על מתניהם ולא יחגרו ביזע. את דרש שש משש. שש מפארי. פארי מפארי] וממילא ידעי' דשש פשתים, (ותכלת=צמר, הרי כלאיים!)

מה שני תולעת דבר שיש בו רוח חיים אף כל דבר שיש בו רוח חייםכגון תכלת מחלזון

רבי יונה עולא בר ישמעאל בשם רבי לעזר: צמר ופשתים שטרפן אסור. כיצד הוא עושה? מביא ליטרא ועוד צמר גמלים ומבטלן. אבא בר רב הונא בשם רבי ירמיה צמר ופשתים שטרפן בטלן. רב אמר אסור בתערובתן. מה מפליג? מה דאמר רב בשעשאו בגד בפני עצמו דאפילו חוט אחת של "צמר-פשתים" אוסרת כל הבגד. מה דאמר רבי ירמיה, בההיא דבעי מערבתה עם חורן. וכדר' יונה

רבי הלל בי רבי וולס היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר, ויהביה לרבי ומצא בו כלאים, ושרפו.

רבי מנא היה לו בגד בשלשים ריבוא דינר ויהביה לרבי חייא בר אדא אמר ליה זבנית למית, והוה עלוי עד דהוא מכרך מכרוהו למת ועמוד עליו עד שכורכין אותו בו!.

אמר רבי חגיי, רבי שמואל בר יצחק מייתי מאנא מבי קצרא ומייתב עלוי עשרה חייטין מפשפשין ליה. מחפשין אים יש בו כלאיים אמר רבי חגיי רבי שמואל בר רב יצחק הוה מפקד גו בייתיה: דלא מוקמה נבל דעמר מיקמי נבל דכיתן, בגין פיפה: לא להושיב "כסא אריגה" של צמר ליד של פשתן, שמא ישכחו ויטלו משניהם לעשות שפה לבגד

השיריין והכלך כו'. השיריין= מטכסה משי. והכלך= אגבין קיסריי. דומה לצמר וגדל סמוך לקסרי אמר רבן שמעון בן גמליאל חזרתי על כל מפרשי הים ואמרו כלכה שמו:

אבל אסורין מפני מראית העין: רב אמר כל שהוא אסור מפני מראית העין אפילו בחדרי חדרים אסור. מתניתה פליגא על רב פשתן שצבעה בחרת =שחור, יחשדוהו שהוא צמר לא יעשה ממנה אימרה מפורסמה. בכרים ובכסתות [אפילו בשרו נוגע] מותר. מתניתא פליגא על רב נתפזרו מעותיו לפני עבודה זרה, לא יהא שוחח ומלקטן, שלא יהא כמשתחוה לעבודה זרה. ואם היה מקום צנוע, מותר. מתניתא פליגא על רב פרצופות שהן מטילין מים בכרכים לא יתן פיו על פיו, שלא יהא כמנשק לע"ז. ואם היה מקום צנוע, מותר. מתניתא פליגא על רב אין שוחטין בגומא, אבל עושה הוא גומא בתוך ביתו, בשביל שיכנס הדם בתוכו. ובשוק לא

יעשה כן, שלא יחקה את המינין. מתניתא פליגא על רב הגיע לחצר החיצונה, שוטחן בחמה, אבל לא כנגד העם. מתניתא פליגא על רב ביב שהוא קמור ארבע אמות ברשות הרבים, אין שופכין לתוכו מים בשבת. אפי' שופכן מרשותו (וגם מכוסה 4 אמות ברה"ר) ומקלח מאליו לרה"ר, אסור--מפני מראית העין ותני עלה אם היה מזחילה מותר. מותר לשפוך על גגו, וירדו מן המזחילה דאינו ניכר כ"כ הזחילה עונת גשמים מותר. צינורות מקלחין אסורין. תני בר קפרא אם היה מקום צ נ ו ע מ ו ת ר. אילין פליגין על רב. ולית להון קיום:

בכרים וכסתות מותר. הדא דתימר בריקן, אבל במלא אסור. אים מילאן מוכין, מפני שנכפפין ועולין על בשרו בנתון על גבי מסטווה ספסל של אבן אבל בנתון על גבי המיטה של חבלים אפילו ריקן אסור.

הרי שהיה מהלך בשוק ונמצא לבוש כלאים. תרין אמוראין חד אמר אסור. וחרנה אמר מותר. מאן דאמר אסור דבר תורה. מאן דאמר מותר כההיא דאמר רבי זעירא גדול כבוד הרבים שהוא דוחה את המצוה בלא תעשה שעה אחת. תני אין מדקדקין במת אין כהן חייב לצאת ולא בכלאים בבית המדרש. רבי יוסי הוה יתיב מתני והוה תמן מיתא. מן דנפק ליה לא אמר כלום. מן דיתיב ליה לא אמר ליה כלום.

רבי אימי הוה יתיב מתני אמר חד לחבריה את לבוש כלאים. אמר ליה רבי אימי שלח מאנך ויהב ליה! הפשט בגדיך ותן לו!

תני אין עראי בכלאים בבית המקדש. והא תני כהן שיצא לדבר עם חבירו אם הפליגו טעון טבילה אם לשעה טעון קדוש ידים ורגלים. כאן בבגדי זהב כאן בבגדי לבן.

לא יעלה עליך מותר להציעו תחתיך. אבל אמרו חכמים לא יעשה כן שלא תהא נימא אחת עולה על בשרו:

הלכה ב משנה מטפחות הידים מטפחות הספרים scrolls ומטפחות הספג אין בהן משום כלאים. רבי לעזר אוסר.
ומטפחות הספרים barbers אסורות משום כלאים:

גמרא תמן תנינן שלש מטפחות הן. של ידים טמאה מדרס, ושל ספרים scrolls טמאה טמא מת. של תכריך נבלי בני לוי טהורה מכלום.
רבי לא בשם רבי יוחנן מפני שהוא נותנה של ידיים על הכסת וישן עליה. רב אמר מפני שהוא נותנה תחת אצילי ידיו.

רב אמר אסור והלכה כדברי האוסר. ולמה לא אמר כרבי לעזר? אית תניי תני מחלף.

רבי יוחנן יהב מפה על מנוי. ואינו אסור משום כלאים?! דלא ינבלון מנוי. שלא יטנפו בגדיו א"ר זריקן יהיבו לר' אבונא ביעתא במפה דאית ביה כלאים והוא לא מקבל, ... שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים.

מטפחות ספרים scrolls מטמאין טו' מת. רבי

שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן מפני שהוא עושה אותה כמין תיק ונותן ספר תורתו עליה.

ר' אליעזר אוסר מטפחות הספרים משום כלאיים...

רבי בא רבי חייא בר יוסף בשם רב מפני שהוא מחמם בה ידיו. אמר רבי בון בר חייא לרבי בא בלא כך אינו אסור משום כלאים?!=מ"ט דרבנן דשרי?

אמר ליה לא רב הוא, ורב אמר אסור והלכה כדברי האוסר!=רב לטעמיה דפסק כר"א!!!

אמר רבי יונה לרבי בא, ולמה לא אמר לך הו"ל לר בון לומר לך.. מלא מסלקתה. מלה שמסלק [את השואל] אלו אמר לך "בלא כך אינה אסורה בהנייה"?! מה הוה לך מימור ליה! היה יכול להשיב "תשובה נצחת" על דבריך: הא אסור ליהנות מס"ת, ואיך יחמם בו ידיו?!

מטפחות הספג- פעמים שהוא רואה את רבו ומתעטף בה. רבי אבהו בשם רבי יוחנן בלנרי נשים אסורין משום כלאים. היא בלנרי נשים היא בלנרי אנשים. מהו בלנרי נשים? רבנין דקיסרין אמרי אנטיטיה.

מטפחות הספרין- הדא דתימר במתכוין לשם מלבוש. אבל אם אינו מתכוין לשם מלבוש לא בדא:

הלכה ג משנה תכריכי המת ומרדעת של חמור אין בהן משום כלאים.

לא יתן את המרדעת על כתיפו אפילו להוציא עליה את הזבל. מוכרי כסות מוכרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובגשמים מפני הגשמים. והצנועין מפשילין לאחוריהן במקל. תופרי כסות של כלאיים תופרין כדרכן ובלבד שלא יתכוונו בחמה מפני החמה ובשמים מפני הגשמים. והצנועין תופרין בארץ:

גמרא תכריכי המת כו'. דכתיב (תהלים פח) במתים חפשי. כיון שאדם מת נעשה חפשי מן המצות.

רבי ציוה שלשה דברים בשעת פטירתו מן העולם

אל תזוז אלמנתי מביתי. ואל תספדוני בעיירות. ומי שניטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אל תזוז אלמנתי מביתי. ולאו מתניתא היא אלמנה שאמרה אי איפשי לזוז מבית בעלי. אמר רבי דרוסא דלא יימרון לה ביתא דנשיותה הוא, משועבד הוא לנישיותה. שלא יאמרו בית הנשיא משועבד לנשיא! אמר רבי לעזר בר יוסה כהדא דתני דרה בבתים כשם שהיתה דרה בהן ובעלה נתון במדינת הים. ומשתמשת בכלי כסף ובכלי זהב כשם שהיתה משתמשת ובעלה נתון במדינת הים. וניזונת כשם שהיתה ניזונת ובעלה נתון במדינת הים.

ואל תספדוני בעיירות מפני המחלוקת.

ומי שנטפל בי בחיי יטפל בי במותי. אמר רבי חנניה דציפורין כגון יוסי אפרתי ויוסף חפנים.

רבי חזקיה מוסיף אל תרבו עלי תכריכין.

ותהא ארוני נקובה בארץ. מילתא אמרין, בסדין אחד נקבר רבי. דרבי אמר לא כמה דבר אינש אזל, הוא אתי. ורבנין אמרין כמה דבר אינש אזיל הוא אתי. תני בשם רבי נתן: כסות היורדת עם אדם לשאול היא באה עמו מה טעמא (איוב לח) תתהפך כחומר חותם ויתיצבו כמו לבוש. אנטולינוס שאל לרבי מהו תתהפך כחומר חותם וכו' ? א"ל מי שהוא מביא את הדור הוא מלבישו.

רבי יוחנן מפקד מלבשוני בורידיקא red לא חיוורין ולא אוכמין אין קמית ביני צדיקייא לא בהתת, לא אתבייש אין קימת ביני רשיעיא לא בהתת רבי יאישה מפקד אלבשוני חוורין חפיתין. בגדי לבן עים אימרא אמרין ליה ומה את טב מן רבך? אמר לון ומה אנא בהית בעבדאי?! האים אני בוש ממעשיי?

רבי ירמיה מפקד אלבשוני חוורין חפיתין אלבשוני בדרסיי בתי רגליים יהבון מסנא ברגליי וחוטרא בידיי, shoes on my foot and staff in my hand ויהבוני על סיטרא השכבוני על צד הדרך אין אתא משיחא, אנא מעתד. אים יבא משיח אני מוכן

צפריא אמרין, מאן דאמר לן רבי דמך, אנן קטלי' ליה! אדיק לון בר קפרא רישיה מכסי מאנוי מבזעין. הציץ להם בר קפרא, ראשו מכוסה, בגדיו קרועין אמר לון מצוקים ואראלים תפוסין בלוחות הברית וגברה ידן של אראלים וחטפו את הלוחות. אמרין ליה דמך רבי? אמר לון אתון אמריתון! וקרעון. ואזל קלא דקרעון לגופפתה, מהלך תלתא מילין. רבי נחמן בשם רבי מנא מעשה ניסין נעשו, באותו היום ערב שבת היתה ונתכנסו כל העיירות להספידו. ואשירוניה תמני עשרה כנישן, העמידו ארונו ב18 בתי כנסיות ואחתוניה לבית שריי, קברוהו בבית שערים ותלה לון יומא עד שהיה כל אחד ואחד מגיע לביתו וממלא לו חבית של מים ומדליק לו את הנר. כיון ששקעה החמה קרא הגבר. שרון מציקין התחילו דואגים אמרין, דילמא דחללינן שבתא. יצתה בת קול ואמרה להן כל מי שלא נתעצל בהספדו של רבי יהא מבושר לחיי העולם הבא בר מן קצרא. כיון דשמע כן סליק ליה לאיגרא וטלק גרמיה השליך עצמו ומית. נפק בת קלא ואמרה ואפילו קצרא.

רבי הוה יתיב ליה בציפורין שבע עשרה שנין וקרא על גרמיה (בראשית מז) ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה. ויחי יהודה בציפורין שבע עשרה שנה. ומן גבין, עבד תלת עשרה שנין חשש בשינוי. ומתוכם, חשש 13 שנה בשיניו אמר רבי יוסי בי רבי בון כל אותן שלש עשרה שנה לא מתה חיה בארץ ישראל ולא הפילה עוברה בארץ ישראל. ולמה חש שינוי? חד זמן עבר חמא חד עיגל מנכס עבר עגל לשחיטה געה ואמר ליה: רבי, שיזבי! אמר ליה לכך נוצרת!
ובסופה איך אינשמת? איך נתרפא חמתון קטלין חד קן דעכברין, אמר: ארפונון! (תהלים קמה) ורחמיו על כל מעשיו כתיב.

רבי הוה ענוון סגין והוה אמר כל מה דיימר לי בר נשא אנא עביד חוץ ממה שעשו זקני בתירה לזקני. דשרון גרמון מנשיאותיה ומנוניה. אין סליק רב הונא ריש גלותא להכא אנא מותיב ליה לעיל מיניי דהוא מן יהודה ואנא מבנימין, דהוא מן דכריא ואנא מן נוקבתא. חד זמן אעל

רבי חייא רובה לגביה, אמר ליה הא רב הונא לבר! הרי רב הונא עומד בחוץ! נתכרכמו פניו של רבי. אמר ליה ארונו בא. אמר ליה פוק וחמי מאן בעי לך לבר צא וראה מי עומד בחוץ--לשון נידוי. ונפק ולא אשכח בר נש וידע דהוא כעיס עלוי. עבד דלא עליל לגביה תלתין יומין. אמר רבי יוסי בר בון כל אינון תלתין יומין יליף רב מיניה כללא דאוריתא. לסוף תלת עשרתי שניא ותלתוי יומיא, עאל אליהו לגביה בדמות רבי חייא רובה. אמר ליה: מה מרי עביד. אמר ליה חד שיניי מיעקרא לי. אמר ליה חמי לה לי! הראה לי את שיניך! וחמי לה ליה, ויהב אצבעתיה עלה, ואינשמת. למחר עאל רבי חייא רובה לגביה, א"ל מה מרי עביד? [ורבי הודה לו שריפא את שינו...] אמר, [ר"ח] אי לכם חיות שבארץ ישראל אי לכם עוברות שבארץ ישראל! כ"ז שרבי בצער, לא הפילו, ועכשיו מה תהא עליכם! אמר ליה: אנא לא הוינא! מן ההיא שעתא הוה נהיג ביה ביקר. היה רבי נוהג כבוד בר"ח (שהרי אליהו בא בדמותו)

כד הוה עליל לבית וועדא הוה אמר יכנס רבי חייא רובה לפנים. אמר לו רבי ישמעאל בי רבי יוסי לפנים ממני?! אמר לו חס ושלום! אלא ר' חייה רובא לפנים, ורבי ישמעאל בי רבי יוסי לפני לפנים.

רבי הוה מתני שבחיה דרבי חייה רובה קומי רבי ישמעאל בי רבי יוסי. חד זמן חמי גו בני ולא איתכנע מן קומוי ראהו בבית המרחץ ולא קם ר"ח מפניו א"ל אהנו =ההן הוא דאת מתני שבחיה?! א"ל מה עבד לך? א"ל חמתי גו בני ולא איתכנע מן קומוי. א"ל למה עבדת כן? א"ל ייעול עלי דאין סחית לא ידעית, בההיא שעתא אשגרית עיניי בכל ספר תילים אגדה! יבא עלי... שאים רחצתי לא שמתי לב כי עברתי אגדת תילים מן ההיא שעתא מסר ליה שני תלמידין דיהלכון עימיה בגין סכנתא.

רבי יסוי ר' אסי צם תמניי יומין למיחמי ר"ח רובה, ולסופא חמא ורגזן ידיה וכהו עינוי. ואין תימר דהוה רבי יוסה בר נש זעיר. חד גרדיי אתא לגבי דרבי יוחנן אמר ליה חמית בחילמי דרקיעא נפל וחד מן תלמידך סמך ליה. א"ל וחכים את ליה? אתה מכיר מי זה? (שסמך הרקיע) א"ל אין אנא חמי ליה, אנא חכים ליה אים אראה אותו, אכירהו עבר כל תלמידוי קומוי, וחכים לרבי יוסה.

ר"ש בן לקיש צם תלת מאוון צומין למיחמי ר"ח רובה ולא חמתיה. ובסופא שרא מצטער. אמר מה הוה לעי באוריתא סגין מיניי. א"ל ריבץ תורה בישראל יותר ממך ולא עוד אלא דהוה גלי. אמר לון ולא הוינא גלי? אמרין ליה את הוית גלי מילף, והוא הוה גלי מלפה. אתה גלית ללמוד, והוא ""ללמד""

כד דמך רב הונא ריש גלותא אסקוניה להכא. אמרי, אן אנן יהבין ליה. אמרין, נייתיניה גבי רבי חייא רובא דהוא מן דידהון מן בבל. אמרין, מאן בעי מיהב ליה. אמר רבי חגיי אנא עליל יהיב ליה. אמרו ליה עילתך את בעי, דאת גב סב, ואת בעי מיעול מיתב לך תמן. עלילה אתה מבקש, שאתה זקן, ואים תמות(מחמת גודל האור) תיקבר אצלם!! אמר לון, יהבון משיחתא ברגליי ואין עניית אתון גרשין. תנו חבל ברגליי, ואים אאחר, משכני משם! עאל ואשכח תלת דנין שלשה כוכין.....ושמע קול אומר:

יהודה בני אחריך ואין עוד. חזקיה בני אחריך ואין עוד. אחריך יוסף בן ישראל ואין עוד. תלת עינוי מסתכלה, איתאמר ליה אפיך אפיך!! ר' חגיי הגביה עיניו להסתכל ושמע קול הפוך הפוך!! פניך שמע קליה דר"ח רובא אמר לרב יהודה בריה, נפיש לרב הונא יתיב ליה, הרווח מקום שישב ר"ה! ולא קביל עלוי מתיב ליה, ר"ה לא קיבל עליו לישב אמרין, כמה דלא קביל עלוי מתיב ליה, כן זרעיתיה לא פסקה לעולם ---ויצא משם ר' חגיי והיה בן שמונים שנה ונכפלו לו שניו.

כתיב (בראשית מז) ונשאתני ממצרים וקברתני בקבורתם. יעקב כל הן דהוא, מה הוא מנכי. צדיק כיעקב מה הוא מפסיד?(אים ייקבר במצריים) רבי לעזר אמר דברים בגב. רבי חנינא אמר דברים בגב. רבי יהושע בן לוי אמר דברים בגב. מהו דברים בגב? ר"ש בן לקיש אמר (תהלים קטז) אתהלך לפני ה' בארצות החיים. והלא אין ארצות החיים אלא צור וחברותיה וקיסרין וחברותיה תמן זולת, תמן שובעא! ר"ש בן לקיש משום בר קפרא ארץ שמיתיה חיין תחילה לימות המשיח. ומה טעם? נותן נשמה לעם עליה. אלא מעתה רבותינו שבגולה הפסידו?! אמר רבי סימיי מחליד הקב"ה לפניהן את הארץ והן מתגלגלין כנודות וכיון שהן מגיעין לא"י נפשן חוזרות עליהן. ומה טעם? והנחתי אתכם על אדמת ישראל ונתתי רוחי בכם וחייתם. רבי ברכיה שאל לרבי חלבו רבי חלבו שאל לרבי אימי רבי אימי שאל לר"א רבי לעזר שאל לרבי חנינה. ואית דאמרין רבי חנינה שאל לרבי יהושע בן לוי אפילו כגון ירבעם בן נבט וחביריו? אמר ליה גפרית ומלח שרפה כל ארצה. אמר רבי ברכיה מן הן שאל להן, והן שאל להן, לא שמעינן מינה כלום! מיי כדון? כיון שנשרפה א"י נעשה בהן מידת הדין.

תני בשם רבי יהודה שבע שנים עשת א"י נשרפת הדא הוא דכתיב (דניאל יא) והגביר ברית לרבים שבוע אחד. כותים שבה מה היו עושים? מטליות מטליות =ערוגות [הם גרו בכל פעם במטלית שלא נשרפה בשנה ההיא] היתה נשרפת.

כתיב (ירמיהו כ) ואתה פשחור וכל יושבי ביתך תלכו בשבי ובבל תבוא ושם תמות ושם תקבר רבי אבא בר זמינא אמר רבי חלבו ורבי חמא בר חנינא חד אמר מת שם ונקבר שם, יש בידו שתים. עוון מיתה וקבורה מת שם ונקבר כאן יש בידו אחת. וחרנה אמר קבורה שבכאן מכפרת על מיתה שלהן.

רבי יונה בשם רבי חמא בר חנינה ריגליי דבר נשא ערבתיה למיקמתיה כל הן דהוא מתבע. רגלין של בן אדם ערבים לו להעמידו במקום שמתבקש כתיב (מלכים א כב) ויאמר מי יפתה את אחאב ויעל ויפול ברמות גלעד. וימות בתוך ביתו ולא תמן? אלא ע"כ משום דנגזר עליו למות רק שם

אליחורף ואחיה תרין איסבטיריי סופרים דשלמה, חמא מלאך מותא שלמה ראה מה"ה מסתכל בהם מסתכל בון וחריק בשינוי. אמר מלה ויהבון בחללא. אזל ונסתון מן תמן, הלך מה"מ ולקחם משם!! אתא גחיך קם ליה קיבליה. א"ל ההוא שעתא הוות אחרוק בשינוי, וכדון את גחיך?! אמר ליה אמר לי רחמנא דינסב לאליחורף ואחייה מן גוא חללה, ואמרין, מאן

יהב לי אלין, להן דשלחית מינסבינין, מי יתן לי אותם למקום אשר נשלחתי לקחתם ויהב בליבך למיעבד כן בגין דנעביד שליחות. איזל ואיטפל בהון מן תמן כדי שאוכל לטפל בהם..

תרין ברויי דרבי ראובן בר איסטרובילוס תלמידוי דרבי, חמא מלאכה דמותא מסתכל בון וחרק בשינוי, ואמר, נגלינון לדרומה שמא הגלות מכפרת. אזל ונסבון מן תמן. עולא נחותא הוה אידמך תמן, בבבל והתחיל לבכות שרי בכי. אמרין ליה מה לך בכי? אנן מסקין לך לארעא דישראל! אמר לון ומה הנייה לי אנא מובד מרגליתי גו ארעא מסאבתא!! לא דומה הפולטה בחיק אמו לפולטה בחיק נכריה.

רבי מאיר הוה אידמך ליה באסייא,נפטר בasia אמר: אמרין לבני ארעא דישראל: הא משיחכון דידכון. מה שהוצרכתי לנוס כאן, בא משיחה שלכם--לשון הרע שסיפרו עליו למלכות אפילו כן אמר לון יהבי ערסי על גיף ימא תנו מיטתי על חוף הים כתיב (תהלים כד) כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה. שבעה ימים סובבין את א"י. ימא רבא. ימא דטיבריא. ימא דסמכו. ימא דמילחא. ימא דחולתא. ימא דשליית. ימא דאפמיא. והא איכא ימא דחמץ? דיקלטינוס שם קיסר הקוה נהרות ועשאו.

כתי' (במדבר כא) הנשקפה על פני הישימון. אמר רבי חייא בר בא כל מי שהוא עולה להר ישימון ומצא כמין כברה בים טיבריא זו היא בורה של מרים. אמר רבי יוחנן שערונה רבנין והא היא מכוונא כל קבילת תרעא מציעיא ממול שער אמצעי דכנישתא עתיקתא דסרונגין.

רבי בר קיריא ורבי לעזר הוון מטיילין באיסטרין streets ראו ארונות שהיו באין מחוצה לארץ לארץ. אמר רבי בר קיריא לרבי לעזר מה הועילו אילו אני קורא עליהם (ירמיהו ב) ונחלתי שמתם לתועבה בחייכם ותבואו ותטמאו את ארצי במיתתכם. אמר ליה כיון שהן מגיעין לארץ ישראל הן נוטלין גוש עפר ומניחין על ארונן דכתיב (דברים ל) וכפר אדמתו עמו:

הלכה ד משנה הברסים והברדסים והדלמטיקיון ומנעלות הפינון לא ילבשם עד שיבדוק. birrus, hooded-cloak, dalmatic, shoes of coarse wool

רבי יוסי אומר (אף) הבאים מחוף הים וממדינת הים אינן צריכין בדיקה מפני שחזקתן בקנבס.

ומנעל של זרדclothe-lined shoe אין בו משום כלאים:

גמרא הבורסין- בריה. הברדסין- דילמא. הדלמטיקון- קובלין ומעפורין. ומנעלות הפינון- דרדסין.

רבי יוסי אומר (אף) הבאים מחוף הים וממדינת הים. מה? חוף הים א ו ממדינת הים. או מחוף הים שממדינת הים. מן מה דתני כגון צור =חוף הים של א"י וחברותיה קיסרין וחברותיה הדא אמרה מחוף הים א ו ממדינת הים אינן צריכה בדיקה.

הדא דתימר בראשונה שלא היתה הפשתן מצויה בכל מקום, אבל עכשיו שהפשתן מצויה בכל מקום צריכין בדיקה.

מנעל של זרב אית אתרין דזרבין תוחבים חתיכות צמר בתוך המנעל עימרה מן גו. כהדא דרבי זעירא מפקד לרבי אבא בר זבינא, ויאמר לבר ראשון שם חייט דלא יחוט ליה מסאניה שלא יתפור מנעלו [שיש בפנים צמר] בחוטי פשתן--רק ישתמש ברצועות של עור בכיתן, אלא ברצועה.

מודי רבי זעירא באהן דאסר פיסקי דעמר על דכיתן, מי שקושר חתיכות צמר על [בגד] פשתן דמותר דהוא שרי. דהוא שנץ גרמיה, והיא נחתא לה. אע"פ ששונץ עצמו---יורדת חתיכת הצמר מאליו [כעין חגורה שמכניסו בתוך חתיכות צמר, כדי להדקם על בגד פשתן ומיד כשפותח החגורה, יורדת חתיכת הצמר ונופלת]

בעון קומי רבי לא, מהו מיחוט מסאניה בכיתן? אמר לון כגון דר' זעירא דר"ז אמר אסור? [אני מתיר..]

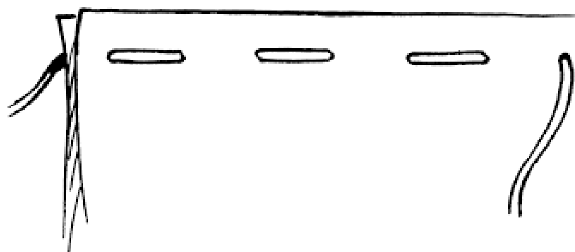
מודה רבי אילא בהן דילבש דרדסין בתי רגליים דעמר, על גבי דרדסין דכיתן, דהוא אסור. דלא שלח עילייא, לא שלח ארעייה. א"א להפשיט התחתונה עד שיפשיט את העליונה

אבוי דרב ספרא שאל לר' זעירא מהו מיתן פריטין גו גולתה ליתן פרוטות בתוך טלית של צמר ומיקטרינון בחוט דכיתן. מהו מיתן פריטין גו סדיניה ומיקטרינון בחוט דעמר? א"ל חכם האים אתה מכיר רבי לרב הונא? דרב הונא אמר אסור. רבי אבינא אמר אסור. שמואל אמר מותר. רבי יעקב בר אחא בשם רבי יסא אמר מותר:

הלכה ה משנה אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג שנאמר לא תלבש שעטנז דבר שהוא שוע טווי וגוז.

ר"ש בן אלעזר אומר נלוז ומליז את אביו שבשמים עליו.

הלבדין felted stuff אסורין מפני שהן שועין

hackled.

פיף fringe של צמר בשל פשתן, אסור. מפני שהן חוזרין באריג.

רבי יוסי אומר משיחות של ארגמן, אסורות. מפני שהוא מולל עד שלא קושר.מחבר ע"י תפירה bastes ואח"כ אוזרו

לא יקשור סרט של צמר בשל פשתן לחגור בו את מתניו אף על פי שהרצועה באמצע. אותות הגרדים ואותות הכובסין אסורות משום כלאים:

גמרא נתני שעז ולא נתני טני. אילו תנינן שעז ולא תנינן טני הוינן אמרין הא טווי לחוד מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא אין אסור משום כלאים אלא טווי ואריג! וקמ"ל דטווי לחוד ג"כ אסור

ניתני = יכתוב קרא שעט ולא ניתני נוז. אילו תנינן שעט ולא תנינן נוז הוינן אמרין הא נוז מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא פיף של צמר בשל פשתן אסור מפני שהן חוזרין לאריג! אלמא, אריגה לחוד ג"כ אסור

ניתני טנז ולא ניתני שע אילו תנינן טנז ולא תנינן שע הוינן אמרין הא שע מותר. מתניתא לא אמרה כן אלא הלבדין אסורין מפני שהן שועין!

חגורה של צמר במכנסיים של פשתן [כעין חגורות שלנו] משיחות של ארגמן אסורות. אית תניי תני מותרות. מאן דאמר אסורות כגון אילין טרסייה העוסקים באריגת חוטי נחשת דהוא מכפת ביה. כשעוסקין במלאכתן-- רצועותיו בהידוק חזק מאן דאמר מותרות, דהוא שנץ גרמיה והיא נחתא לה: באופן שאע"פ שעושה כעין laces --אבל מיד כשפותח החגורה --נופלת לה

הלכה ו משנה התוכף תיכפה אחת אינה חיבור ואין בה משום כלאים והשומטה בשבת פטור. עשה שני ראשיה בצד אחד חיבור ויש בה משום כלאים והשומטה בשבת חייב.
רבי יהודה אומר עד שתשלש.

והשק והקופה מצטרפין לכלאים צמר על השק מצד זה ופשתן על השק מצד אחר

גמרא רבי חנינה אמר עד יחות כל סיטרה. אינו חיבור עד שיגמור כל הצד אמר רבי ינאי אמרו לו לרבי חנינא צא וקרא. והתנינן עשה שני ראשיה לצד אחד. מעתה עד יחות ויסוק! יגמור כל הצד ויחזור שוב למקום שהתחיל?! והתני רבי יהודה אומר עד שישלש מעתה עד יחות ויסוק ויחות, אלא הכין והכין.=בכל גוונא חייב!

לעניין טומא'..חוט שהשחילו למחט, אפילו קשור מיכן ומיכן אינו חיבור לבגד. שאינו מבטל המחט להבגד החוט, חיבור לבגד ואינו חיבור למחט.

רבי יונה ורבי יוסה תרויהון אמרין, בקשור מיכן ומיכן הא דאמרת החוט חיבור להבגד, כשקשור משני קצוותיו. מיליהון דרבנן פליגין דא"ר בא רבי ירמיה בשם רב הממתיח צדדין בשבת חייב משום תופר. ויימר משום תופר ומשום קושר?

א"ר סימון טעמא דרבי יהודה ע"י שלישי מלאכתו מתקיימת. מה, רבי יודה כרבי אליעזר? דתנינן תמן רבי ליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחילה ואחת על האריג חייב. אמר רבי עולא טעמא דרבי ליעזר תמן ע"י שלישי מלאכתו מתקיימת. ברם הכא פחות מיכן מסתתר הוא. ואפי' רבנן מודו

רבי סימון בשם רבי יהושע בן לוי. לא שנו אלא שק הא סל לא [לא גרס במשנה "קופה"] אשכח תני: הסל והשק והקופה מצטרפין בכלאים.

אוהלים אין בהן משום כלאים.

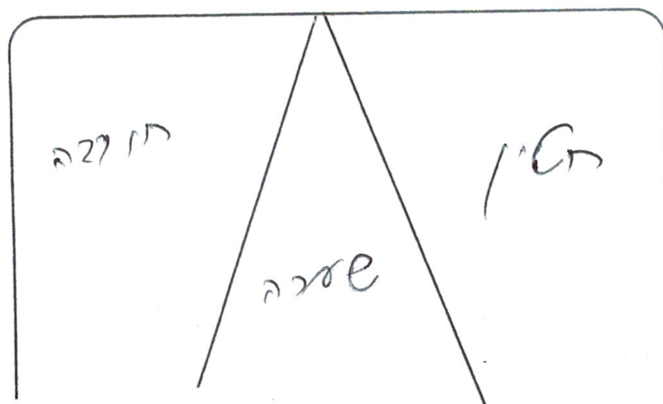
רבי ירמיה בעי, הוא ובנו מהו שיצטרפו בכלאים? האיך עבידא? הוא לביש מאנין דעמר, ובריה לביש מאנין דכיתן, נסב פיסקי דעמר, ועגלה and he rolled it around על תריהון. אמר רבי יוסי וההן נו נשוך?! הלזה תקרא "נשיכה"

רבי חגיי בעי, הוא עצמו מהו שיצטרף בכלאים? האיך עבידא הוא לביש דרדסין בית רגל דעימר בחדא ריגלייא, ודרדסין דכיתן בחדא ריגלייא. אמר רבי יוסי וההן נו נשוך?!

לא צורכה דלא, היו בראשו פצעיות חבורה יהב סיפלני דסמרטוט דעמר bandage of wool על חדא, וספלני דסמרטוט דכיתן על חדא. אמר רבי יוסי וההן נו נשוך?! אין לך אסור אלא נשוך בלבד:

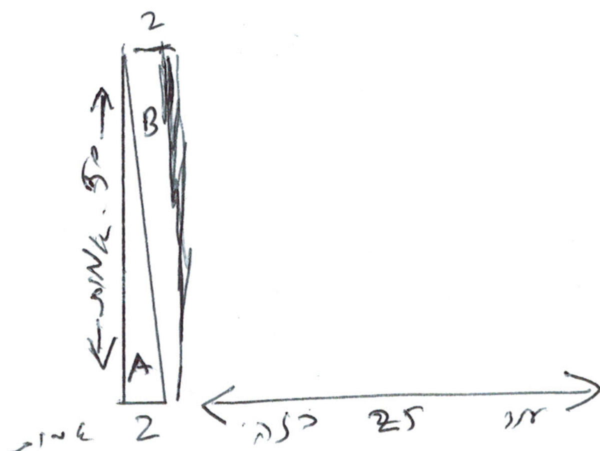
נגמר בס"ד ליל ששי וארא תשפב ובזה סיימתי כל סדר זרעים
[מימי תשפ] ר"ח סיוון תשפג בס"ד

בס״ד

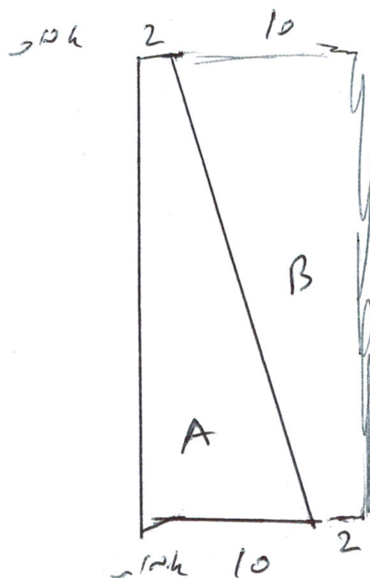
(1)

ריח
מחורבה
שני מינין

A,B
שני
מינין

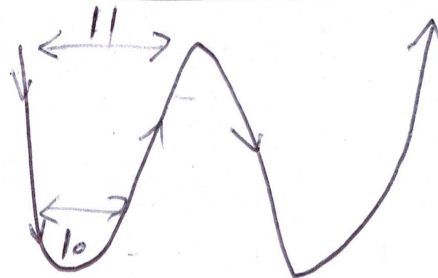
(2)

(3)

לרבו

ציור ל.1

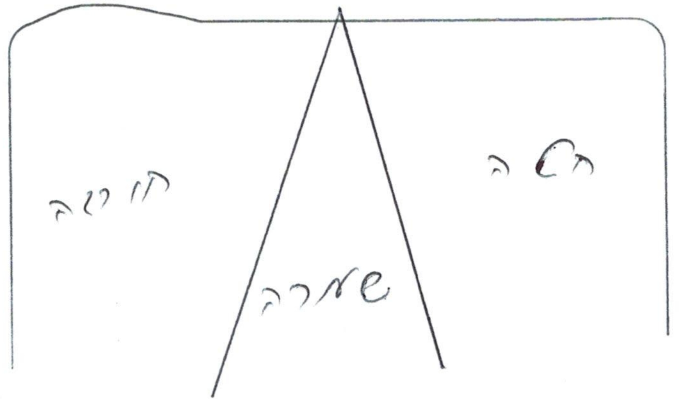
מקיר שחיר

ךחרש ךלרא

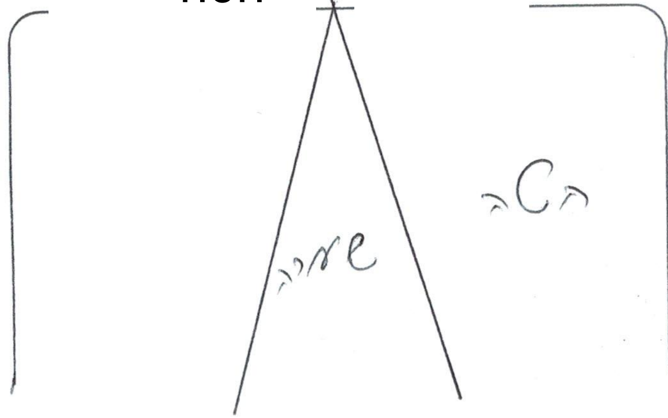
שאו

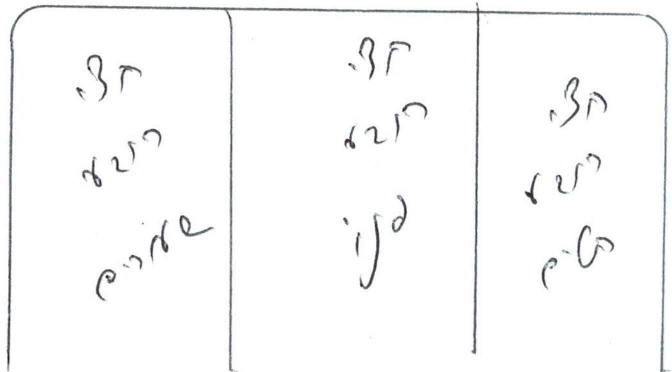
[דיף רגוע= 10.206

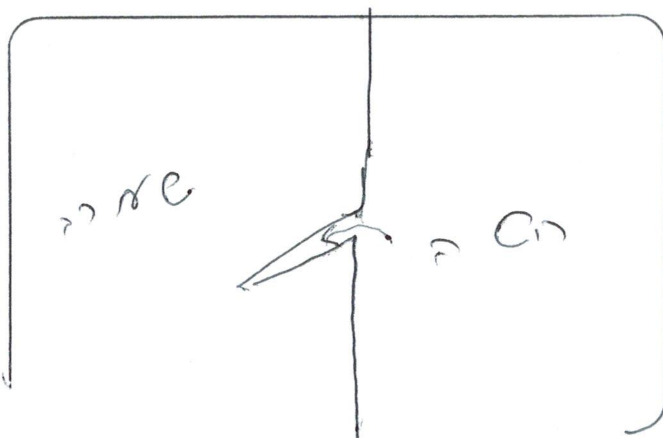
למורה

4
חבה
חוגה
שמרה

חטה

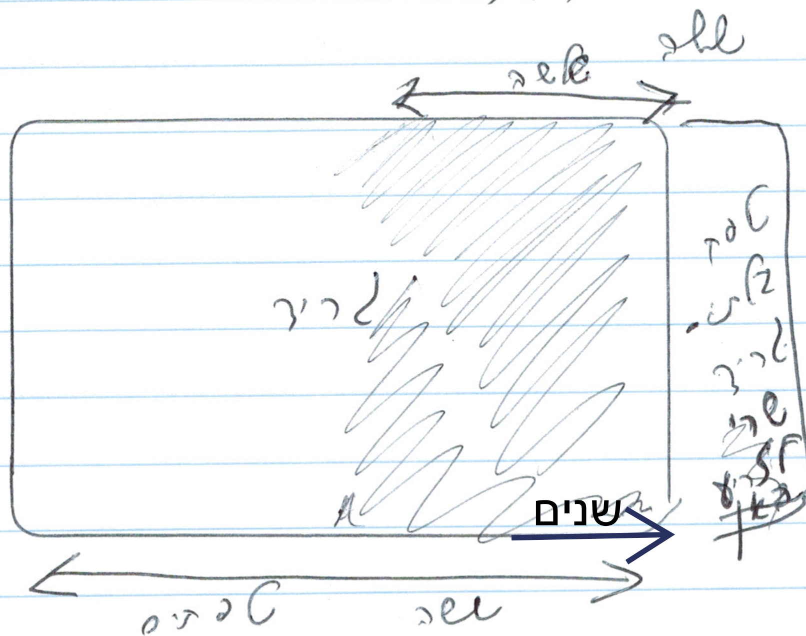

5
חבה
שמרה

6
חצי רבוע
חצי רבוע
חצי רבוע שמרים

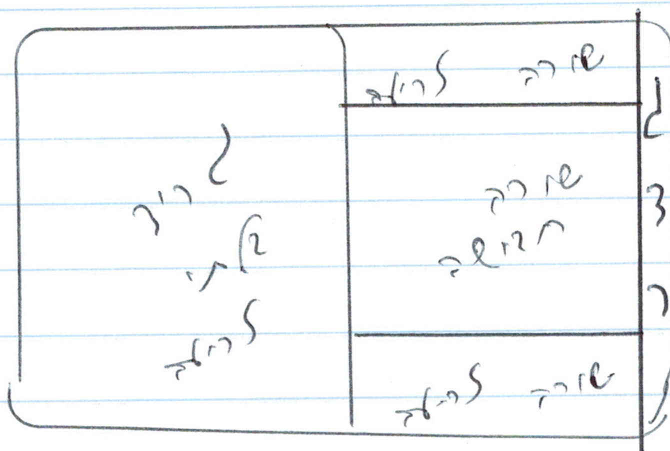

7
חבה
שמרה

ציור 10 32/2 שישה שנה

בתוך שלש

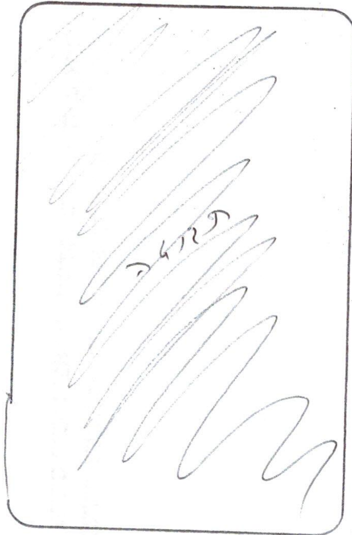
ציור 11

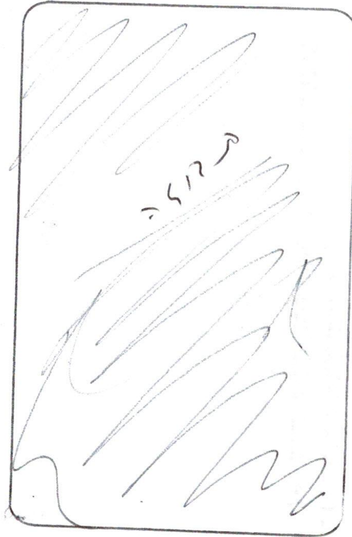

??שמא

ש ו ר ה	חובשין את שורה	גריד / גדר

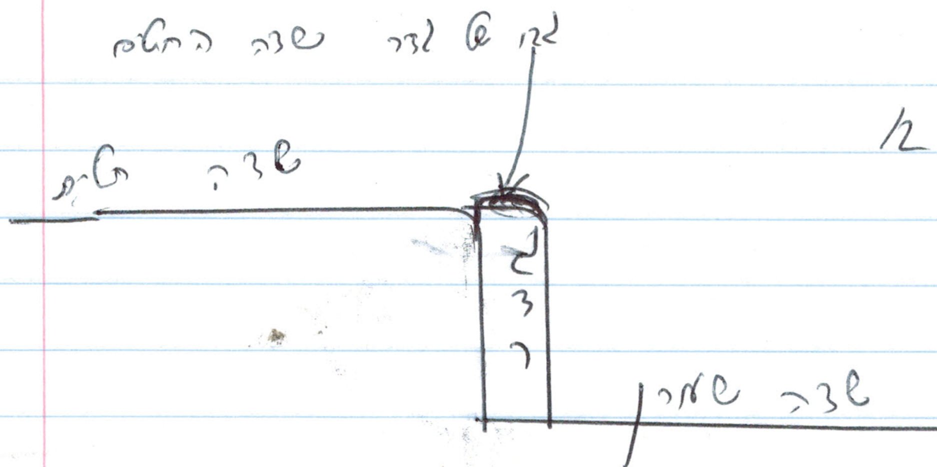
ט

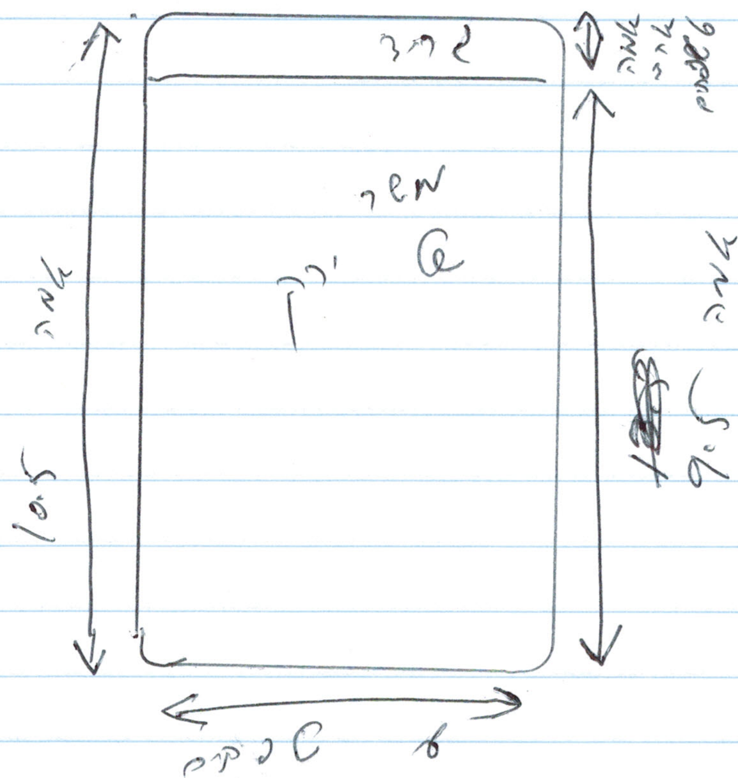
גריד זורע זו ט
מין שורה. ו[illegible] אירך
פיסן אמות — ובדד שיזרע
חכהס 3 טפחים מימכם.

ציור א

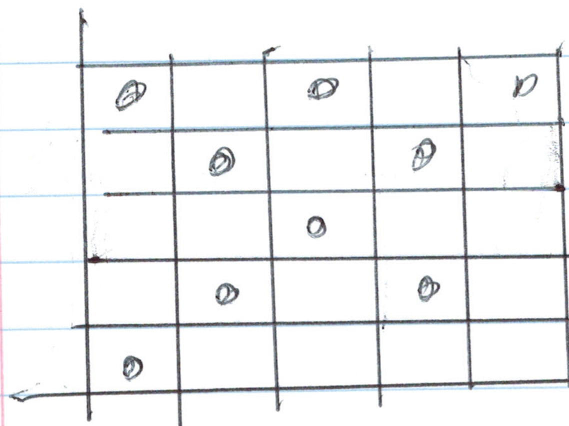
גבו ש גדר שדה החטים
שדה חטים
גדר
שדה שעורין

ציור ב

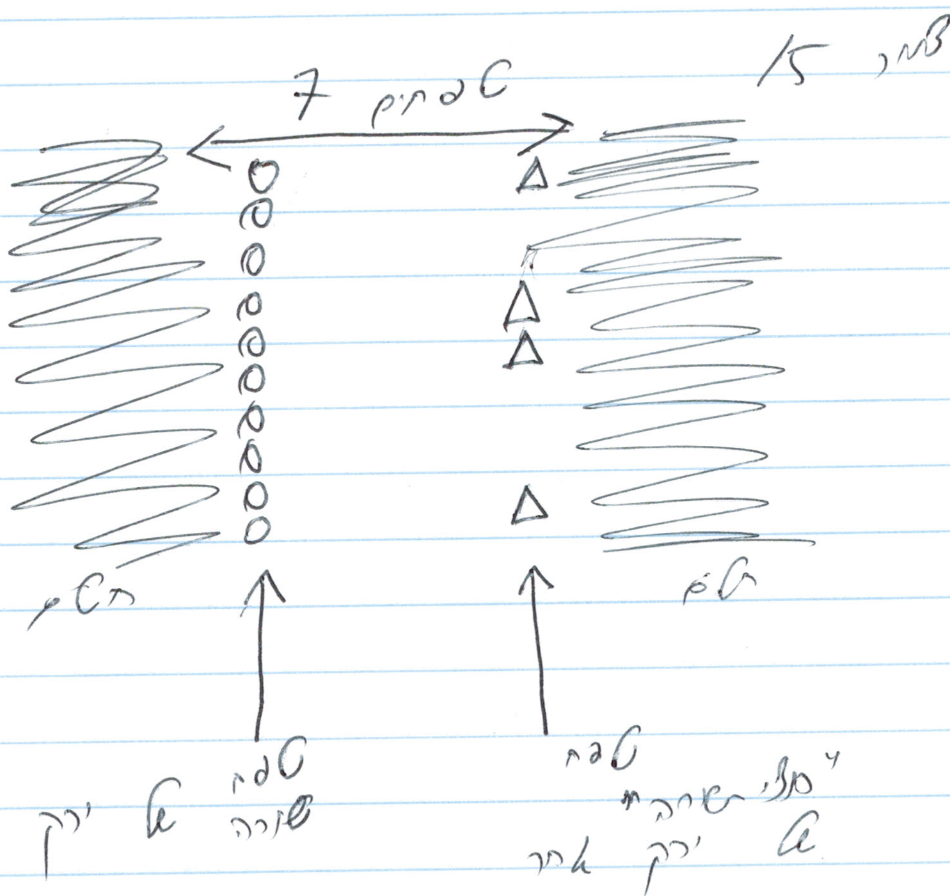

גדר
אמה אחת ט טפחים
מישר ש ירק
אמה
ט טפחים

ציור 14

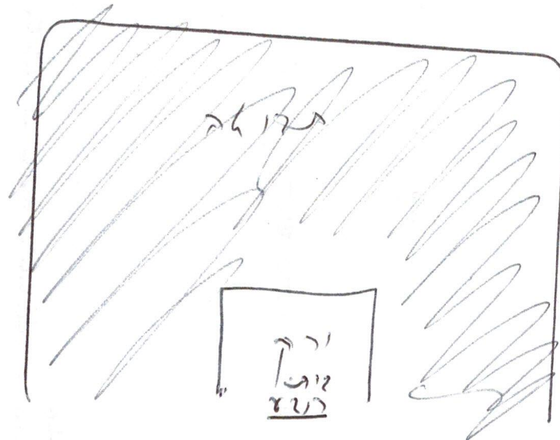

ציור 15

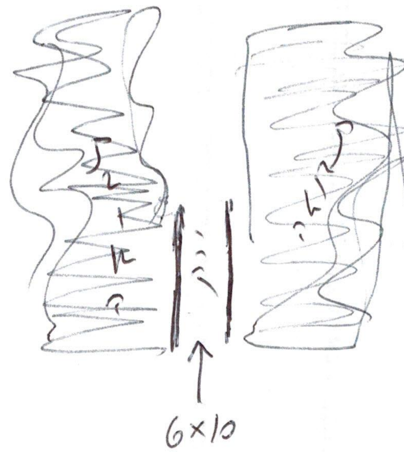
14.2

שלב תכנון

תומר

ג מרובע

ג שורה

אויר

אויר

ציור 16

5 צבעים

2 מחובר 6x6

6 טפחים

ר' ינק אמר: משום שיש כאן אויר לא מקרי חדש

ציור 17

נימין

משפט !

אם מלבן
לא ישר

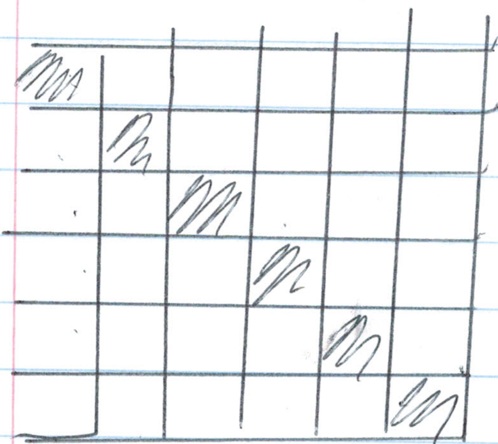
ציור 18

A

ירוק

ירוק
B

6 טפחים

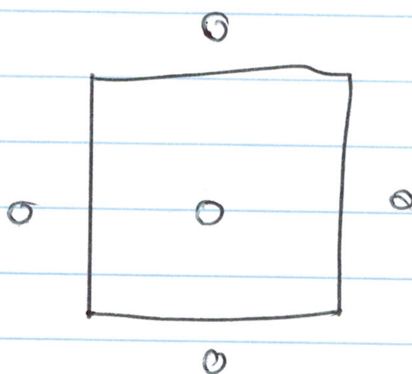
ציור 19

כל ר

ב יוצא

שש עם

בסגולה

ציור 20

שמש מכאן

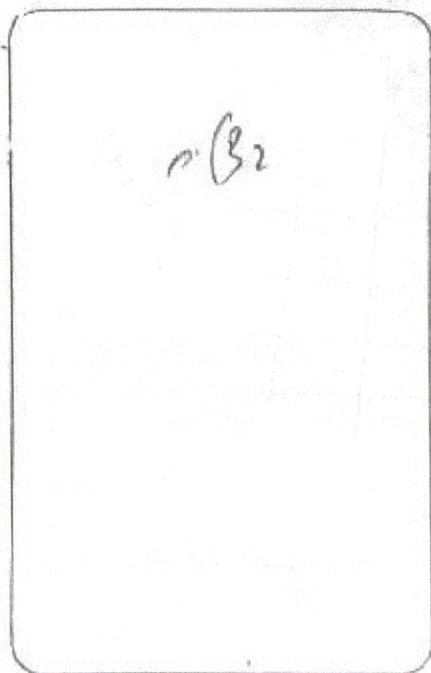
ושמש מכאן

ואחד באמצע

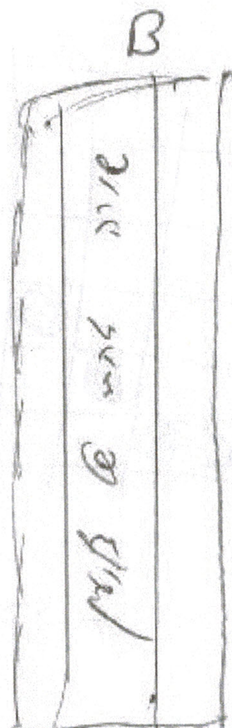
ר' ישמעאל פרק ג' הלכה ד'

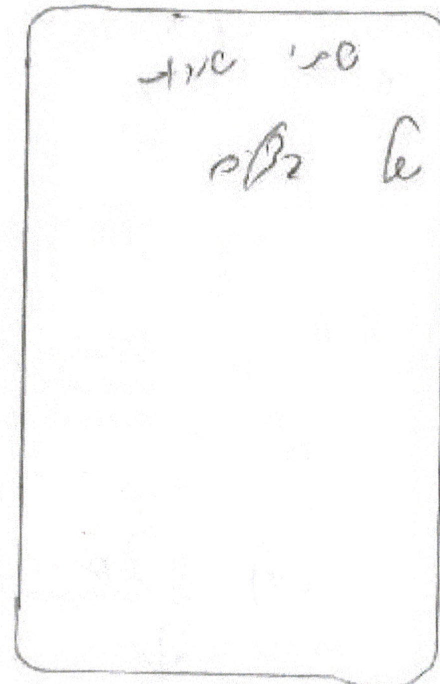
A

B

2 8 2 4 8

יש 12 אמות בין שורה A

לשורה B, אבל אם תזיז את

B לצד ימין, ואת A לצד שמאל

[שתי אמות] הרי 16. עמוד 21

אם תזיז את B לצד שמאל

ואת A לצד ימין, הרי 8 אמות

לרבנן: לצלם רוחב 12

ואם גם צריך לצלם רוחב 12 (של שמאל)

עכשיו יכול "להזיז" את B להרחיק. ולשמאלי

א ממנו

סע. הוכחה ד׳ ציור 22

מיקשה | 2 צלעים | מיקשה | 1 צלעים | מיקשה | צלעים

4 2 ← 8 → 2 D 4 B 2 ← 8 → 2 A 4 C

המרחק בין מיקשה ומיקשה 2

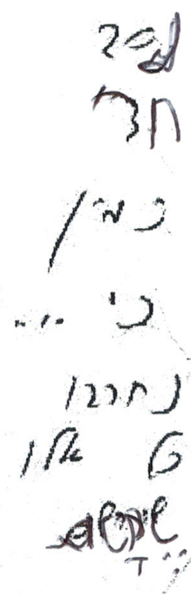

אם $\overline{AC}$ $\overline{DB}$ סמוכים לבלוק "1" (שלה) מרחק — 8, אם $\overline{AC}$ $\overline{DB}$ לבלוק 2 — 16.

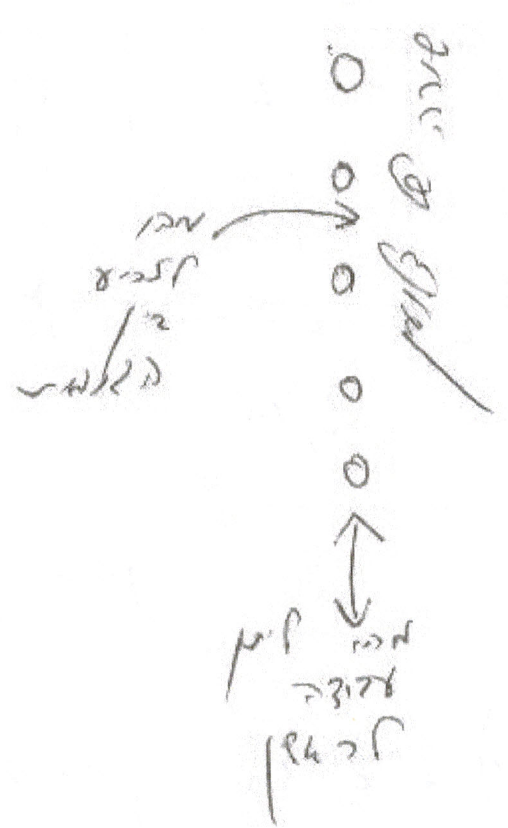
פר ה׳ א׳ היא עדידה

A B

C D

פרק 2

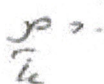

פרק ג קופה א

(24)

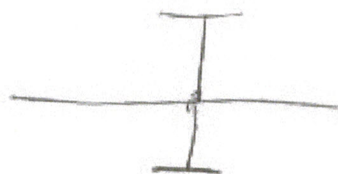
והוא שבא ממלא כרם גדול
ונקרחו ה ⊘ ושש כרם משני
הצדדין

כרם ג׳

כרם ד׳

כרם ב׳

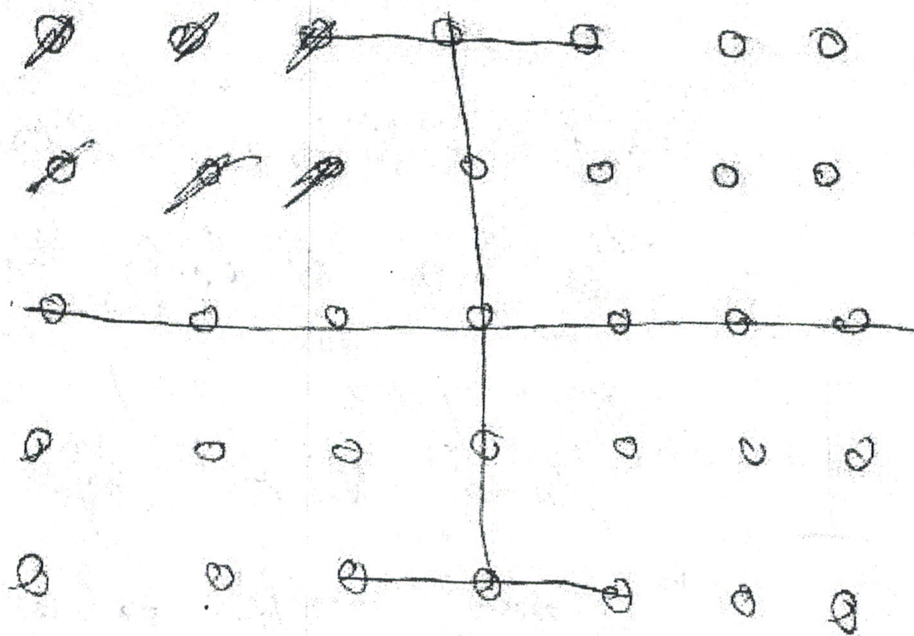

נמצא כאן כ׳
4 כרמים
ונשארו
ושני נחשב כרם
א לגמרי. ושני נחשב כרם ב׳ לגמרי.
הרי דין כרם ב׳ לו׳ קרחת הכרם

פרק ד' הלכה א

אית תמן ארבעה כרמין
ואורעא ביניין
אם A, B, C הם כרמים, ושיש זהה
שתים נגד שתים ואחת יוצאה זנב.
ויש 4 "הספקות" של צענים חרישה
ביניהם.

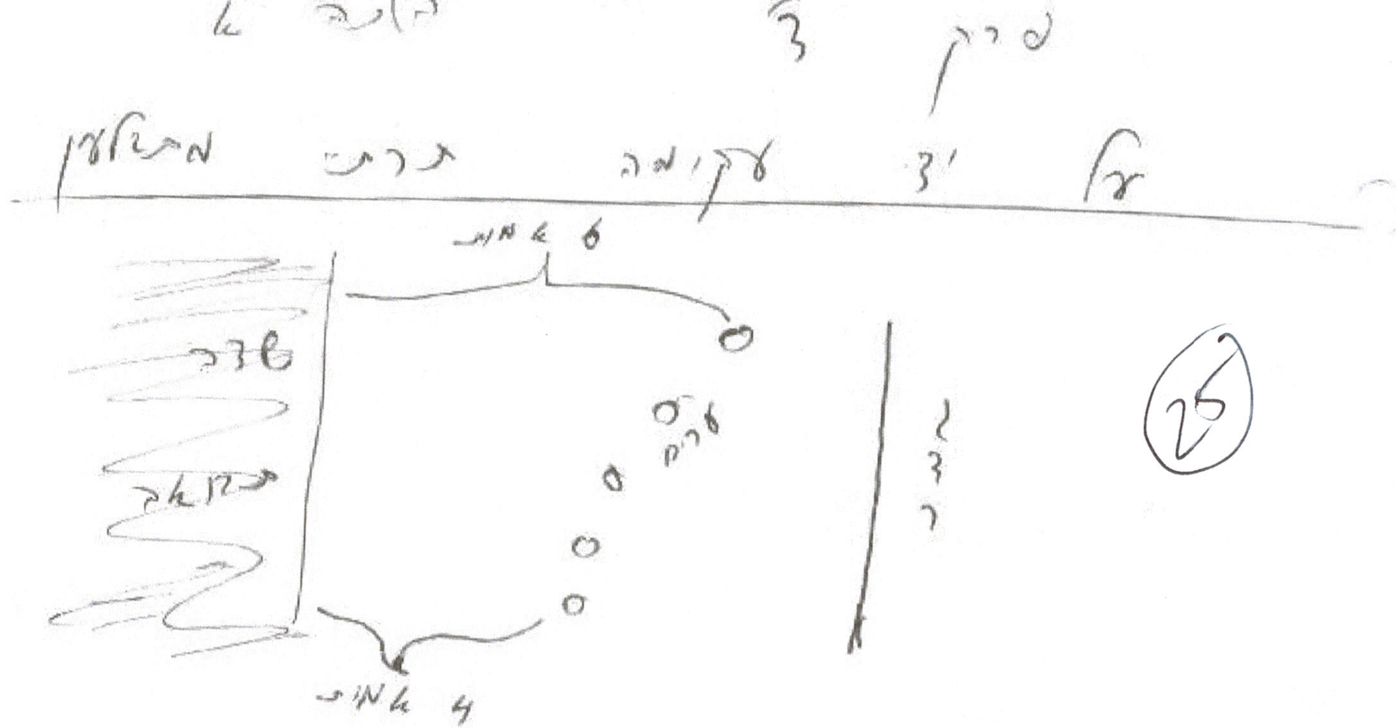
נשר תוך חורן ....

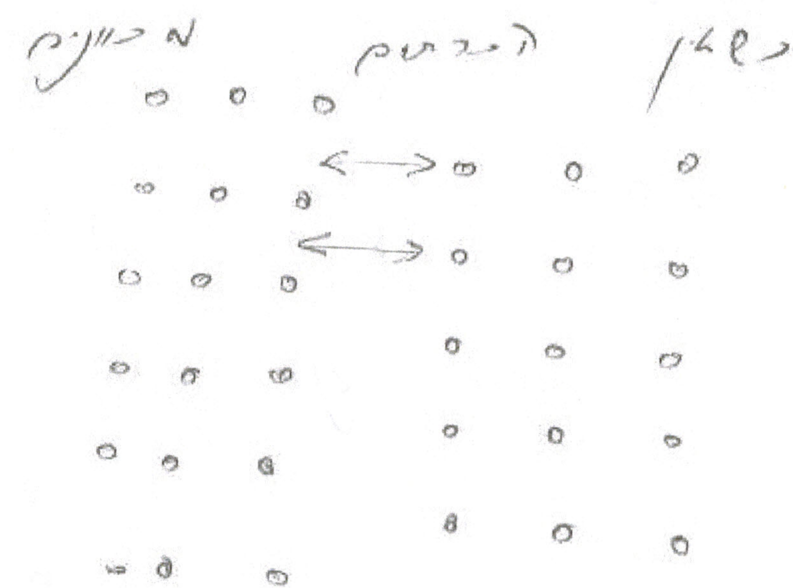

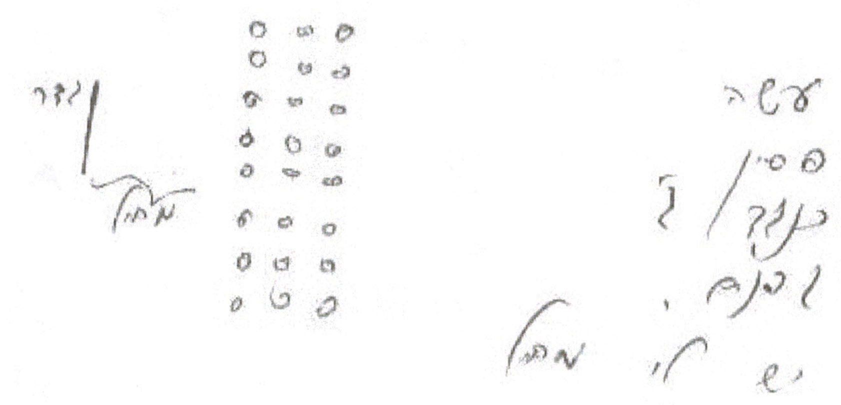
אית תמן תלתא כרמין.
ותרין ביניהון. (יש 2 "הספקות" רק
של הכרמים)

פרק ג

על יד עקומה

לבד

ציור

27

אין לנו לכרם
גדר ואין "מגלאין" את הפנים.

28

לא מחק
לכרם קטן
אין הרחקה
ד' אמות

29

שש עשר
שש וש
לו מחק

30

לבד לכרם מגדר

יבוק

אין כנס חברים לשם

זוא
אמה
כנען
כמלא
ידו..

רק חברים לשם ו מחון

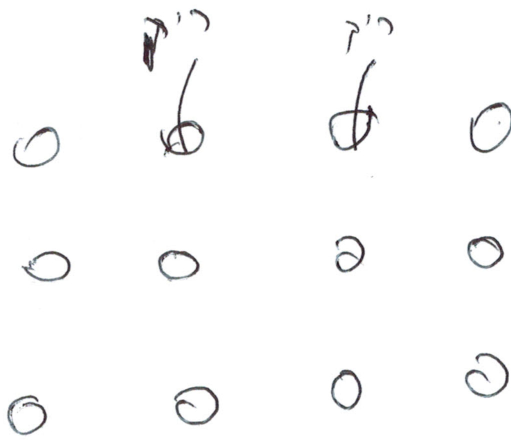
31

ספין כנגד השעון — ספין כנגד הזמן

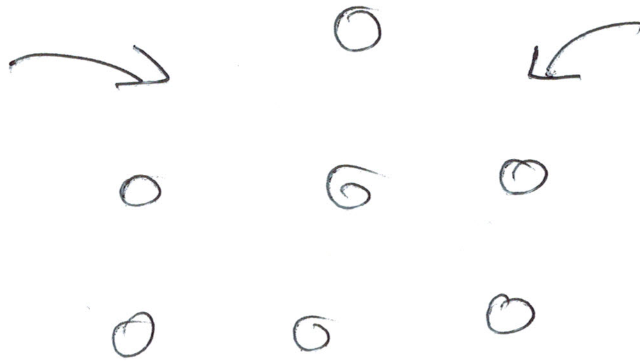
32

1	2	3	4	5	
6	7	8	9	10	B
11	12	13	14	15	A
16	17	18	19	20	D
21	22	23	24	25	C

33

אם מחליפין שני
מקומות הריקים

מי ה מרוין
ראשון
למשל
כמה לזה ?

34

36

48x64

9 אמות

ט מקום שנדרש

קו ו נחרו גויות
הלבן

שמתרו

פם גדנים

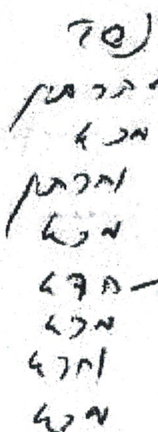
ואפשר לעצויתן

שתים כנגד

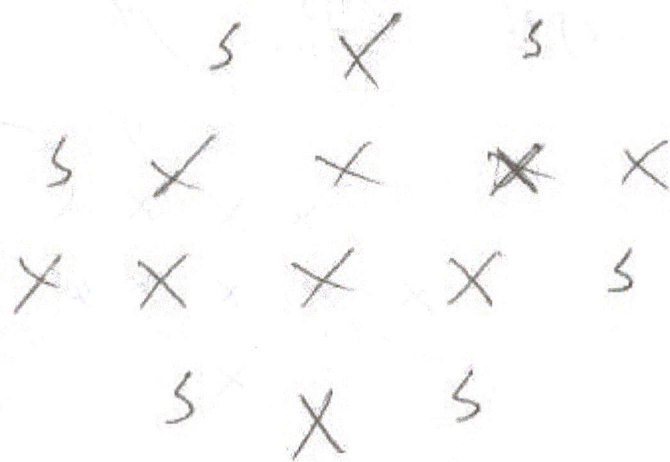
שתים ואחת

יוצא זנב ו זר

רומה

16 אמות

10 כתרים הנשארים

[מתוך 48], צריך 6 לבחר 6 זוגות

ל = לבן. 6 מקומות הלבנות, אסורות

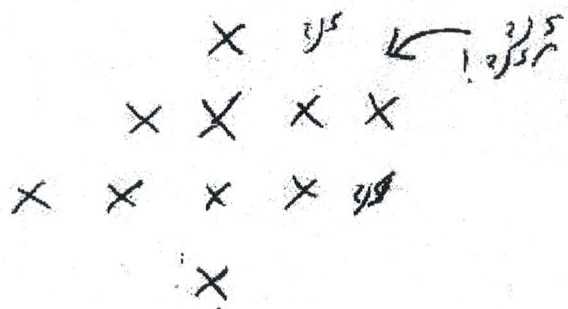
אך הקרנות מותרות שהם "לבן לבן".

36

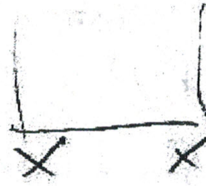
סוף

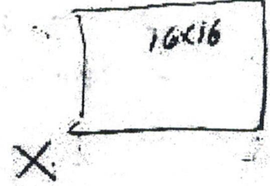
אין כבה זכנה.

(37)

(38)

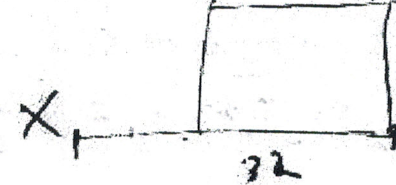

מרכז
4×16×16

(39)

1/16

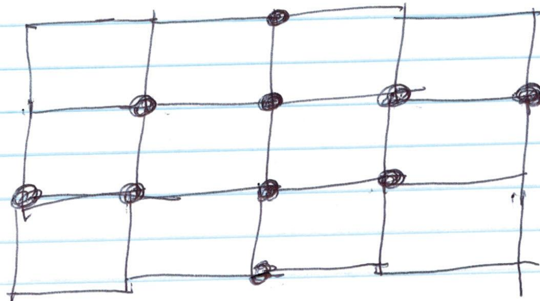
איש
מי
מי
מחכה
ואיש
מי מי מרפים.

ציור ציד

עין ציור 38 . ט

מרובע = 16×16

⊙ = צפן

יש כאן ט צפנים

נסה תרגיל מיכא ויבר

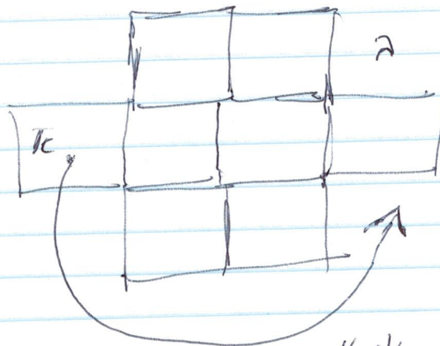
טון הכא ,,,

[עין 4×16×16 לנכות חידה

ביאור המה את [עט״3 דהיינו

4 קרנות ועל נשאר

שיעור כקו הככם

גם יכלים

לעקור "א"

ממקומו

ולתת אותה

2 קרן • נשארנו

2 48×48 תחת 16×16 = 2048 עין קמוץ :.

[קרן "ב"]

40

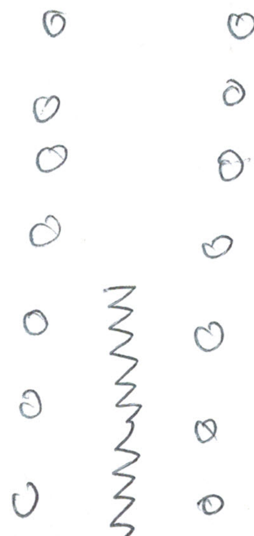

41

ראשון
גומר כתליו, אין ומוסר להצלחה

42

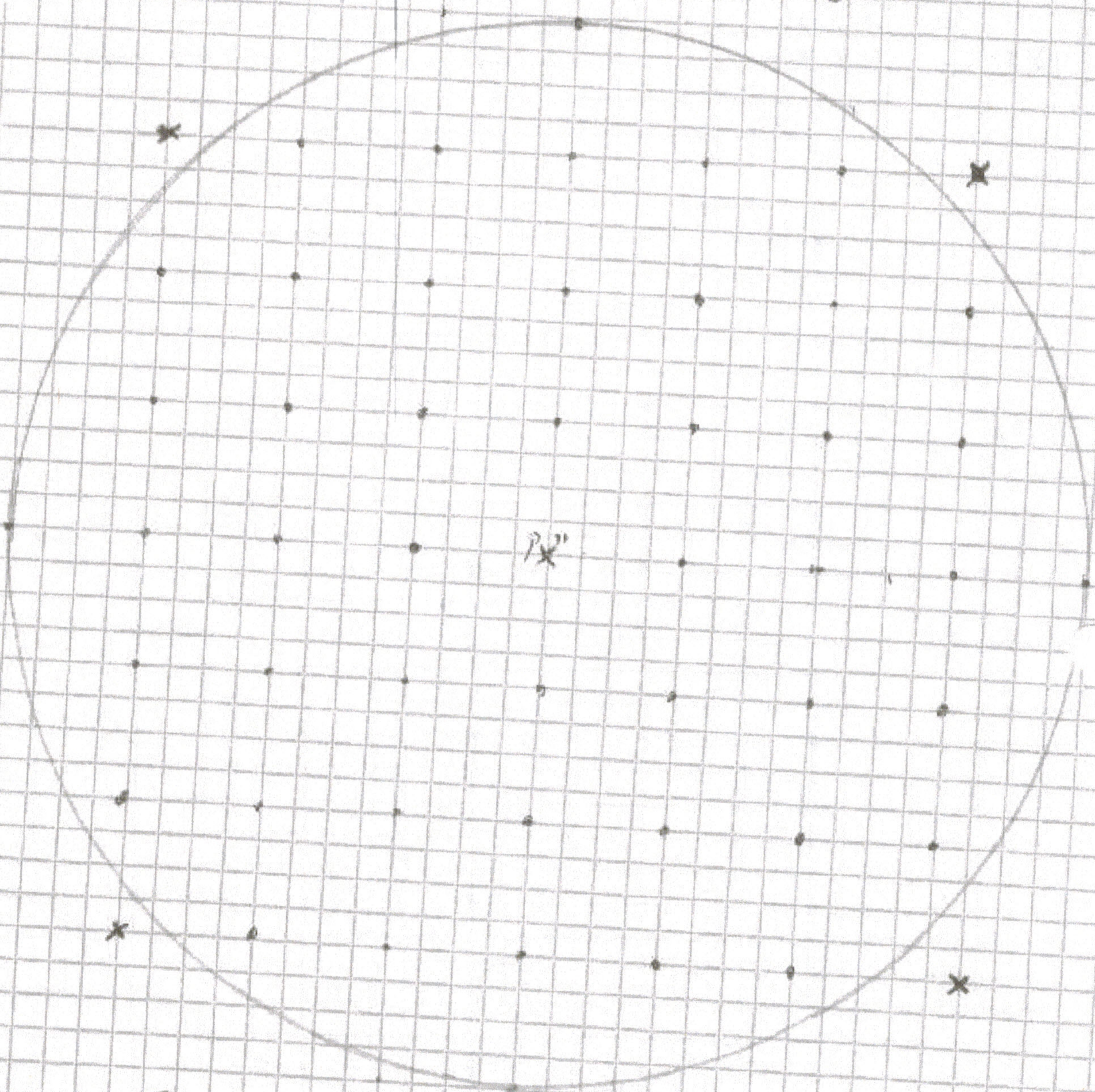

תרוץ מכוון שהם
מגיע נגד שלו עצמו
CC2 הכרם

ג) ריבוע של ארבע ארבע

מקבל רדיוס של 16 אמות

סך הכל 45 גפנים מה שנמצא של הרבוע, לא)

× אלו ארבע הקרנות שהם מחוץ לעיגול

אם כן יש 49-4=45

[illegible] על חמש חמש

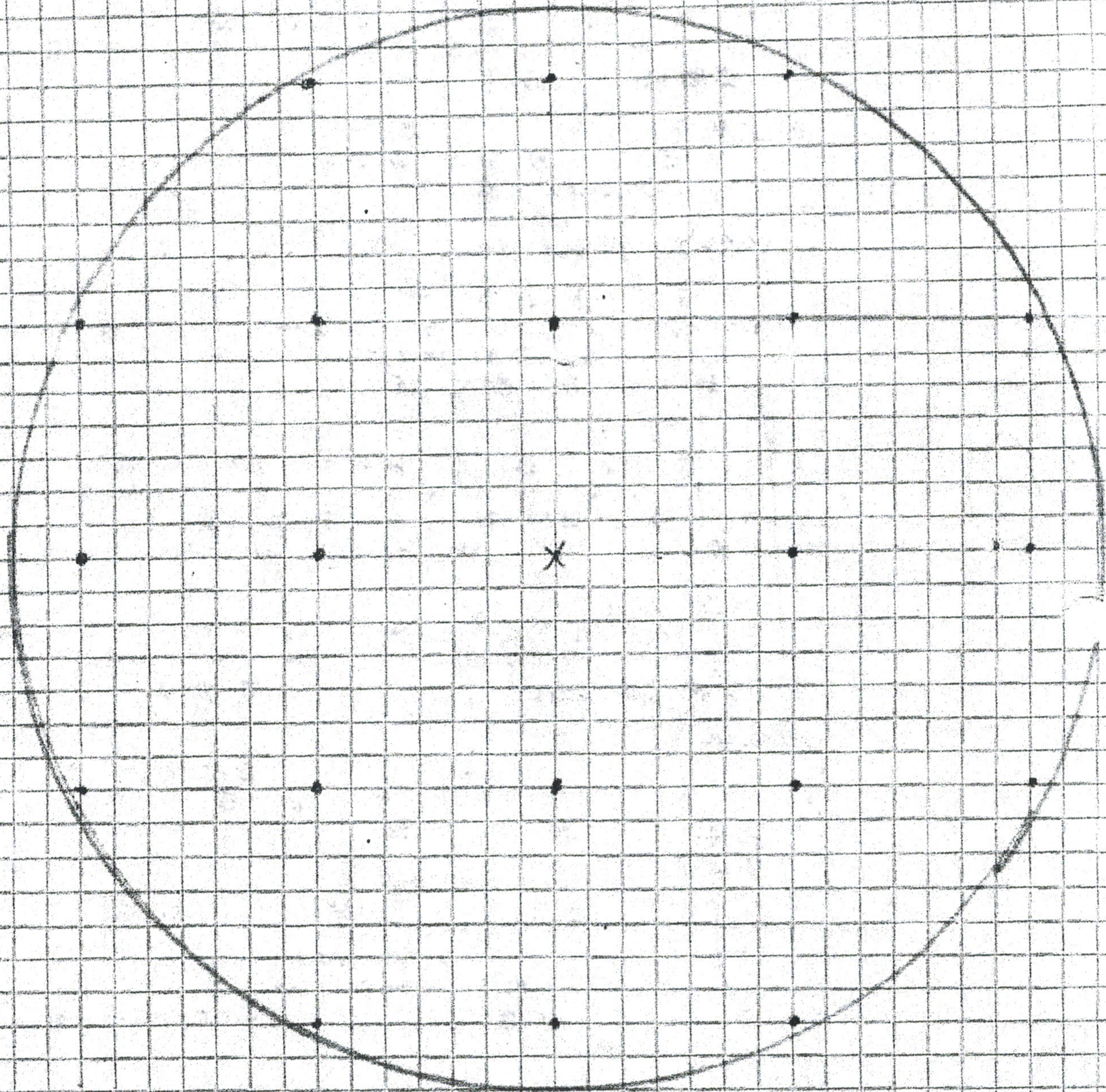
[illegible] 37, [illegible]

ארבע [illegible] ארבע.

[illegible]

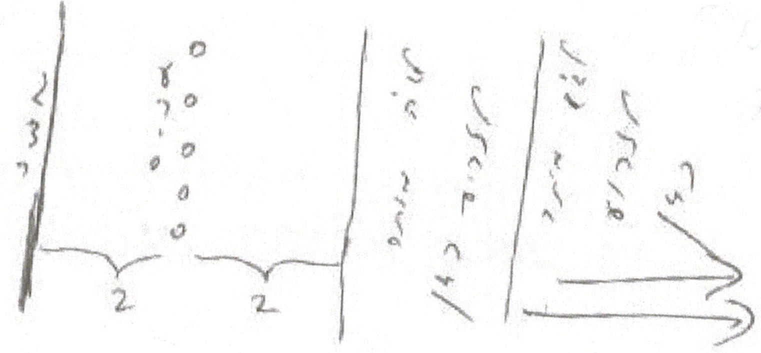
היו [illegible] של שבע [illegible]

נקודות 21 [illegible]

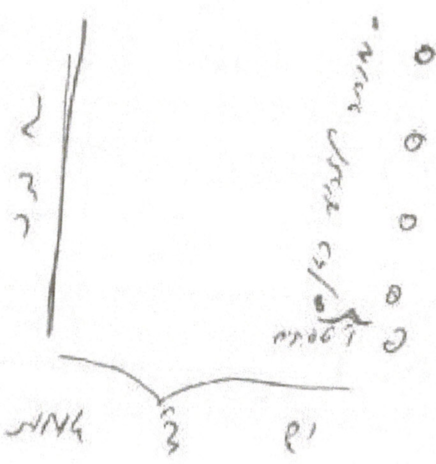
ציורים לפרק ששי

96

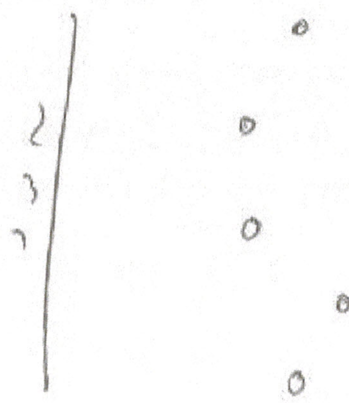
ריבן טוען...

97

לעת המעקם

98

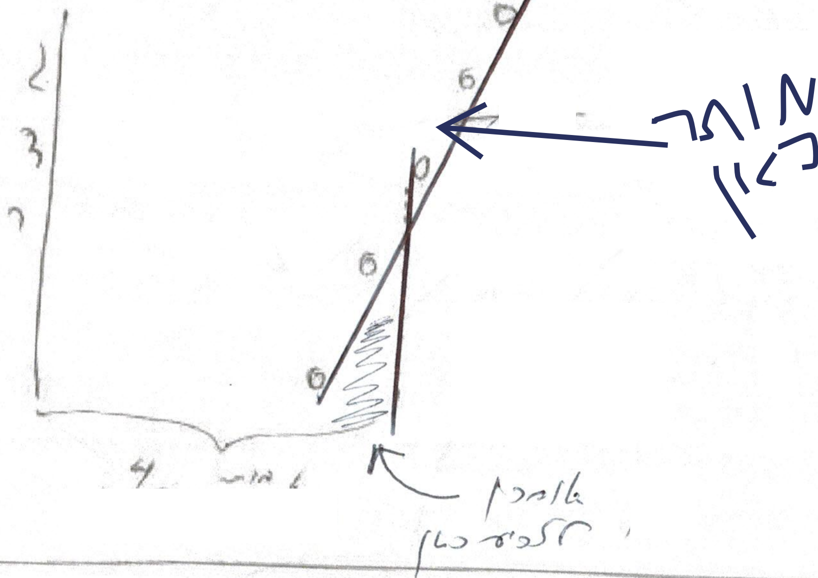
מהו לנוע בנתיים

49

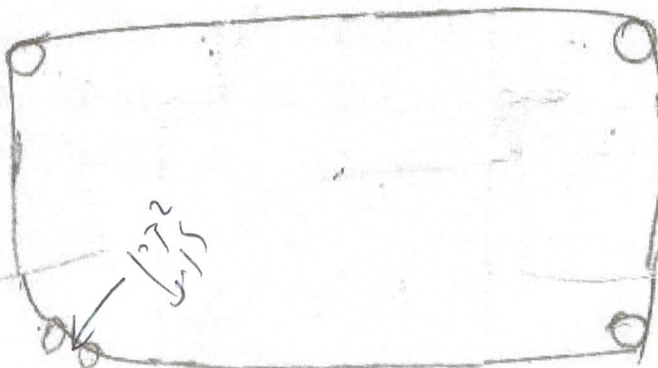

לנה יונה עד...

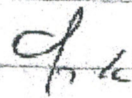
לנה קטנה

51

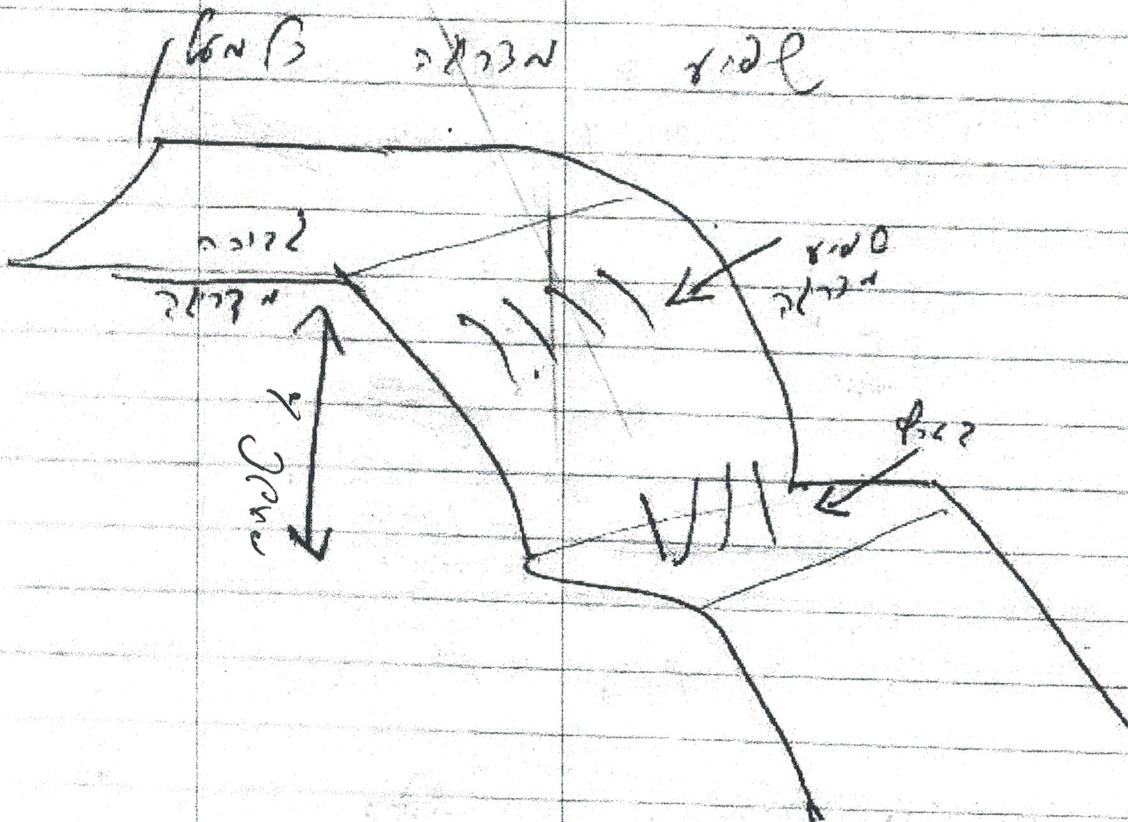

שינוי לדרך מן המדרגה

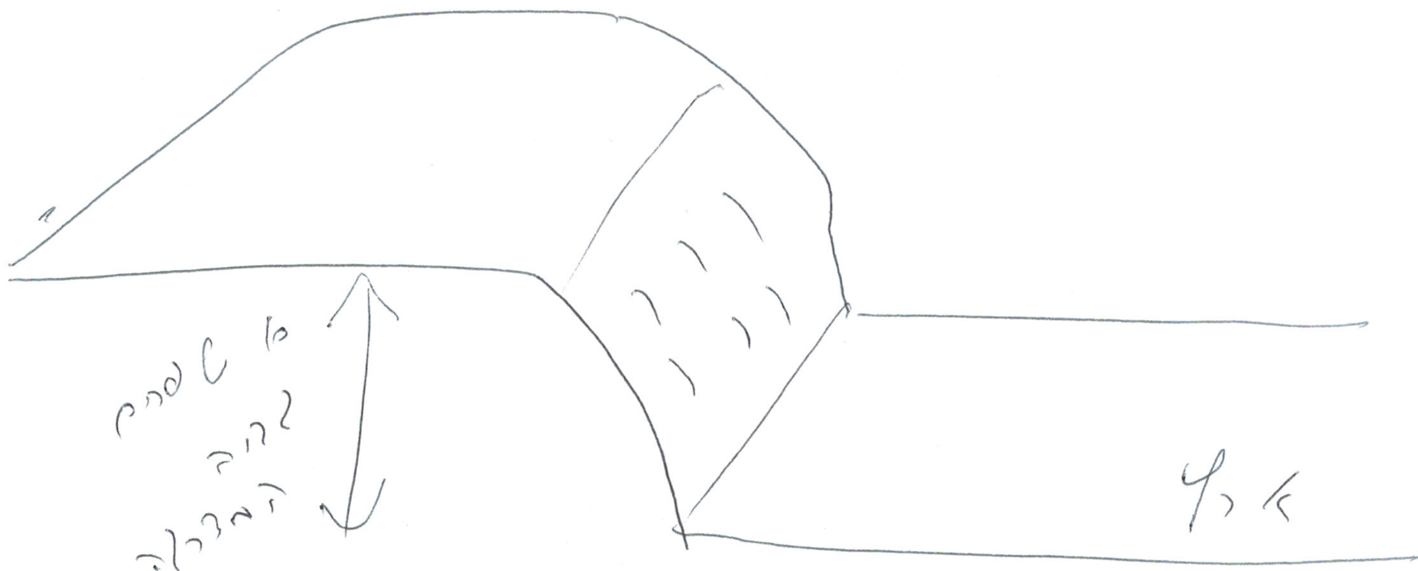
(52)

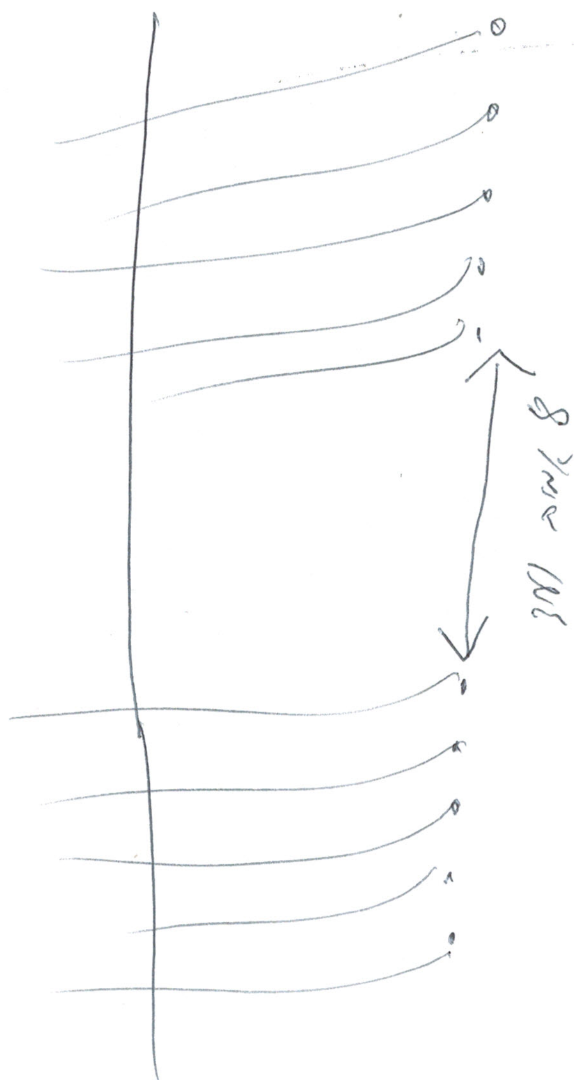
שיפוע מדרגה קטן

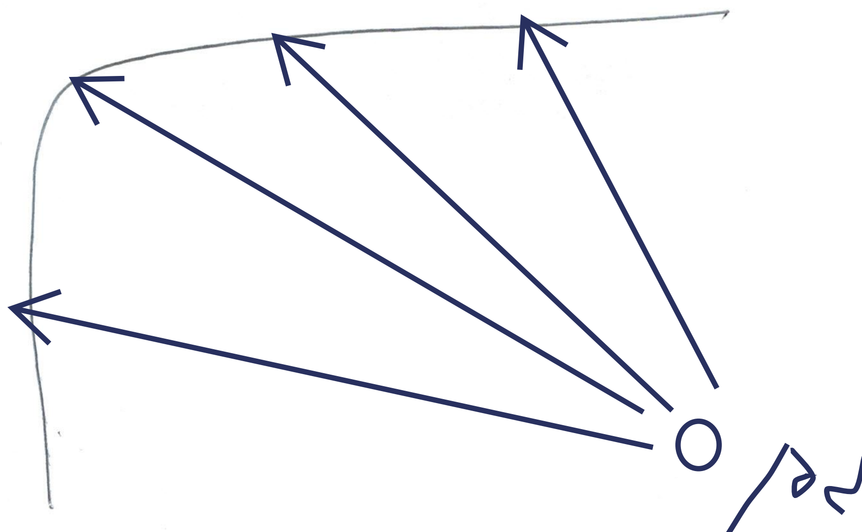

53

54

56

אומות

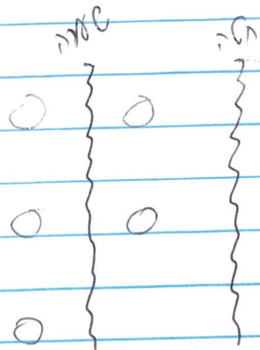
35

3
כפת

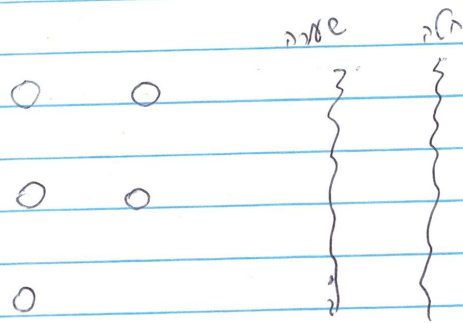
גפן

בכה"ל רא
אס? ר"י

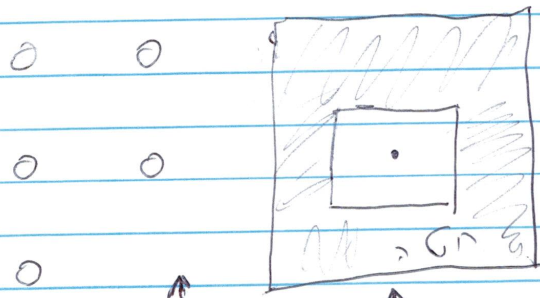
כלאים פרק ד

אם יש יותר מ6 אמות
דין שורת הכרם ושמרה/חלה
מה הדעה ד' הרי נתבטלה
הכרם [משום מחולה] [ודין רא]

אפי' יש ס' אמות דין כרם
ושמרה —— (אמה) הכרם משום
דין מחול [דרחבה כלרה רמ']

רחוק 3 אמות

• שמירה
אחת
רחוקה
6 טפחים
מן המטה

ספר

(ל[illegible])

השדה שמורה

אם בשעשה לגדר מרפקם, ובכן

הכרם!

(לע)

~ ⟶ 1

(לפ)

אם לא
רשות (משבה)
מחולה (הכל)

השדה

ש

שמורה
באמצע.

(ואני לאט הכרם
הוי סלי בשלה אתרוג
אמית משפחת הכרם ושמורה)

דרך 1

58

